

บทที่ 4

การใช้การรณรงค์สื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์

การศึกษาการใช้การรณรงค์สื่อความหมายการรณรงค์โรคเอดส์นั้น การรณรงค์ถูกจัดเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่นำมาใช้สื่อสารวัฒนธรรมทางความคิดซึ่งถูกผลิตด้วยกลุ่มของผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตีและให้การสนับสนุน (The Advocacy Role) เป็นผู้สร้างอิทธิพลต่อผู้รับสารตามสภาพแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม มีจุดมุ่งหมายคือเป็นเจ้าของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (Source) ผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตีของการนำการรณรงค์มาใช้สื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์มีทั้งองค์กรของรัฐและเอกชน โดยผู้วิจัยได้แบ่งองค์กรของผู้ให้การสนับสนุนเป็น 2 ส่วนคือ

1. กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organizations : NGOs)
2. สำนักนายกรัฐมนตรี

ในส่วนของกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน ประกอบด้วย องค์กรพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH) โครงการเข้าถึงเอดส์ (ACCESS) ศูนย์บริการข้อมูลและฝึกอบรมแรงงาน (คลิสท์ - CLIST) สมาคมทำหมันและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งประเทศไทย (ทีเอวีเอส-TAVS) และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาชุมชนเมือง (ยูดีเอฟ-UDF) ในกลุ่มนี้ผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตีและให้การสนับสนุน (The Advocacy Role) ซึ่งเป็นเจ้าของแหล่งข้อมูลและเป็นผู้กำหนดเนื้อหาโดยส่วนใหญ่คือ องค์กรพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH)

วัตถุประสงค์หลักของการนำการรณรงค์มาใช้สื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ดังนี้

1. การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
2. การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย
3. ควบคุมการระบาดของโรคเอดส์ในการรักษาพยาบาล
4. สร้างความมั่นใจและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

เจตนารมณ์หลักจึงถูกกำหนดด้วยผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตีที่ผลิตสื่อคือ องค์กรพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH) ซึ่งจะมีการเน้นในระดับการกำหนดเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในกรณีของ PATH จะเน้นเรื่องการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์และการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย แต่ในส่วน of โครงการเข้าถึงเอดส์ ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ใช้สื่อ วัตถุประสงค์ก็จะเน้นในเรื่องการควบคุมการระบาดของโรคเอดส์ในการรักษาพยาบาล และการสร้างความมั่นใจช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ ดังนั้น PATH จึงเป็นหน่วยงานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ที่เป็นจุดร่วมกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้การใช้การรณรงค์สื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมายการใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์

ในการวางแผนการรณรงค์ทางการสื่อสารทุกอย่าง ก่อนที่จะวางแผนขอบเขตการกำหนดเนื้อหาที่จะนำเสนอ นั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดขอบเขตของผู้รับสาร การใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตสื่อขององค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) ในที่นี้ก็มีองค์การ PATH เป็นตัวตัวตัวดี ก็ได้กำหนดกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์กลุ่มต่าง ๆ ดังนี้คือ กลุ่มคนในชุมชนที่เป็นกลุ่มที่ใช้แรงงานบริการ มีการศึกษาน้อยและมีรายได้ต่ำ เช่น พนักงานโรงงาน พนักงานโรงแรม ห้างสรรพสินค้า ไรท์ก่อสร้าง วินมอเตอร์ไซด์ อุชัอมรถ บิมน้ำมัน พนักงาน ขสมก. ฯลฯ ซึ่งกลุ่มแรงงานบริการเหล่านี้มีความจำเป็นจะต้องได้รับการรณรงค์อย่างเร่งด่วน เนื่องจากโรคเอดส์ได้เข้ามาแพร่ระบาดในกลุ่มนี้อย่างมาก ทางองค์การเอกชน (NGOs) จึงเร่งการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้โดยตรง โดยมีการเข้าไปอยู่ในกลุ่มย่อย ๆ ทำความคุ้นเคยและก็นำสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ไปเผยแพร่ และสื่อการ์ตูนถูกนำมาใช้เป็นสื่อเฉพาะกิจครั้งนี้เป็นส่วนมากเช่นกัน

บทบาทการกำหนดเนื้อหาการใช้การ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์

บทบาทสำคัญอีกบทบาทหนึ่งในฐานะที่เป็นช่องทางการสื่อสาร เป็นผู้ส่งสารและเป็นผู้วางแผนการสื่อสารในฐานะผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกสรรข่าวสารหรือตัดเลือกข้อมูลกำหนดเนื้อหาต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนการสื่อสารเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนสื่อความหมาย เพื่อการรณรงค์โรคเอดส์คือ องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสาธารณสุข (PATH) ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คุณทัศนัย ชันดยาภรณ์ จากองค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสาธารณสุข (PATH) กล่าวถึงการเลือกสรรเนื้อหาเพื่อนำมาผลิตสื่อว่า...

...“เริ่มจุดแรกจากการเน้นปัญหาเชิงพฤติกรรมก่อนว่า คนมีพฤติกรรมหรือความเชื่ออย่างไร เรา Identify ปัญหาตรงนั้นให้ได้ก่อน ซึ่งส่วนใหญ่เราจะดูจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพราะถ้าพูดถึงโรคเอดส์เมื่อ 10 ปีที่แล้ว เราอาจจะพูดว่าเนื่องจากมันระบาดในหมู่นักเที่ยวกับหญิงบริการ โดยให้ใช้ถุงยางทุกครั้งและไม่สำส่อนทางเพศ แต่ปัจจุบันนั้นคนรุ่นใหม่เริ่มมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสมากขึ้น ซึ่งตรงนี้ก็กลายเป็นช่องทางสำคัญในการติดต่อเอดส์ พูดจริง ๆ ก็มันมากกว่าการฉีดยาเข้าเส้นหรือการใช้บริการหญิงบริการ แต่จะเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่คู่ของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นเพศสัมพันธ์แบบ Catchtual sex คือแบบชั่วคราวชั่วคราว หรือว่าเป็นเพศสัมพันธ์ของคนที่ตั้งงานแล้วไปมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาของตนเอง ปัจจุบันในสังคมไทยมีมากขึ้น ฉะนั้นเนื้อหา มันก็จะเปลี่ยนไป ดังนั้นก่อนทำสื่อถ้าเป็น Step ของ PATH เราต้อง Identify ตรงนี้ให้ได้ก่อน ว่าปัญหามันอยู่ที่ตรงไหน แล้วก็ต้อง Identify ด้วยว่า กลุ่มเป้าหมายที่เราจะพูดด้วยคือใคร ซึ่งทาง PATH เองจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายไปว่าเป็นกลุ่มเฉพาะ เพราะว่าเรามองว่าถ้าจะตีประเด็นหรือถ้าเราจะให้ความรู้เนี่ยเราจะต้องดูพฤติกรรม

ของกลุ่มว่าเรามีพฤติกรรมเฉพาะ อย่างนักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมต่างจากคนทำงาน Identify กลุ่มเป้าหมายให้ได้ก่อน แล้วจึงมีการทำ Audience Reserach หรือศึกษากลุ่มเป้าหมายว่า ปัญหาตรงนั้นเรามีพฤติกรรมและวิถีคิดอย่างไร พอได้ตรงนี้แล้ว เราจะนำมาสร้างเป็นสูตรอีกทีหนึ่ง เพื่อจะเลือกที่จะนำเสนอในสื่ออะไร เช่น เป็นการ์ตูน หรือเป็นโปสเตอร์ ตอนที่ Audience Research เราจะดูว่าอะไรเป็นสิ่งที่เหมาะกับเขาและรับได้ เช่น วัยรุ่นส่วนใหญ่ก็จะชอบอ่านการ์ตูน เป็นต้น”

จะเห็นได้ว่า การกำหนดเนื้อหาต่าง ๆ ของผู้ที่เป็นผู้ส่งสาร เริ่มแรกก็ต้องทราบก่อนว่า ปัญหาของโรคเอดส์ในปัจจุบันคืออะไร กลุ่มเป้าหมายที่จะพูดด้วยคือใคร กลุ่มเป้าหมายจำเป็นต้องทราบอะไร พวกเขาสนใจ หรือว่าปฏิเสธจะยอมรับอะไร ตัวคุณ วรานุช ชินวรโสภาค จากสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน โครงการ EC/AIHD AIDS กล่าวถึงการกำหนดเนื้อหาว่า

...“ดูว่ากลุ่มเป้าหมาย เขาอ่านอะไรอยู่ เขาสนใจสื่อประเภทไหน นั่นละเป็นตัวกำหนดว่า ถ้าเราจะทำสื่อเรื่องเอดส์ แล้วจะต้องทำอย่างไร เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายแล้วว่าเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมีนิสัยไม่ชอบอ่านอะไรเยอะ ๆ เพราะข้อจำกัดของสื่อเอดส์เนี่ย อันหนึ่งคือมันน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ แล้วพอมันเป็น Text เยอะ ๆ คนก็ไม่อยากอ่าน เพราะฉะนั้นที่คิดผนวกกันก็คือคิดว่าสื่อประเภทการ์ตูนนำเสนออะไรที่มันดูน่าสนใจ ซึ่งจะทำให้คนอยากอ่าน”

สำหรับผู้ที่นำสื่อการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ไปใช้ในการลงพื้นที่ถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะจริง ๆ เช่น กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง กลุ่มแรงงานบริการ กลุ่มสาวโรงงาน เป็นต้น โดยคุณสุภัทรา นาคะผิว จากศูนย์บริการและฝึกอบรมแรงงาน (CLIST) ได้เสนอถึงการกำหนดเนื้อหาว่า

...“มันเกี่ยวกับ 2 เรื่อง มันไม่ใช่แค่ภาพการ์ตูนอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของตัวเนื้อหาด้วย เพราะเนื้อหาที่นำเสนอมาเป็นเรื่องของตัวเขา (ผู้ติดเชื้อเอดส์และกลุ่มเสี่ยง) ใกล้เคียงกับชีวิตเขา พอเขาอ่านแล้วเขารู้สึกได้ประโยชน์ และเท่าที่ถามผู้ติดเชื้อและกลุ่มเสี่ยง เพราะพวกเขาจะรู้สึกดีถ้าได้รู้เรื่องแบบนี้ เขาไม่เคยรู้เรื่องอย่างนี้ ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว”

บทบาทของผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) จึงต้องทำหน้าที่ในการตัดสินใจเลือกสรรเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้รับสารในที่นี้ก็คือ กลุ่มผู้ติดเชื้อ และกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ในมุมมองและประสบการณ์ของคุณอุษาสินี รั้วทอง จากคณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์ (กพอ.) ซึ่งเคยทำงานคลุกคลีอยู่ในองค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH) กล่าวถึงการเลือกสรรเนื้อหาเพื่อนำมาผลิตสื่อว่า...

...“พูดถึงแล้ว ถ้าจะบอกว่าใครเป็นกำหนดเนื้อหาที่จะมาจากหลายเรื่อง เพราะว่าเราพยายามเก็บประเด็นจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเนื้อหาจากกลุ่มเป้าหมายเราจะได้จากเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ทำหน้าที่

เป็นเจ้าของที่รณรงค์ เพราะฉะนั้นกระบวนการในโครงการนี้ จะมีหลาย ๆ กิจกรรม เช่น การทบทวน การมอบชม การประชุมสัมมนา กลุ่มย่อย ๆ การเรียกเจ้าหน้าที่ทบทวนติดตามการทำงานก็คือเก็บเนื้อหาจากประสบการณ์ส่วนหนึ่ง”

สำหรับคุณนิมิตร เทียนอุดม จากโครงการเข้าถึงเอดส์ (ACCESS) ได้กล่าวถึงเหตุที่เลือกสื่อการ์ตูน เพื่อนำมารณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์

...“คือจะอย่างไรให้สื่อที่ออกไปมันง่าย ทำอย่างไรให้สนุก ทำอย่างไรก็ได้ที่จะเอาเรื่องเอดส์ให้มันน่าสนใจ เพราะเอกสารเรื่องเอดส์ที่ผ่านมามีแต่เรื่องน่ากลัว ก็เลยเปลี่ยน พยายามหารูปแบบใหม่ที่คิดว่าจะสื่อลงไปได้ ก็เห็นว่าไอ้ตัวการ์ตูนนี่แหละมันน่าจะทดแทนได้ คือ ทำให้มันง่าย ทำให้คนอยากอ่าน โดยที่ลองเทียบกลับไปว่า ยอดขายการ์ตูนขายหัวเราะออกเป็นรายอาทิตย์ยังออกได้ ก็คิดว่าสื่อการ์ตูนเป็นสื่อที่คนชอบงาน แต่ไม่ได้หมายความว่า เป็นคนชั้นล่าง คนอะไร แต่ก็ถือเป็นคนอ่านตรงนี้ก็เลยเลือกรูปแบบนี้ขึ้นมา”

เมื่อได้ทราบถึงที่มาและจุดมุ่งหมายของการทำกำหนดเนื้อหา รวมทั้งการจำเพาะเจาะจงเลือกสื่อประเภทการ์ตูนมาใช้เพื่อสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ในลำดับต่อมาคงต้องลงไปถึงลักษณะของการนำสื่อการ์ตูนมาใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

...“กระบวนการในการใช้การ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ต้องใช้เจ้าหน้าที่ภาคสนามออกไปเป็นเจ้าของที่รณรงค์ โดยก่อนจะออกภาคสนามจะมีกิจกรรมการมอบชม การทบทวน และการสัมมนา กลุ่มย่อย ๆ และเรียกเจ้าหน้าที่มาทบทวนติดตามการทำงาน เพราะสื่อการ์ตูนตรงนี้มีมันดัดใช้ทักษะของเจ้าหน้าที่ด้วย ในกระบวนการคุยกลุ่มย่อย คนที่ใช้สื่อก็จะตั้งคำถามมากกว่าเรื่องที่เขาคุย แต่ว่าด้วยความสามารถส่วนตัวก็คือ เขาจะต้องได้รับการฝึกอบรมมา เขาก็สามารถใช้สื่อให้สั้นไหลได้ ประเด็นที่ทำตรงนี้เพราะว่ามันขาดเครื่องมือที่จะเข้าไปคุยในระดับกลุ่มย่อย ๆ แล้วก็มีปัญหาในเรื่องสื่อวิดีโอ บางสื่อก็ยุ่งยาก แล้วก็สื่อแจกประเภทจุลสารการ์ตูนอย่าง ญ.หญิง ช.ชาย จะแจกทุกคนก็ไม่ไหว จึงใช้สื่อประเภทการ์ตูนเอามาสื่อสารในกลุ่มย่อย แล้วก็ไม่ต้องแยกแยะอะไรมากมายในแง่ของการเตรียมการในเชิงอุปกรณ์ เพราะจริง ๆ แล้วไม่ว่าเป็นสื่ออะไรก็ตาม จะเป็นการดู วิดีโอ หรือสื่ออะไรที่สื่อด้วยภาพ เช่น นิยายภาพ ทั้งหมดนั้นสำคัญอยู่ที่กระบวนการทำงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึงกระบวนการใช้สื่อ เพราะไม่ว่าสื่ออะไรก็ตามถ้ามีกระบวนการเก็บประเด็นจากกลุ่มเป้าหมาย มีการทำงานกับตัวสื่อเอง หมายความว่าทำงานกับคนผลิตสื่อด้วย และคนใช้สื่อมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในที่นี้คือเจ้าหน้าที่ภาคสนาม จะได้รับการเตรียมตัวในการนำสื่อการ์ตูนไปใช้มีการทบทวนอยู่เสมอ ไม่ว่าสื่อจะทำมาสวยขนาดไหน ถ้าขาดกระบวนการทำงานในระดับการมีส่วนร่วมของคนที่น่าสื่อไปใช้ ผู้ที่จะได้ประโยชน์สูงสุด อันดับ

ท้ายสุดก็จะไม่ได้ผล” (สัมภาษณ์อุษาสินี ธีวทอง, พฤศจิกายน 2541)

กลุ่มของผู้นำสื่อไปใช้ คือกลุ่มของโครงการเข้าถึงเอดส์ (ACCESS) ซึ่งเป็นผู้นำสื่อการดูแล
เพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ไปใช้เผยแพร่โดยตรง ได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า

...“องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสุขภาพ (PATH) จะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่อบรม
เจ้าหน้าที่ภาคสนามและเจ้าหน้าที่ในส่วนของการผลิตสื่อ คือในภาคสนามถ้าต้องการข้อมูลอะไร อยาก
จะรู้ทักษะในการพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายหรือการสื่อสารที่เป็นทักษะเสริม PATH จะเข้ามาช่วยเสริมตรงจุดนี้
อาจจะช่วยประสานกับคนข้างนอกเพื่อจะมาอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ภาคสนามกับองค์กรอีกประมาณ 4-5
องค์กร ที่ทำหน้าที่ในด้านการป้องกันภายใต้โครงการ “กรุงเทพฯสู่เอดส์” ซึ่งกลุ่มเป้าหมายอยู่ในกลุ่มเทพา
เพราะเราจะเน้นในเรื่องของการทำงานกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และจะเน้นในกลุ่มแรงงาน PATH จะเข้า
มาช่วยในส่วนของการสื่อและเรื่องการอบรม ส่วนภาคสนามก็จะมี ACCESS, UDF มูลนิธิเพื่อการพัฒนา
ชุมชนเมือง และ CLIST ศูนย์บริการข้อมูลและฝึกอบรมแรงงาน และสมาคมทำหมันที่ทำในเรื่องของ
การลงภาคสนามเหมือนกัน สมาคมทำหมันก็จะลงในกลุ่ม ข.ส.ม.ก. , ACCESS ก็จะลงไปในกลุ่ม
ของวินมอเตอร์ไซด์ ก่อสร้าง อยู่ซ่อมรถ บัมน้ำมัน โรงงานขนาดเล็ก ส่วน UDF เขาก็จะรับในชุมชน
แออัด, ในส่วน CLIST ก็จะได้รับผิดชอบในส่วน โรงงานขนาดใหญ่ อันนี้คือโครงการย่อย ๆ ในช่วง
แรกที่ทำได้ของ “โครงการกรุงเทพฯสู่เอดส์” (สัมภาษณ์พรุทธ์ ACCESS, กรกฎาคม 2541)

คงพอจะมองเห็นภาพกว้างของกลุ่มผู้นำสื่อการดูแลไปใช้ได้ตามสมควร ลำดับต่อมาผู้วิจัยได้
เก็บข้อมูลของลักษณะการนำสื่อการดูแลไปใช้ว่าเป็นอย่างไร ดังนี้

...“ในงานของกรุงเทพฯสู่เอดส์ เป็นการลงไปคุยกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ถ้าเป็นวินมอเตอร์ไซด์
เจ้าหน้าที่เราก็จะต้องลงไปทีวินมอเตอร์ไซด์ ถ้าเป็นในอยู่ซ่อมรถ เราก็จะให้เจ้าหน้าที่ลงไปอยู่ซ่อมรถใน
ช่วงเวลาที่เขาว่าง คือจะต้องประสานงานกับเจ้าของอยู่ก่อนว่าเราจะมา เรามีโครงการอย่างนี้ สนใจมั๊ย
ถ้าสนใจเราก็จะไปในช่วงเย็นหรือช่วงที่พนักงานเลิกงาน หรือช่วงไหนก็ได้ที่เขารู้สึกสบายและ
สะดวกที่สุดและกลุ่มเป้าหมายไม่เหนื่อยจนเกินไปในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ก็อาจจะลงไปวันละ 1 ชั่วโมงบ้าง
2 ชั่วโมงบ้าง แล้วแต่ หรือว่าจะลงไปบ่อย ๆ ถ้าเป็นกลุ่มก่อสร้างเราก็ต้องพยายามนัดกับ Sight ก่อ
สร้างว่า O.K. เขาสนใจมั๊ย ถ้าสนใจก็นำสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการดูแลเข้าไปคุยกับกลุ่มเป้าหมายตรงนั้น
คือช่วยให้เขารวมกลุ่มให้เราแล้วเราก็ลงไปนั่งคุยกับเขา หรือถ้าเป็นในโรงงาน เราก็อาจเข้าไปช่วยเขา
ทำงานบ้าง อยู่ในสถานที่นั้นเลยเป็นบางโอกาส เป็นบางโรงงาน เพราะบางโรงงานอาจจะไม่สะดวกให้
คนภายนอกเข้าไป เราจะเน้นในการนำสื่อเหล่านี้เข้าไปในส่วนของคนงาน เพื่อให้เขารู้และป้องกันใน
เรื่องเอดส์ และต้องระวังมากขึ้นต่อความเสี่ยงของการติดเชื้อมากแค่ไหน” (สัมภาษณ์พรุทธ์ ACCESS,
กรกฎาคม 2541)

...“โดยวิธีการทำงาน เป็นวิธีการทำงานแบบคุยกลุ่มนะ ลงไปนั่งคุย...คุยกัน แล้วไอ้สื่อการตูนนี้ก็นำมาแจก แจกไปหลังจากที่คุยเสร็จ เพราะฉะนั้นเขาก็สามารถอ่านได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องเข้าไปนั่งคุยหรืออธิบายอีก เพราะโดยวิธีการทำงานเนี่ยมันจับเข้าคุยกันอยู่แล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปคุยกับกลุ่มเล็ก ๆ คุยแล้ว คุยอีก ฉะนั้นพอคุยกลุ่มเล็กบางทีมันต้องใช้เกม ต้องใช้การตูน เพราะถ้าคุยอย่างเดียวบางทีมันก็น่าเบื่อ เชิง มันจึงต้องมีสื่อประกอบในการคุย โดยทำสื่อให้มันตื่นเต้น น่าสนุก สื่อการตูนชุดเล่น POP-UP จึงมีเป้าหมายที่ชัดเจน การผลิตสื่อนี้ก็เพื่อเป็นเครื่องมือของคนที่ใช้สื่อ ใช้คุยกลุ่มย่อย เพราะฉะนั้นสื่ออันนี้จะนำไปใช้ในงานประชุม 100 คน ก็คงไม่เหมาะ เพราะมันถูก Design มาเพื่อกลุ่มย่อย 5-10 คนโดยเฉพาะ” (สัมภาษณ์ นิมิตร เทียนอุดม, พฤศจิกายน 2541)

...“คือบางที่จะเอาวิดีโอไปฉายมันก็ไม่ไหว จะเอาสื่ออื่น ๆ ไปใช้มันก็ไม่ work ดังนั้นสื่อการตูน POP-UP อันนี้จึงง่ายที่สุด คือถือติดมือไปแล้วก็คุย เพราะถ้าไปคุยเฉย ๆ อย่างเดียวมันก็ไม่มีอะไรตื่นเต้นเร้าใจ” (สัมภาษณ์สุภัทรา นาคะผิว, พฤศจิกายน 2541)

...“บางที่การนำสื่อไปใช้แล้วมักจะถูกเข้าใจผิด และคิดง่าย ๆ ว่าเอาไปแจกเพียงอย่างเดียว หรือว่าสื่ออันนี้มันโชว์ได้ คือเจ้าหน้าที่อาจนำไปใช้แบบนั้น ในขณะที่ตอนที่เรากำลังเข้ามา ความตั้งใจก็คือว่าจำเป็นต้องมีคนใช้สื่อ สื่อเป็นแค่เครื่องมือ แต่เวลาถ้าไปคุยกับคนทำงานเอดส์ อย่างภาครัฐ เขาก็จะบอกว่าเขาขาดสื่อ เขาไม่ค่อยมีเครื่องมือ แต่ประเด็นคือถึงแม้จะมีสื่อแต่เขาก็ยังพูดเรื่องเดิม เขาไม่ค่อยได้สนใจเนื้อหาสาระจากสื่อสักเท่าไร แล้วก็ใช้กับแบบผิด ๆ คือเห็นสื่อเป็นแค่โปสเตอร์แล้วเอามาตั้งโชว์” (สัมภาษณ์วราวุธ ชินกรโสภาค, พฤศจิกายน 2541)

การตูนถูกนำไปใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ดังกล่าว โดยถูกวางแผนการสื่อสารมาแล้ว ทั้งในส่วนของผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตี (Advocate) และถูกกำหนดบทบาทในฐานะที่เป็นช่องทางการสื่อสาร เพื่อคัดเลือกสื่อและวิธีการนำเสนอไปรูปแบบของการรณรงค์ โดยใช้การตูนไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

วิเคราะห์การใช้การตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์

ในการวิเคราะห์การใช้การตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลผลงานภาพการตูนที่เป็นจุดสารและแผ่นพับได้ จำนวน 6 ชุด คือ

1.) ชุด POP-UP โครงการป้องกันเอดส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II), ACCESS, CLIST, TAVS, UDF, PATH, TRRM. 1 กรกฎาคม 2539

- 2.) สูตรรักของ ช.ชาย
- 3.) ณ.หญิงรักเป็น
- 4.) การ์ตูน ขำขัน บันเทิง สื่อสารบันเทิงเพื่อความเข้าใจเอดส์ ชุด "ฮาให้คิด"
- 5.) คุยเรื่องเอดส์กับ "แอคเซส"
- 6.) การ์ตูน เอดส์ บันเทิง และความรู้

โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงวิธีการสร้างและสื่อความหมายที่ปรากฏในการสื่อสารของงานการ์ตูนในเชิงสัญลักษณ์วิทยา เพื่อให้ทราบทั้งความหมายตรง (Denotation) และความหมายแฝง (Connotation) และให้นำหนักความสำคัญของรหัสที่นำเสนอในการ์ตูน เพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ในการกำกับของระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความหมายนั้น ๆ ตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย

จากที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่าผู้วิจัยได้แยกการนำเสนอเนื้อหาตามลักษณะขององค์กรผู้ผลิตที่ทำหน้าที่เป็นตัวตั้งตัวตีในการกำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ประกอบด้วยจุดสารและแผ่นพับดังนี้คือ ชุด POP-UP โครงการป้องกันเอดส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II) การ์ตูน ขำขัน บันเทิง ชุด "ฮาให้คิด" สูตรรักของ ช.ชาย ณ.หญิงรักเป็น และคุยเรื่องเอดส์กับ "แอคเซส"
2. สำนักงานรัฐมนตรี ประกอบด้วยจุดสาร ชุด การ์ตูน เอดส์ บันเทิง และความรู้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาวิเคราะห์การ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ตามลักษณะของการใช้งาน (Function) ของการ์ตูน ได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ใช้การ์ตูนผูกเป็นเรื่องราว (The Narrative Art Cartoon) เป็นการทำเป็นเรื่องโดยใช้ภาพและคำพูดจากตัวการ์ตูนในการดำเนินเรื่อง
2. ใช้การ์ตูนภาพ (The Cartoon Illustration) การ์ตูนทำหน้าที่ประกอบคำพูดให้เรื่องราวสมบูรณ์ชัดเจน

1. ใช้การ์ตูนผูกเป็นเรื่องราว (The Narrative Art Cartoon) โดยใช้ภาพและคำพูดจากการ์ตูนเป็นการดำเนินเรื่อง การที่การ์ตูนถูกเลือกมาใช้งานโดยการนำการ์ตูนมาเป็นจุดสนใจหลักในการเล่าเรื่องและดำเนินเรื่อง คุณสำเร็จ จารอมรจิต Designer และ Art Director บริษัทผู้ออกแบบและรับทำชุด POP-UP กล่าวถึง สาเหตุที่การ์ตูนถูกนักโฆษณาเลือกนำมาเป็นสื่อใช้ในการรณรงค์โรคเอดส์คือ..

...“ผมคิดว่า การ์ตูนมันไม่จำกัดเพศ จำกัดวัย คือในวัยเด็ก เราก็รับการ์ตูนเข้ามาเป็นสื่อแรก ๆ และสื่อตัวนี้มันเหมือนกับว่ามันยังคงอยู่ในใจ ซึ่งบางคนโตเป็นผู้ใหญ่แล้วก็อาจจะไปสนใจสิ่งอื่น ๆ แต่ว่าถึงอย่างไร การ์ตูนก็เป็นสื่อแรก ๆ ที่เป็นสื่อพื้นฐาน เพราะฉะนั้นลักษณะแบบนี้ของการ์ตูนจึงกับกลุ่มเป้าหมายที่กว้าง ผมคิดว่าไม่จำกัดเฉพาะแรงงานบริการเท่านั้น แม้แต่ผู้ใหญ่ที่ทำงานบริหารก็สนใจที่จะอ่านการ์ตูน ทีนี้ถ้าเรามองว่าการ์ตูนที่นำมาใช้ในงานเอดส์ คือทำอะไรมาเสนอเรื่องเพศให้สื่อได้ตรงกับข้อความ และข้อมูลที่เราต้องการ ตรงนี้ถ้าเราใช้ภาพถ่ายก็จะดูเหมือนจริงเกิน ดูเป็นสามกอนาจารย์ ด้วยความสมจริงของภาพถ่าย จึงมีแนวโน้มที่จะนำความรู้สึกต่อรูปมากกว่าต่อเนื้อหา”

การใช้การ์ตูนเป็นตัวดำเนินเรื่อง จึงมีลักษณะเฉพาะคือ

...“การใช้การ์ตูนเป็นตัวเล่าเรื่อง ตรงนี้การ์ตูนจะเป็นหัวใจเลย มันจะต้องเป็นตัว Demonstrate คือตัวที่แสดงและสาธิตให้เข้าใจได้ในทันที คือเวลาที่เรายคุยกันกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มแรงงานบริการ เมื่อเขาเห็นภาพการ์ตูน การ์ตูนเหล่านั้นก็จะเป็นตัวเล่าเรื่องเลย วิทยากรก็อธิบายและสาธิตไป เพราะว่าการ์ตูนที่การ์ตูนเป็นตัวเล่าเรื่อง เพราะกลุ่มเป้าหมายต้องดูการ์ตูนผ่านภาพ และเข้าใจความหมายตรงนั้นเลย ไม่อย่างนั้นกลุ่มเป้าหมายก็ไมรู้เวลาที่เขาพูด กลุ่มเป้าหมายดูแค่ภาพ แล้วตอบคำถามกับคนที่มาสาธิตได้” (สัมภาษณ์ สำเร็จ จารูอมรจิต , ธันวาคม 2541)

การใช้การ์ตูนเป็นตัวดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยได้แยกแยะเนื้อหาของข้อมูลการ์ตูนที่เก็บมาได้มี 2 เล่ม คือ

1. ชุด POP-UP โครงการป้องกันเอดส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II) ซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นพับแข็งใช้เพื่อให้ความรู้กับกลุ่มย่อย 5-10 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 20 ชิ้น

2. ชุดการ์ตูน ขำขัน บันเทิง สื่อสาระบันเทิงเพื่อความเข้าใจเอดส์ ชุด "ฮาให้คิด"

1. ชุด POP-UP โครงการป้องกันเอดส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II)

กระบวนการผลิตสื่อและสร้างความหมายของ Campaign ชุดนี้ เนื้อหาต่าง ๆ ถูกกำหนดจากองค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH)

...“เราเป็นผู้ทำเนื้อหา แล้วก็จะ brief ให้กับ designer แล้วส่งให้นักเขียนการ์ตูนอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราจึงแยกกันทำงานคนละส่วน เรา brief designer ไว้ก่อนว่าเราอยากได้ POP-UP แล้วเราก็เขียนเนื้อหาขึ้น ทีมที่ทำเนื้อหาที่แก้ไขทันอยู่ตลอดเวลา แล้วเนื้อหาตรงนี้เองก็เอา concept ไป brief กับคนเขียนการ์ตูน โดยที่ designer ก็คุยกับคนเขียนการ์ตูนด้วยว่า การ์ตูนชุดนี้ถูกนำมาใช้ทำ POP-UP เพราะฉะนั้นนักวาดการ์ตูนต้องคำนึงถึงเงื่อนไขอันนี้ด้วย เพราะฉะนั้นงานชิ้นนี้ จึงเป็นการ

ทำงานร่วมกันหลาย ๆ ส่วน ถ้า designer เองทำคอนนั้นก็ต้องมี concept เหมือนกันว่า สื่ออันนี้มันจะถูกใช้อย่างไร การเสนอ POP-UP ของเราจึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสื่อเรา ที่สำคัญมันต้องช่วยในเรื่องของการสื่อความ” (สัมภาษณ์วราบุษ ชินวรโลกาศ, พฤศจิกายน 2541)

...“ถ้าพูดถึงขบวนการผลิตเนี่ย ก็ต้องเริ่มจากการคิดเนื้อหาจนถึงรูปแบบ แล้วจึงมีการทำ moc-up ขึ้น มี Draft ให้มา และต้องเช็คว่าเขาตีความว่าอย่างไร ขบวนการทดสอบสื่อก็จะช่วยในการปรับตัวเนื้อหา เราต้องมีการเช็คจากการนำสื่อไปใช้ และได้รับความคิดตอบกลับมามากหลาย ๆ ส่วนว่ากลุ่มเป้าหมายอ่านแล้วตีความว่าอย่างไร ถ้าไปใช้แล้วมัน work มั้ย มีอะไรที่จะต้องมาปรับเปลี่ยนบ้าง ก่อนที่จะผลิตเป็น Art work แล้วพิมพ์เป็นจำนวนเยอะ เพราะฉะนั้นกระบวนการทดสอบสื่อตรงนี้จะช่วยปรับปรุงสื่อให้มันใช้ให้ถูกกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์คุณอุษาสินี รั้วทอง, พฤศจิกายน 2541)

สำหรับในขั้นตอนการสร้างตัวการ์ตูนของนักเขียนการ์ตูน เมื่อได้รับเนื้อหาแล้ว นักเขียนการ์ตูนย่อมมีวิธีการในการแปล และตีความจาก text เหล่านั้นมาเป็นภาพต่าง ๆ

...“คือผมจับงานเองนะ เมื่อเขากำหนดเนื้อหาอย่างนี้มา ผมก็ต้องนำมาลองผิดลองถูกแล้วผมก็หา Symbol ว่าเราควรจะใช้รูปแบบอะไรออกมา ที่นี้เราต้องเข้าใจในลักษณะพฤติกรรมของสื่อด้วย มันจึงค่อนข้างยาก อีกอย่างในความคิดของผมคือพื้นฐานการนำสื่อการ์ตูนมาใช้ คือผมต้องการเขียนไม่ให้มันซีเรียส อยากให้มันเป็นเรื่องธรรมดา อยากให้เรื่องเอดส์เป็นเหมือนเรื่องที่เราคุยกันสนุก ๆ มากกว่า” (สัมภาษณ์วัลลภ แม่นยำ, กุมภาพันธ์ 2542)

นักเขียนการ์ตูนจะมีการกำหนดบุคลิกลักษณะของตัวการ์ตูนที่ถูกเลือกนำมาเสนอที่แตกต่างกัน สำหรับคุณวัลลภ แม่นยำ กล่าวถึงการเลือกบุคลิกลักษณะของตัวการ์ตูนว่า

...“อันที่จริงการ์ตูนของผมมันเปลี่ยนมามากแล้ว ผมเขียนให้ฝรั่งจริง ๆ มันจะออกหน้าที่ฝรั่งกว่านี้ เพราะจริง ๆ เขาว่าผมเขียนการ์ตูนหน้าตาคล้ายฝรั่งอยู่แล้ว แต่มันมีลักษณะพิเศษที่ว่าจมูกจะเล็กลง ผมเขียนตอนแรกจมูกโตกว่านี้เยอะ คือที่เขียนลักษณะอย่างนี้ ผมว่ามันเป็น Style มากกว่า แล้วที่นี้มันก็ขึ้นอยู่กับปากกาที่เราใช้ คือผมใช้ปากกาโบราณหนอย ที่เรียกว่าปากกาคอแรงแ็ง เส้นจะมีน้ำหนักที่หนักเบา แล้วบางทีก็เป็นเส้นขาด ๆ อันนี้เป็น Style การเขียนมากกว่าส่วน Idia ของผมที่ออกมา นั่นคือผมชอบมองคนในลักษณะตรงกันข้าม นักเขียนการ์ตูนจึงมักจะไม่น่ามองอะไรที่เหมือนกับคนทั่วไปมองผมชอบสังเกตและดูลักษณะของคน เพราะแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะที่ไม่เหมือนกัน”

...“การเลือกการ์ตูนของผม ผมวาดบุคคลลักษณะเป็นคนในการนำเสนอเรื่องโรคเอดส์นี้ เพราะผมว่ามันขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ว่ามันเหมาะสมกับเรื่องอะไร แต่ก็มีส่วนที่ที่ผมเลือกตัวการ์ตูนเป็นสัตว์ แต่ผมมักจะนำเสนอในรูปของการ์ตูนการเมือง ผมอาจจะใช้สัญลักษณ์เป็นหมู เป็นงู ซึ่งใช้เป็นแง่เปรียบเทียบกับเรื่อง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเรื่อง การที่ผมเลือกหน้าตาแบบนี้ ลักษณะแบบนี้ ในการนำเสนอ Campaign โรคเอดส์ ก็เพราะเรื่องโรคเอดส์เป็นเรื่องอ่อนไหว ถ้าสื่อออกไปมันทำให้คนมองในทางลบ มันทำให้เกิดความรู้สึก Negative รู้สึกไม่ดีกลับมา ก็เลยทำให้มันน่ารักไป อย่างพวกรูปผู้หญิงโป๊อะไรอย่างนี้ คือมันขึ้นอยู่กับวิธีการวาด ถ้าวาดเกินเลยไปถึงจะถูกมองเป็นอนาจาร จึงต้องทำให้มันตลก และเหมาะสม” (สัมภาษณ์วัลลภ แม่นยำ, กุมภาพันธ์ 2542)

2. ชุดการ์ตูน ขำขัน บันเทิง สื่อสารบันเทิงเพื่อความเข้าใจเอดส์ชุด “ฮาให้คิด”
กระบวนการผลิตสื่อการ์ตูน ขำขันบันเทิง สื่อสารบันเทิงเพื่อความเข้าใจเอดส์ ชุด “ฮาให้คิด”
คุณพรุทธิ์, ACCESS อธิบายถึงขั้นตอนการผลิตว่า

...“เป็นการนัดนักเขียนการ์ตูนมารวมกัน ไป 2 วัน กับ 1 คืน ที่หัวหินแล้วก็มียุบรวมคนที่ทำงานเรื่องเอดส์ คือคนที่ลงกลุ่มเป้าหมายจริง ๆ มาคุยกับกลุ่มนักเรียนการ์ตูนประมาณ 7-8 คน โดยมีนักเขียนการ์ตูน คือคุณวัลลภ แม่นยำ เป็นแกนหลัก แล้วก็มาคุยกันว่าทางเราต้องการอะไร อย่างไร กลุ่มเป้าหมายเขาชอบอ่านหนังสือแบบไหน อย่างไร ชอบเรื่องอะไร อย่างไร แล้วก็นำมา brief งานให้เขา ในส่วนของนักเขียนการ์ตูน ก็คิดภาพมาอย่างที่เรารู้สึก แล้วเราก็มานั่งดูกันว่าเราพอใจมั๊ยกับสิ่งที่ถูกสื่อออกมา ก็มีการประเมินสื่อชิ้นแรกพอสมควรว่ากลุ่มเป้าหมายเค้าชอบมั๊ยกับสื่อหนังสือการ์ตูนแบบนี้” (สัมภาษณ์พรุทธิ์, ACCESS, กรกฎาคม 2541)

...“คือในแง่ความคิด ความเข้าใจในเรื่องเอดส์ เราจะอธิบายให้นักเรียนการ์ตูนฟัง แต่ในแง่ความคิดสร้างสรรค์นี่เป็นเรื่องที่นักเขียนการ์ตูนจะต้องไปทำต่อถ้าเขาเข้าใจข้อมูลพื้นฐานความเข้าใจเรื่องเอดส์ เรากอบทบาทความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องของเขา เพราะฉะนั้นเราไม่ต้องไปไถ้เขาเลยว่าเอาทีมของพระเอกอย่างนี้ นางเอกอย่างนี้ เป็นเรื่องแบบนี้ แต่เป็นเรื่องที่เราจะใช้เวลากับเขา 2 วัน กับ 1 คืนเต็ม ๆ โดยที่เป็นบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนคุยกันสบาย ๆ มีการพูดคุยทั้งความเข้าใจเรื่องเพศสัมพันธ์ เรื่องทัศนคติของคน รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ เป็นเรื่องของข้อมูลด้วย จากนั้นก็ปล่อยให้กลุ่มนักเรียนการ์ตูนเขาเองไปคิดพล็อตเรื่อง เมื่อนำมาดูกันก็รู้สึกพอใจในระดับหนึ่ง ในแง่รายละเอียดบางส่วนก็ยังมีอะไรต้องปรับเปลี่ยนบ้างในแง่ความคิดสร้างสรรค์เขานำมาผสมผสานกับข้อมูลเรื่องเอดส์ได้ดี การ์ตูนฮาให้คิดจึงพยายามแก้ไขโจทย์บางโจทย์ เช่น กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ค่อยได้งาน ญ.หญิงรักเป็น กับ สุตรรัก ช.ชาย ที่ไม่ได้พูดเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเท่าไร พอเจ้าหน้าที่ทำงานก็จะพบประเด็นร่วม คือ ประเด็น

ความเข้าใจกับการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อเข้าไปด้วยในการดูแลรักษาให้คิด ต้องมีการทบทวนในแง่ของการทำสื่อก็ต้องทบทวนสิ่งที่ผ่านไปแล้ว แล้วก็มาปรับเข้ากับอันใหม่” (สัมภาษณ์อุษาสินี ธีวทอง, พฤศจิกายน 2541)

สำหรับในมุมมองของนักเขียนการ์ตูน โดยคุณวัลลภ แม่นยำ ต่อขั้นตอนการผลิตการ์ตูน ชุด ขำขันบันเทิง สื่อสารระดับเท็งเพื่อความเข้าใจเอดส์ชุด "ฮาให้คิด" กล่าวว่า

...“การทำการ์ตูนชุดฮาให้คิดน่าสนใจคือว่า เรามีการระดมความคิดกันหลายคน ไปหัวหิน คล้าย ๆ กับที่เราไปอยู่ในค่าย เป็นการเข้าค่ายกับพวกนักเขียนการ์ตูนและกลุ่มขององค์การเอกชนที่ทำหน้าที่รณรงค์โรคเอดส์ เช่น PATH และ ACCESS เป็นต้น แล้วเขาก็หาวิธีให้เรามานั่งคุยกัน แล้วให้นักเขียนการ์ตูนคิดแต่ละอย่าง คิด Idia ออกมาว่าเป็นอย่างไร แล้วคนกลุ่มนั้นเขาก็จะเล่าประสบการณ์ที่พวกเขาออกไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ให้ฟัง ยกตัวอย่างว่า เขาคุยกันคนติดโรคเอดส์ หรือคุยกับคนที่มีพฤติกรรมในด้านเพศสัมพันธ์ สำหรับพวกเรานักเขียนการ์ตูน ก็ฟังที่เขาเล่า โดยเฉพาะผมจะชอบฟังเรื่องที่เขาเล่า แล้วก็จับวิธีการเล่าของเขา มาแปลงเป็นภาพการ์ตูนออกมา Idia ต่าง ๆ ออกมาจากการฟังเขาพูดคุยกันนั่นเอง” (สัมภาษณ์วัลลภ แม่นยำ, กุมภาพันธ์ 2542)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ โดยจัดหมวดหมู่ลักษณะการสื่อความหมาย และรหัสต่าง ๆ ที่ปรากฏ โดยวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมดเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้เรื่องเอดส์แก่ประชาชน
2. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการป้องกันโดยใช้ถุงยาง 100%
3. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน คือการสร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามและต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์
4. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

เนื้อหาทั้ง 4 ข้อ จะมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน เพราะโครงการรณรงค์โรคเอดส์มีระยะยาวดังที่คุณอุษาสินี ธีวทอง กล่าวว่า

...“โครงการรณรงค์โรคเอดส์ เป็นโครงการระยะ 5 ปี หลังจาก 3 ปีแรก เราารู้สึกว่าประเด็นของโรคเอดส์มันมากกว่าการลดความเสี่ยงแล้ว แต่เป็นเรื่องของการเข้าใจผู้ติดเชื้อแล้วสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้ เป็นประเด็นที่เพิ่มขึ้นหลังจากเรื่องความเสี่ยง เราก็คุยกับแหล่งเงินทุน แล้วก็มีโครงการในระยะหลังเป็น SWOP I กับ SWOP II ก็คือโครงการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มแรงงาน เรามีการทบทวนกันในองค์กรที่ทำงานร่วมกัน คือ เป็นเรื่องที่เราต้องทบทวนจากสถานการณ์ที่เราเจอด้วย

เพราะฉะนั้นเวลาเราทำงาน ก็ต้องปรับเนื้อหาและสื่อที่ใช้ด้วย อย่างโครงการกรุงเทพฯสู่เอตส์ กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มแรงงานผู้หญิง ประเด็นสำคัญคือ ผู้หญิงมีโอกาสในแง่รับรู้ข้อมูลเรื่องเอตส์น้อย แล้วก็มีสถานภาพที่เป็นรองกว่าผู้ชาย เพราะฉะนั้นเวลาเข้าไปทำงานร่วมกับเขาจะต้องพูดอย่างไร เพราะความคิดความรู้สึกของผู้หญิงต่อเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะต้องคุยกันในระดับที่ต้องมีความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าเดิม มันไม่สามารถเปิดประเด็นเป็นเรื่องการใช้ถุงยาง 100% เพราะทัศนคติของผู้หญิงต่อถุงยางยังเป็นเรื่องของผู้ชายเป็นมากกว่าแค่เรื่องของเครื่องมือที่มีอยู่เดิม แต่เป็นเรื่องความคิดความรู้สึกที่นี้จะมีวิธีการสื่อสารอย่างไรให้ผู้หญิงป้องกันตัวเองได้ ก็จึงได้มีกระแสของการต่อรองกับคู่ขึ้นมา ในแง่ของการสื่อสารกับคู่ ก็มีการทำบทบาทสมมุติให้คุยกันกับแฟนในสถานการณ์ที่อยู่กัน 2 คน เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้หญิงว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของตัวเองนะ มันเป็นเรื่องของความปลอดภัยของตัวเอง ดังนั้นตนเองจะมีความสามารถต่อรองและคุยกับคู่ได้มากแค่ไหน คือพยายามเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจให้ผู้หญิงว่าเรื่องเพศสัมพันธ์มันจะมีเรื่องเสี่ยงต่อเอตส์ขึ้นมาด้วยนอกจากเรื่องท้อง” (สัมภาษณ์ ฤษยาสินี ธีรทอง, พฤศจิกายน 2541)

การวิเคราะห์การสื่อความหมายการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอตส์

การวิเคราะห์การสื่อความหมายการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอตส์นั้น ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการวิเคราะห์เชิงสัญลักษณ์วิทยา มาศึกษาถึงความหมายที่ปรากฏในการสื่อสารของงานการ์ตูน ทั้งที่เป็นความหมายตรง (Denotation) และความหมายแฝง (Connotation) เพื่อให้เห็นน้ำหนักความสำคัญของรหัส (Code) ที่นำเสนอในการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอตส์ในการกำกับของระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความหมายนั้น ๆ ตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้แนวคิดเกี่ยวกับรหัสเฉพาะของการ์ตูน (Cartoon Code) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรหัสหลักและรหัสย่อย Facial Expression Code ทำหน้าที่ Presentational Code นำมาวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของการนำรหัสเฉพาะของการ์ตูน (Cartoon Code) ไปใช้เพื่อสื่อความหมายการรณรงค์โรคเอตส์

การวิเคราะห์การใช้การ์ตูนเป็นตัวดำเนินเรื่อง

1. ชุด POP-UP โครงการป้องกันเอตส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II) จำนวน 20 ชิ้น

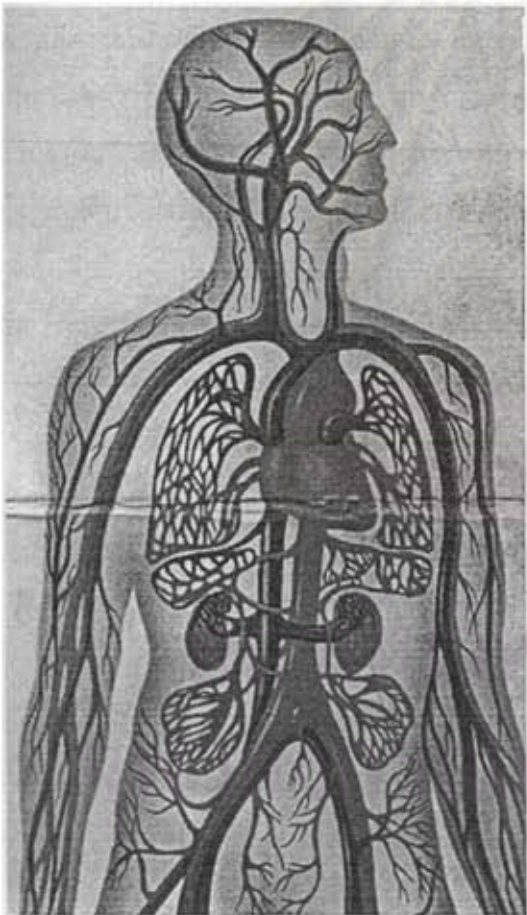
เมื่อพิจารณาแผ่นพับทั้ง 20 ชุดแล้ว แบ่งการนำเสนอความหมายเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนของภาพลายเส้น สี ที่เป็นตัวการ์ตูน เป็นส่วนของตัวหมายที่มองเห็นได้ด้วยตา Signifier แล้วนำไปสู่การตีความในลำดับต่อไป

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ เป็นส่วนของตัวหมายถึง Signified ซึ่งเมื่ออ่านแล้วสามารถตีความและเข้าใจในตัวมันกับ (Literal Denotation) เพื่อนำไปสู่การตีความอีกระดับหนึ่งที่เป็น Culture Denotation ที่เป็นลักษณะของสัญลักษณ์ Sign Symbolic

โดยแยกเนื้อหาออกเป็น 4 หมวด คือ

1. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่ประชาชน
การวิเคราะห์การสื่อความหมายในแผ่นพับหมายเลข 1
“เมื่อดูเลือดขาว... ทหารพิทักษ์ร่างกาย อ่อนแอได้เพราะไวรัสเอดส์”

1. วิเคราะห์ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

สิ่งที่ปรากฏออกมาคือ ภาพการผสมผสานระหว่างโลกของความจริงกับโลกของการ์ตูน โลกของความจริงแสดงออกมาในลักษณะกายวิภาค ตามสัดส่วนของคนจริง โดยใช้รหัสของสีที่เป็นสีน้ำตาลแทนเนื้อคน ใช้สีแดงแทนเส้นเลือดแดงในร่างกาย และใช้สีน้ำเงินแทนความหมายของเส้นเลือดดำ ซึ่งเส้นเลือดทั้ง 2 เส้นนี้อยู่ทั่วแทบทุกส่วนของร่างกาย ภาพนี้จึงถูกตีความ (Signified) ได้ว่า เลือดหล่อเลี้ยงชีวิต ส่วนตรงมุมด้านขวา มีเครื่องหมายบวกเป็นรูปสีแดงเป็นการใช้รหัสของสี เพราะสีแดงได้ถูกตีความให้เป็นเลือด เมื่อเลือดบวก ก็หมายถึงเลือดได้รับเชื้อไวรัส HIV เข้ามาแล้ว ในเครื่องหมายบวกนี้ประกอบด้วยแผ่นป้าย 2 แผ่นป้ายที่เป็นภาพของแวนชายบ ได้ขยายตัวเม็ดเลือดขาวที่ใช้รหัสของ Representative Code ที่อ้างอิงสิ่งที่ยูนอกเหนือจากตัวมันเอง โดยใช้เครื่องแต่งตัวเป็นซูเปอร์แมนที่มีพลังกำลังเข้มแข็ง และใช้รหัสเชิงปริกษา (Paralinguistic Codes) เป็น ตัวอักษร ข. อยู่ตรงไล่ป้องกันตัว ประกอบกับข้อความว่า "นี่นะ เจ้าเชื้อโรค" สัญลักษณ์ทั้งหมดนี้จึงถูกตีความว่า เม็ดเลือดขาวที่ยังไม่ติดเชื้อเอ็ดส์ก็สามารถต่อสู้และป้องกันเชื้อโรคต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่ร่างกายเราได้ ส่วนแวนชายบอีกอันหนึ่งได้ขยายให้เห็นภาพของเม็ดเลือดขาวที่อ่อนล้าลงทงหายทั้งหมดแรง ไม่สามารถต่อสู้กับตัวเชื้อโรคได้ นั่นหมายถึง เมื่อเม็ดเลือดขาวติดเชื้อ HIV แล้วก็อ่อนแอลงและร่างกายก็ไม่มีภูมิคุ้มกันอีกต่อไป เชื้อโรคต่าง ๆ ก็เข้ามาทำลายร่างกายได้โดยง่าย โดยเนื้อเรื่องทั้งหมดก็จะมาสอดคล้องกัน Head line ว่า "เม็ดเลือดขาว...ทหารพิทักษ์ร่างกาย จะอ่อนได้เพราะไวรัสเอ็ดส์"

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

1. เม็ดเลือดขาว เป็นเม็ดเลือดส่วนที่สำคัญของระบบคุ้มกันของร่างกาย การที่เราไม่เจ็บป่วยง่าย ๆ เพราะมีเม็ดเลือดขาวกระจายอยู่ทั่วร่างกาย มีหน้าที่คอยตรวจจับและทำลายเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกาย

2. ลักษณะเฉพาะของไวรัสเอ็ดส์ (เอชไอวี) เมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้ว จะไปเกาะและค่อย ๆ ทำลายทำลายเม็ดเลือดขาว ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลง โดยทั่วไปไวรัสเอ็ดส์ใช้เวลาเฉลี่ย 5-10 ปี หรือมากกว่า (ขึ้นอยู่กับสุขภาพร่างกายและสภาวะจิตใจของผู้ติดเชื้อ) ในการทำลายภูมิคุ้มกันให้เสื่อมจนไม่สามารถป้องกันเชื้อโรคที่เข้าไปในร่างกายได้ ทำให้ป่วยและเสียชีวิตในที่สุด

เมื่ออ่านในส่วนของความรู้ทั้งหมดแล้ว (Literal Denotation) เป็นส่วนที่นำมาเสริมและย้ำเตือนอีกครั้งต่อภาพการ์ตูนที่ถูกตีความไว้ก่อนหน้านี้ ทำให้เกิดความรู้สึกความเข้าใจได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางความคิดบางอย่างว่า ควรดูแลรักษาสุขภาพให้ดีไม่ให้ติดเชื้อเอ็ดส์ เมื่อติดเอ็ดส์ นั่นคือ ความตาย

การวิเคราะห์การสื่อความหมายในแผ่นพับ หมายเลข 2
"ผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์"

ผู้ติดเชื้อเอดส์ คือ คนที่มีเชื้อเอดส์อยู่ในร่างกาย แต่ยังไม่มีอาการใดๆ

รับเชื้อเอดส์มาใหม่ๆ ไม่มีอาการแสดงทันที

ผู้ป่วยเอดส์ คือ คนที่ติดเชื้อเอดส์มานานกว่า 5-10 ปี แล้วป่วยด้วยโรคแทรกซ้อน

1. ส่วนของภาพ ประกอบด้วย สัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ลักษณะของภาพเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวถึงผู้ชายคนหนึ่งได้เสียหลายทางสีขาวแดง ที่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เป็นการใช Presentation Code ผู้ชายคนนี้แสดงสีหน้า (Facial Expression) ถึงการพูดคุยอย่างสนิทสนม มีรอยยิ้มแสดงบนใบหน้า มีการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเลื่อนภาพตามลูกศร จะพบภาพของชายคนเดิมแสดงท่าทาง Presentation Code ถึงการนึกถึงอะไรบางอย่างได้ แล้วจึงไปพบแพทย์ตัวของผู้ชายคนนี้ได้ทราบแล้วว่าตนเองติดเชื้อเอดส์ แต่ก็ยังอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมตามปกติ โดยมีตัวอักษรอธิบายภาพว่า "ผู้ติดเชื้อเอดส์ ก็คือคนที่มีเชื้อเอดส์อยู่ในร่างกาย แต่ยังไม่มีอาการใดๆ"

ในส่วนที่ 2 ของภาพ ก็ยังเป็นการใช้ Presentation Code คือผู้ชายคนที่ได้เสียหลายทางสีขาวแดง ก็ยังคงมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างตามปกติ เมื่อเลื่อนลูกศรออกก็จะพบภาพของเขาไปพบแพทย์อีกครั้ง และแสดงสีหน้า (Facial Expression) ไม่สู้ดีนัก ภาพต่อมาแสดงถึงการหมดแรงนอนลงอย่างคนอ่อนแอ เพราะเป็นโรคแทรกซ้อน ในภาพแสดงสีหน้าที่สลดหดหู่และวิตกกังวล โดยมี

ตัวอักษรอธิบายภาพว่า "ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่ติดเชื้อเอดส์มานานกว่า 5-10 ปี แล้วป่วยด้วยโรคแทรกซ้อน" เป็นการย้ำและเสริมการอธิบายภาพอีกชั้นหนึ่ง

ส่วนที่ 3 เป็นภาพของชายคนเดิมแสดงสีหน้า (Facial Expression) ครุ่นคิด โดยมีการใช้สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความคิดที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะเป็นลูกบอลลูก และใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายคำถาม แทนการสงสัย เมื่อเลื่อนภาพไปแล้วเปิดเครื่องหมายคำถาม ก็จะพบคำถามใช่หรือไม่ใช่ ในที่นี้คือเมื่อรับเชื้อเอดส์มาใหม่ ๆ จะแสดงอาการอะไรบ้างในความคิดภาพแรกแสดงถึงผู้ชายคนนี้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเลือด และได้ทราบว่าติดเชื้อเอดส์ ตรงเครื่องหมายคำถามก็จะคลี่คลายคำตอบว่าใช่ หมุนภาพต่อไป เขาทำหน้าวิตกกังวล แล้วก็ไปซั้่งน้ำหนัก ก็ยังเป็นปกติ คำตอบก็ตอบว่าไม่ใช่ ภาพต่อไปแสดงถึงการท้องผูก วิ่งไปเข้าห้องน้ำ ซึ่งคำตอบก็บอกว่าไม่ใช่ นั่นแสดงให้เห็นว่าคนที่รับเชื้อมาใหม่ ๆ อาการไม่ได้แสดงให้เห็นทันที แต่คนวิตกกังวลเกินไปดัง Head Line บอกว่า "รับเชื้อเอดส์มาใหม่ ๆ ไม่มีอาการแสดงทันที"

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์

- ผู้ติดเชื้อเอดส์ คือ

คนที่เพิ่งแต่ได้รับเชื้อเอดส์เข้าไปในร่างกาย และยังไม่แสดงอาการใด ๆ โดยเขาอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ว่า ตนเองได้รับเชื้อเอดส์เข้าสู่ร่างกายแล้ว และอาจแพร่เชื้อไปสู่คนอื่นได้

- ผู้ป่วยเอดส์ คือ

คนที่ติดเชื้อเอดส์มาแล้ว 5-10 ปี หรือมากกว่า จนภูมิคุ้มกันถูกไวรัสเอดส์ทำลาย ทำให้เจ็บป่วยจากอาการติดเชื้อโรคแทรกซ้อน ซึ่งในคนที่ไม่มีเชื้อเอดส์และมีสุขภาพแข็งแรงร่างกายจะสามารถทำลายเชื้อโรคพวกนี้ออกไปจากร่างกายได้

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยมี "ผู้ติดเชื้อ" ประมาณกว่าหนึ่งพันล้านคนแล้ว

และแต่ละปีผู้ที่ติดเชื้อมานานแล้วเริ่มล้มป่วยเป็นเอดส์

- คนส่วนใหญ่มักถามว่า "ถ้าติดเชื้อเอดส์ใหม่ ๆ จะมีอาการอะไรบ้าง" และเข้าใจว่า ถ้าติดเชื้อเอดส์จะต้องมีอาการทันที เช่น คอมน้ำเหลืองโต ลิ้นเป็นฝ้า ท้องเสียมาก น้ำหนักลด เป็นริ้ว รุ สวัด เป็นต้น คนที่สงสัยหรือกังวลว่าตนเองอาจได้รับเชื้อเอดส์ มักคอยสังเกตอาการต่าง ๆ เหล่านี้

อาการข้างต้นอาจเกิดขึ้นกับผู้ติดเชื้อเอดส์ได้ และผู้ติดเชื้ออื่น ๆ ได้เช่นกัน โดยไม่จำเป็นว่า จะมีแต่เฉพาะผู้ติดเชื้อเอดส์

- ที่จริงแล้ว เมื่อคนคนหนึ่งรับเชื้อเอดส์เข้าไปในร่างกายใหม่ ๆ สุขภาพของเขาก็ยังเป็นปกติ ไม่มีอาการใด ๆ ให้สังเกตเห็นได้ เพราะเชื้อเอดส์ยังทำลายเม็ดเลือดขาวได้ไม่มากพอที่จะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันเสื่อมไปทันที โดยเชื้อต้องใช้เวลา 5-10 ปี หรือนานกว่านั้นที่จะทำให้ภูมิคุ้มกันเสื่อมลง ทั้งนี้

ขึ้นอยู่กับ การดูแลสุขภาพร่างกายและภาวะจิตใจของผู้ติดเชื้อ

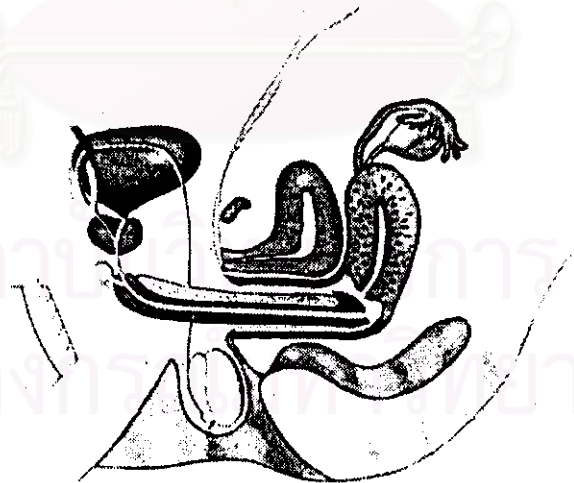
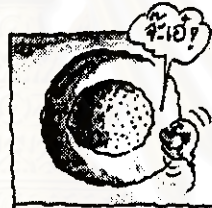
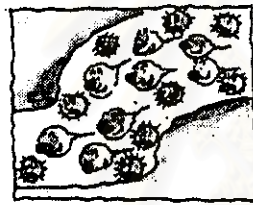
ในส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ (Literal Denotation) สรุปว่า ในช่วงแรกผู้ติดเชื้อเอดส์ จะไม่มีอาการแสดงใด ๆ ที่บอกได้ว่ารับเชื้อเอดส์มาแล้ว จะรู้ว่ารับเชื้อเอดส์มาหรือไม่ก็ด้วยการตรวจเลือดเท่านั้น

การวิเคราะห์การสื่อความหมายในแผ่นพับ หมายเลข 3

"เรื่องยุ่ง ๆ หลังยุ่งกัน"

เรื่องยุ่ง ๆ หลังยุ่งกัน

1. ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

การนำเสนอภาพมีทั้งส่วนที่เป็นโลกของการตุนและโลกของความเป็นจริง ภาพแรกเป็นภาพแสดงการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เป็นลักษณะของ Presentation Code ที่แสดงการสัมผัสทางร่างกาย (Bodily contact) เป็นภาพชายหญิงสัมผัสซึ่งกันและกัน โดยมีการใช้รหัสเฉพาะของการตุนที่เป็นหยดเหงื่อและแสดงการเคลื่อนไหว เป็นการให้ความหมายถึงการมีความสัมพันธ์ทางเพศ

ประกอบเข้ากับ Head Line ของภาพ "เรื่องยุ่ง ๆ หลังยุ่งกัน" ทำให้เกิดการตีความหมายลำดับต่อไป ซึ่งภาพต่อมาเป็นภาพตัวการ์ตูนกลม ๆ สั้น ๆ เหมือนลูกอ๊อดกำลังวิ่งแข่งไปตามทาง ซึ่งสามารถตีความหมายได้ว่า เป็นตัวอสุจิกำลังเดินทางผ่านช่องคลอดเข้าไปและภาพลำดับต่อมาคือ มีเพียงตัวอสุจิการ์ตูนเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่เข้ามาถึงรูปภาพกลม ๆ มีวงซ้อนกัน 2 วง โดยใช้รหัสของสีให้เป็นสีแดง ความหมายตรงของภาพนี้คือใจนั่นเอง ประกอบเข้ากับการแสดงสีหน้า (Facial Expression) ที่แสดงถึงรอยยิ้ม ประกอบกับ (Verbal Code) ที่เป็นรหัสของภาษา (Language Code) ที่เป็นรหัสเฉพาะของการ์ตูนเป็นลูกบอลลูนว่า "จีเอ" ซึ่งความหมายที่ดีความได้ในภาพนี้ก็คือ ตัวอสุจิได้ไปถึงใจแล้ว ซึ่งพร้อมต่อการผสมพันธุ์ ภาพลำดับต่อมาเป็นผู้หญิงท้อง ภาพเป็นการแสดงหรือปรากฏตัว (Appearance) เป็นรูปผู้หญิงท้องโต เอามือจับไว้ที่ท้อง นั่นจึงพอสรุปการตีความหมายทั้ง 4 ภาพได้ว่า หลังจากมีเพศสัมพันธ์กันแล้วตัวอสุจิก็จะวิ่งไปตามทางช่องคลอดเพื่อเข้าไปผสมกับไข่แล้วก็เกิดเป็นตัวอ่อนผู้หญิงคนนั้นถึงท้องนั่นเอง

- ส่วนของภาพที่แสดงความเป็นจริง เป็นการตีความหมายภาพโดยตรง มองเห็นเป็นภาพตัดแสดงถึงลักษณะที่มองเห็นได้ด้วยตาทางกายภาพ นั่นคือ ภาพการมีเพศสัมพันธ์ และแสดงถึงทิศทางของอวัยวะเพศชายที่เข้าสู่ช่องคลอดของฝ่ายหญิง และมีทิศทางการเดินทางของเชื้ออสุจิให้เห็นซึ่งจะทำให้ง่ายต่อความเข้าใจ

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

เรื่องยุ่ง ๆ หลังยุ่งกัน

- โอกาสการตั้งครรภ์ เมื่อชายหญิงมีเพศสัมพันธ์กัน ผู้หญิงจะ "ท้อง" ก็ต่อเมื่อตัวอสุจิของผู้ชายว่ายเข้าไปทางปากมดลูกว่ายต่อไปตามท่อนำไข่ และเข้าไปผสมกับไข่ที่หลุดออกจากรังไข่ ในช่วงเวลานั้นพอดี ไข่ที่ผสมกับตัวอสุจิแล้วค่อย ๆ เคลื่อนตัวมาตามท่อนำไข่เพื่อไปฝังอยู่ที่เยื่อบุมดลูก

- โอกาสการติดเชื้อเอดส์จากเพศสัมพันธ์

หากผู้ชายมีเชื้อเอดส์ เชื้อจะอยู่ในเม็ดเลือดขาวของน้ำอสุจิที่หล่อเลี้ยงตัวอสุจิไว้ ขณะที่ผู้ชายหลังน้ำอสุจิเข้าไปในช่องคลอดฝ่ายหญิง เชื้อเอดส์จะไหลเข้าไปจับอยู่ตามเยื่อบุอ่อน ๆ ภายในช่องคลอดและเยื่อบุมดลูก จึงเป็นโอกาสที่ผู้หญิงจะรับเชื้อเอดส์จากฝ่ายชายได้โดยไม่ต้องมีแผลหรือรอยถลอกบนเยื่อบุเหล่านั้น (เชื้อเอดส์อยู่ในน้ำอสุจิเท่านั้น แต่ในตัวอสุจิจะไม่มีเชื้ออยู่)

หากผู้หญิงมีเชื้อเอดส์ เชื้อจะอยู่ในเม็ดเลือดขาวของน้ำหล่อเลี้ยงภายในช่องคลอด ซึ่งร่างกายมักหลังเมื่อมีอารมณ์เพศ เมื่อฝ่ายชายสอดใส่อวัยวะเพศ (องคชาติ) เข้าไปในช่องคลอดก็จะสัมผัสกับน้ำหล่อเลี้ยงนี้ตลอดเวลา บริเวณปลายอวัยวะเพศชายที่เป็นหนังอ่อน ๆ และรูท่อน้ำปัสสาวะ เป็นช่องทางทางที่เชื้อเอดส์สามารถเข้าไปได้โดยไม่ต้องมีแผลหรือรอยถลอก

- เปรียบเทียบโอกาสการติดเชื้อเอดส์ระหว่างชายหญิง

ผู้ชาย โอกาสจะเกิดขึ้นระหว่างที่มีการสอดใส่และสัมผัสน้ำในช่องคลอด แต่

ผู้หญิง โอกาสจะติดเชื้อเอดส์ของผู้หญิงสูงขึ้น เพราะน้ำอสุจียังอยู่ภายในช่องคลอดได้หลังจากสิ้นสุดการมีเพศสัมพันธ์ และด้วยลักษณะภายในอวัยวะเพศหญิง ซึ่งเป็นเข็ญอ่อน ๆ นับเป็นช่องทางให้เชื้อเอดส์ในน้ำอสุจิซึมผ่านไปได้ง่าย

- โอกาสการติดเชื้อโรคอื่น ๆ ทางเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ได้แก่ กามโรค (หนองใน ซิฟิลิส เริม ฯลฯ) และตับอักเสบบี

ในส่วนการให้ความรู้ (Literal Denotation) ของแผ่นพับหมายเลข 3 คือให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเมื่อชายและหญิงมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว จะมีโอกาสท้องได้ และก็ยังมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคต่าง ๆ อีก โดยเฉพาะติดเชื้อเอดส์ ผู้ชายโอกาสติดเชื้อเกิดขึ้นระหว่างมีการสัมผัสน้ำในช่องคลอด ส่วนผู้หญิงจะมีโอกาสติดเชื้อเอดส์สูงกว่า เพราะเมื่อสิ้นสุดการมีเพศสัมพันธ์น้ำอสุจียังตกค้างอยู่ในช่องคลอด จึงมีโอกาสติดเชื้อได้ง่าย

การวิเคราะห์การสื่อความหมายในแผ่นพับ หมายเลข 4

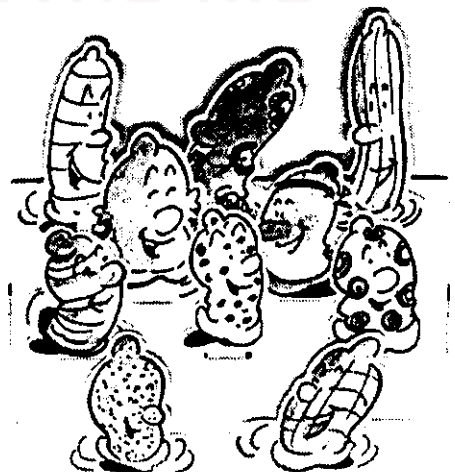
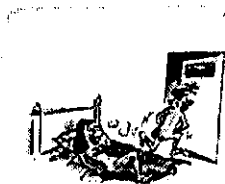
"ความเชื่อที่ไม่ช่วยป้องกันกามโรค"

ปลอดภัยไว้ก่อน

ความเชื่อที่ไม่ช่วยป้องกัน
กามโรคและเอดส์

1. ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ในแผ่นภาพหมายเลข 4 นี้จะมีมายาคติ (Myth) ที่เข้าใจร่วมกับของปริบททางสังคมและวัฒนธรรม นั่นคือ "เรื่องเพศยังเป็นเรื่องปกปิดและไม่เปิดเผย" โดยจะสื่อออกมาเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศที่ยังถูกปกปิด (Taboo) และมีผ้ามาปิด เวลาจะดูภาพนี้ก็ต้องเปิดม่านก่อนถึงจะดูภาพเหล่านี้ได้โดยภาพทั้งหมดจะสื่อความหมายในเรื่อง "ความเชื่อที่ไม่ช่วยป้องกันกามโรคและโรคเอดส์" ภาพแรกสื่อความหมายโดยใช้สัญญาณ (Sign) ที่เป็นส่วนของตัวหมายคือภาพผู้หญิงนอนอยู่บนเตียงไม่สวมเสื้อผ้า แล้วฝ่ายชายก็เอามือมาแตะผู้หญิงบริเวณท้องน้อย เป็นการใช้ Presentative code การสัมผัสทางร่างกาย (Bodily contact) ซึ่งใช้รหัสของความใกล้ชิด (Proximity) สื่อความหมายว่าผู้หญิงคนนี้จะต้องเป็นผู้หญิงบริการ ที่มีเพศสัมพันธ์กันครั้งแรก การสัมผัสนี้เป็น Connotation แฝงถึงความเชื่อของผู้ชายว่าถ้าแตะผู้หญิงบริเวณท้องน้อยแล้วถ้าร้อนก็เชื่อว่าผู้หญิงนี้มีโรคอยู่ และในภาพที่ก็แสดงถึงความเชื่อบางอย่างโดยใช้วิธีดมกลืนอวัยวะเพศหญิง ถ้ามีกลิ่นเหม็นก็เชื่อว่ามามีโรค ซึ่งจัดว่าเป็นความเชื่อที่ผิด ๆ ส่วนในภาพต่อมา ก็เป็นการสื่อความหมายโดยใช้ตัวละครตัวเดิม แสดง Action ไปซื้อยามากินเพื่อทำลายเชื้อโรค ส่วนภาพที่ 4 ก็เป็นการสื่อความหมายถึง การหลังข้างนอกของฝ่ายชาย ซึ่งใช้ Code การแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) โดยผู้ชายรีบวิ่งเข้าห้องน้ำเพื่อไปหลังในห้องน้ำ ผู้หญิงแสดงสีหน้า (Facial Expression) อ้าปากค้าง ทำหน้างง ๆ ส่วนภาพที่ 5 เป็นการแสดงภาพขั้วบนของหญิงสาว โดยใช้ลักษณะรหัสเฉพาะของการดูที่แสดงถึงการเคลื่อนไหว คือสายกัน ผู้ชายก็มองจนตาค้าง การตีความหมายนี้คือ ผู้หญิงคนนี้ก็กำลังให้ทำขั้วบนฝ่ายชาย และผู้หญิงคนนี้จะต้องเป็นผู้หญิงที่มีอาชีพบริการ และถูกมองว่าเป็นไก่อหลง ซึ่งผู้ชายมีความเชื่อบางอย่างว่า ผู้หญิงกลุ่มที่เป็นไก่อหลง มักจะไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด ๆ เช่นกัน ภาพสุดท้าย ได้ใช้รหัสทางภาษา (Language Code) เป็นภาษาอังกฤษ บนแผ่นป้ายวงกลมขอบแดง บนพื้นขาวว่า "SAFETY FIRST" เมื่อเปิดแผ่นป้ายนั้นออกมาก็จะเห็นเป็นภาพของการดูถุงยาง แสดงสีหน้ายิ้มแฉ่งแจ่มใส น่ารัก หลากหลายสีส้น แล้วก็มึนรหัสทางภาษาขี้แค้นอีกว่า "ปลอดภัยไว้ก่อน" ซึ่งเป็น Myth มายาคติบางอย่างที่แสดงถึงวัฒนธรรมทางความคิดว่า การร่วมเพศที่ปลอดภัยจากเชื้อเอดส์ก็คือต้องสวมถุงยางอนามัย นั่นเอง

2. ส่วนของเนื้อหาที่เน้นตัวหนังสือ

ความเชื่อที่ไม่ช่วยป้องกันกามโรคและเอดส์

ความเชื่อหลายอย่างทั้งของชายและหญิงที่ไม่ช่วยป้องกันกามโรคและเอดส์ และควรปรับเปลี่ยนใหม่ให้ถูกต้อง เช่น

"ยังไงก็ดูไม่ออกว่าใครปลอดภัย"

ผู้ชายมีความเชื่อว่า สามารถสังเกตอาการของผู้หญิงว่ามีโรคหรือไม่ เช่น

- แตะตัวผู้หญิงบริเวณท้องน้อย ถ้าร้อนก็เชื่อว่ามีโรคอยู่
- ใช้วิธีดมกลิ่นอวัยวะเพศ ถ้ามีกลิ่นเหม็นก็เชื่อว่ามีโรค

ถ้าคลำแล้วไม่ร้อน ดมแล้วไม่เหม็น หรือเลือกคนที่ดูดี ชาว สะอาด ก็คิดว่าปลอดภัยและตัดสินใจไม่ใช้ถุงยางอนามัย โดยทั่วไปเมื่อผู้หญิงคิดเชื่อกามโรคมักจะไม่มีอาการให้สังเกตเห็นชัดเจน บางครั้งตัวผู้หญิงก็ไม่ว่าตัวเองคิดเชื่อมาแล้ว

"ซื้อยากันหรือยาล้างมากิน ไม่ช่วยทำลายเชื้อโรค"

ผู้ชายส่วนหนึ่งยังซื้อ "ยากัน" หรือ "ยาล้าง" เพราะคิดว่าจะช่วยไล่เชื้อโรคออกจากร่างกายได้ ทั้งที่ "ยากัน" คือ ยาปฏิชีวนะที่กินเข้าไปเพื่อรักษาโรคเมื่อร่างกายรับเชื้อเข้าไปแล้วเท่านั้น เป็นยาที่ไม่ มีผลในการป้องกันโรคล่วงหน้าอย่างที่คิด

ส่วน "ยาล้าง" คือ ยาที่ช่วยให้ร่างกายขับปัสสาวะออกมา แต่หากคิดเชื่อแล้วก็ไม่สามารถไล่ หรือฆ่าเชื้อออกไปได้

นอกจากไม่ช่วยป้องกันโรคแล้ว การกินยาทั้งสองแบบจะทำให้เชื่อกามโรคคือยารักษาให้หายขาดได้ยาก

"ดื่มน้ำโซดา น้ำสับปะรด อาจสบายใจแต่ไม่ช่วยป้องกันโรค"

"ล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำโซดาหรือน้ำยาล้างพิเศษหลังร่วมเพศ ทำลายเชื่อกามโรคไม่ได้"

น้ำหรือน้ำยาเหล่านี้ไม่สามารถทำลายเชื้อโรคได้ถ้าร่างกายรับเชื้อมาแล้ว และยังทำให้ภาวะสมดุลที่ช่วยรักษาความชุ่มชื้นบริเวณอวัยวะเพศ ผิดปกติไปจากเดิมอีกด้วย (การล้างอวัยวะเพศโดยใช้น้ำ และสบู่อ่อน ๆ หลังการร่วมเพศ เป็นการรักษาความสะอาดร่างกายตามปกติ แต่ไม่ช่วยฆ่าเชื่อกามโรค ถ้ารับเชื้อไปแล้ว)

"หลังข้างนอก...สะอาดอารมณ์ และไม่ช่วยป้องกันโรค"

การหลังภายนอกไม่ช่วยลดโอกาสการติดเชื้อเอดส์ เพราะ

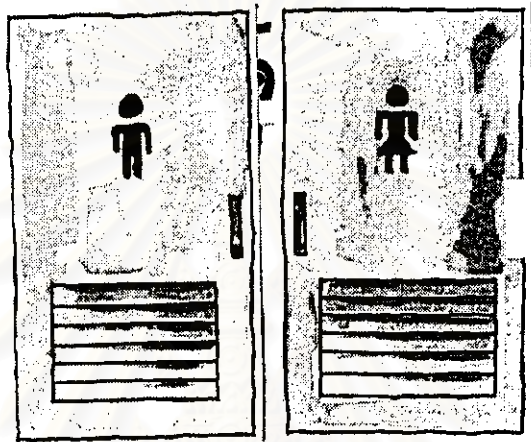
- ผู้ชายรับเชื้อเอดส์ ขณะที่องครขาดสัมผัสกับน้ำในช่องคลอดเมื่อเริ่มสอดใส่
 - ผู้หญิงก็รับเชื้อเอดส์จากผู้ชายตั้งแต่เริ่มสอดใส่เหมือนกัน โดยก่อนที่ผู้ชายจะหลังน้ำอสุจิทุกครั้ง จะมีน้ำใส ๆ หรือที่เรียกว่า "น้ำกาม" ไหลออกมา เชื้อเอดส์ก็อยู่ในน้ำกามนี้เช่นเดียวกับในน้ำอสุจิ
- นอกจากนี้ในระหว่างที่มีเพศสัมพันธ์ ผู้ชายอาจจะควบคุมตนเองไม่ได้ โอกาสที่จะนำอวัยวะเพศออกมาหลังข้างนอกไม่ทันก็มีมาก ที่สำคัญการหลังข้างนอกจะทำให้ทั้งหญิงและชายเสียจังหวะการมีเพศสัมพันธ์ อารมณ์ความรู้สึกของทั้งคู่อาจจะสะดุดและมีความสุขไม่เต็มที่

"ไก่อหลง สัมหล่น ของฟรี...ใครว่าไม่เสี่ยง"

ผู้ชายส่วนหนึ่งคิดว่าหากมีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวที่ไม่ใช่หญิงสาวบริการ บางคนเรียกว่า ไก่อหลง สัมหล่น หรือของฟรี จะไม่ติดโรค ไม่จำเป็นต้องป้องกัน ลองคิดสักนิดว่า การที่หญิงสาวเหล่านี้มีเพศสัมพันธ์กับเราได้อย่างรวดเร็ว เธออาจแลกความพึงพอใจแบบชั่วคราวกับผู้ชายคนอื่น ๆ มาก่อนหน้านี้แล้วก็ได้

วิเคราะห์ในส่วนของการให้ความรู้ (Literal Denotation) กล่าวถึงความเชื่อผิด ๆ ที่ไปได้ ช่วยป้องกันกามโรคและโรคเอดส์ โดยเนื้อหาได้เสนอแนะวิธีใหม่ที่ถูกต้องและลบล้างความเชื่อเก่า ๆ นี้เสีย

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 5
"เอดส์กับกามโรคเกี่ยวข้องกันอย่างไร"

อึ... ชี๊ด...

มีอาการผิดปกติหลังร่วมเพศ ให้สงสัยว่าอาจติดเชื้อกามโรค ควรรักษาแต่แรกเมื่อเริ่มมีอาการ รับยาให้ครบแม้อาการดีขึ้น

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรูปสี่เหลี่ยม 2 ชั้นสีน้ำตาล และมีสัญลักษณ์เป็นรูปชายและหญิง ซึ่งลักษณะนี้เป็นการใช้รหัสเชิงปริกษา (Paralinguistic Code) คือเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนภาพ ซึ่งความหมายในลำดับต่อมาถูกตีความว่าเป็นสัญลักษณ์แทนห้องน้ำหญิงและห้องน้ำชาย เมื่อถึงภาพตามลูกศร ประตูห้องน้ำก็จะเปิดออกก็จะเห็นภาพของผู้ชายและผู้หญิงแสดงอาการ โดยใช้ (Facial Expression) แสดงออกทางสีหน้าว่ากำลังเจ็บปวดและแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or kinesics) โดยใช้มือเคาะตรงผนังห้องน้ำ โดยมีรหัสเฉพาะของการดูเป็นรูปแห่งอยู่รอบ ๆ ศีรษะของผู้ชายและผู้หญิง ตัวหมายในภาพนี้คือภาพของผู้ชายและผู้หญิงกำลังบัสสวาระ โดยใช้รหัสทางภาษา (Language Code) เป็นตัวหนังสือสีแดงอยู่ในลูกบอลถุน "อูย...ซี้ด..." ซึ่งตีความได้ว่าเป็นเสียงร้องครวญครางแสดงถึงความเจ็บปวดในขณะที่กำลังบัสสวาระ ส่วนที่ 2 ของภาพเป็นการแสดงออกทางสีหน้า (Facial expression) และท่าทางการเคลื่อนไหว (Gestures or Kinesics) ที่รุนแรงสับสน และมีรหัสทางภาษา อยู่ในบอลถุนว่า "ทำอะไรดี" ได้ภาพมีตัวอักษร "มีอาการผิดปกติ หลังร่วมเพศ ให้สงสัยว่าอาจติดเชื้อกามโรค ควรรักษาแต่แรกเมื่อเริ่มมีอาการ รักษาให้ครบแม้อาการดีขึ้น" เป็นการใช้ภาษาเพื่อตอกย้ำและเสริมภาพของผู้ชายและผู้หญิงที่กำลังรู้สึกสับสน เมื่อสงสัยว่าจะติดเชื้อกามโรค

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

เอดส์กับกามโรคเกี่ยวข้องกันอย่างไร

กามโรคกับเอดส์ เกี่ยวข้องกันตรงไหน

- การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันครั้งเดียว อาจทำให้รับทั้งเชื้อเอดส์และกามโรคได้พร้อมกัน
- คนที่เป็นกามโรคมีโอกาสรับเชื้อเอดส์มากขึ้น เพราะเมื่อติดเชื้อกามโรค เม็ดเลือดขาวจำนวนมากมักรวมกันอยู่บริเวณแผล หนอง ผื่น หรือรอยแยกบริเวณเยื่ออวัยวะเพศ หากคนเป็นกามโรคมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีเชื้อเอดส์ เชื้อเอดส์ที่อยู่ในน้ำอสุจิหรือน้ำในช่องคลอดจะเข้าไปเกาะกับเม็ดเลือดขาวตรงบริเวณแผลนั้นได้ง่าย

- คนที่เป็นกามโรคแล้วรับเชื้อเอดส์เข้าไปอีก จะทำให้อาการกามโรครุนแรงมากขึ้น

- ผู้ติดเชื้อที่เป็นกามโรคร่วมด้วยมีโอกาสแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่นได้มากกว่าผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างเดียว หลังการร่วมเพศแต่ละครั้ง ควรสังเกตอาการผิดปกติ

ในผู้ชาย (หลังร่วมเพศแล้ว 2-3 วันหรือเป็นเดือน) ฉี่แสบขัด เมื่อกโสหรือหนองไหล เจ็บหรือคันอวัยวะเพศ มีผื่นแผล ผื่นหรือตุ่มที่อวัยวะเพศ

ในผู้หญิง (หลังร่วมเพศแล้ว 2-3 วันหรือเป็นเดือนเป็นปี) ฉี่แสบขัด ตกขาวมาก-มีกลิ่น-มีสีเหลืองเข้ม เจ็บ-คัน หรือมีผื่นแผลที่อวัยวะเพศ ประจำเดือนมาผิดปกติ เลือดไหลออกจากช่องคลอด

หลังร่วมเพศ

สันนิษฐานได้ว่าอาจติดเชื้อกามโรค แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นเชื้ออะไร เพราะกามโรคมีด้วยกันหลายโรคที่แสดงอาการเหมือนกัน โดยเฉพาะการติดเชื้อกามโรคในผู้หญิงนั้นอาจแสดงอาการผิดปกติหรือไม่มีอาการเลย

รักษากามโรคให้หายขาด ลดโอกาสรับเชื้อเอดส์

เมื่อสงสัยว่าตัวเองติดเชื้อกามโรค บางคนอาจถามเพื่อนว่าเคยเป็นไหม เคยกินยาอะไร แล้วก็ซื้อยากินเองตามที่เพื่อนบอก ทำให้โอกาสหายจากโรคน้อยลง เพราะกามโรคมีด้วยกันหลายโรคที่มีอาการผิดปกติคล้าย ๆ กัน แต่เกิดจากเชื้อคนละชนิดและต้องรักษาด้วยยาที่ต่างกัน ถึงแม้อาการที่เพื่อนเคยเป็นเหมือนกับที่เราเป็น แต่อาจเป็นคนละโรคก็ได้

ดังนั้น การไปหาหมอที่ศูนย์กามโรคหรือโรงพยาบาลเพื่อตรวจว่าเป็นโรคอะไรแน่นอน

และรักษาให้ตรงกับโรค เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการรักษากามโรคให้หายขาด

การดูแลสุขภาพระหว่างการรักษากามโรค

- รับประทานยาตามที่หมอสั่งไม่ว่าจะเป็นการกินยา ฉีดยา หรือเหน็บยา แม้อาการจะดีขึ้นหรือหายไปแล้วหลังรับประทานแล้วระยะหนึ่ง ก็ไม่ควรหยุดยาเพราะเชื้ออาจยังไม่หมดจากร่างกาย

- รับการตรวจตามที่หมอนัดทุกครั้ง เพื่อดูว่าอาการดีขึ้นหรือไม่

- หลีกเลี่ยงการดื่มของมึนเมา เช่น เหล้า เบียร์ เพราะมีผลเสียต่อการดูดซึมของยา

- ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ หรือถ้ามีควรใช้ถุงยางอนามัยป้องกันทุกครั้ง

- ควรพักผ่อนไปรักษาด้วย

- กามโรคเป็นโรคที่ต้องการการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียด จึงควรไปหาหมอเมื่อมีอาการหรือสงสัย หากจำเป็นต้องซื้อยากินเองจากร้านขายยา ควรบอกเล่าอาการให้คนขายรู้อย่างละเอียด เคยแพ้ยาตัวใดมาก่อน เพื่อให้คนขายจ่ายยาให้ถูกต้อง หากกินหรือใช้นั้นแล้วอาการไม่ดีขึ้น ควรไปหาหมอที่ศูนย์กามโรคหรือโรงพยาบาล

วิเคราะห์ในส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) อธิบายถึงความสัมพันธ์ของโรคกามโรคกับโรคเอดส์ เพราะผู้ที่เป็นกามโรคมีโอกาสติดเชื้อเอดส์มากขึ้น จะทำให้อาการของกามโรครุนแรงมากขึ้น และมีโอกาสแพร่เชื้อได้มากกว่าติดเชื้อเอดส์อย่างเดียว นอกจากนี้ยังให้สังเกตอาการของโรคที่เกิดขึ้นกับตนเอง เมื่อเกิดผิดปกติหรือคิดว่าจะเป็นกามโรค ก็ให้ไปพบแพทย์และรักษาให้หายขาด เพื่อลดโอกาสที่จะรับเชื้อเอดส์ได้ตีอีกทางหนึ่ง

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 6
"กามโรค...ป้องกันและรักษาได้"

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

แผ่นพับชุดนี้มีลักษณะเด่นไม่เหมือนแผ่นพับอื่นตรงที่มีการผสมผสานระหว่างรูปวาดการ์ตูนกับรูปถ่ายอวัยวะเพศของผู้ที่ติดเชื้อกามโรคจริง ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน ผู้ศึกษาคิดว่าภาพการ์ตูนช่วยลดความสมจริงของภาพถ่ายลง และทำให้ผู้อ่านมีสถานะภาพใกล้เคียงกับตัวการ์ตูนในนั้น ทำให้รู้สึกยอมรับและกล้าที่จะมองเรื่องทางเพศที่เป็นภาพจริงของจริงให้เป็นเรื่องปกติธรรมดา ตัวการ์ตูนผู้ชายและผู้หญิงแสดงออกทางสีหน้าตื่นตระหนก (Facial expression) และหันหน้าไปทางภาพที่เป็นอวัยวะเพศของตัวเอง ในผู้ชายภาพถ่ายจะมีภาพโรคเริม โรคซิฟิลิส หนองในเทียม และโรคหนองใน โดยสื่อความหมายให้เห็นลักษณะที่ชัดเจนของโรคแต่ละชนิดโดยใช้ภาพถ่ายส่วนโรคของผู้หญิงก็จะมีภาพถ่ายโรคเริม, ซิฟิลิส หนองในเทียม และโรคหนองใน โดยสื่อให้เห็นอย่างชัดเจนถึงลักษณะอาการของโรคโดยใช้ภาพถ่ายเช่นเดียวกัน ประกอบเข้ากับประโยคว่า "กามโรค...ป้องกัน และรักษาได้" ส่วนภาพล่างเป็นภาพของผู้ชายแสดงท่าทางครุ่นคิด คือใช้มือท้าวคาง และมีคำพูดในบอลลูนว่า "ไม่รู้เราเป็นหรือเปล่า" และมีประโยคว่า "ผลเลือดบวก หมายถึงอะไรบ้าง" โดยใช้รหัสสุนทรียภาพมีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) โดยตีความตามสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นเครื่องหมายบวก ใช้รหัสของสีแดงเข้มมากำกับทำให้เรารู้สึกได้ว่า เป็นเลือดบวก และมีรหัสเชิงปริภาษากำกับอีกครั้งหนึ่งว่า "ซิฟิลิส ดับอักเสบบี"

เอดส์" เมื่อเปิดเครื่องหมายบวกขึ้น ก็จะพบภาพแสดงอาการทำทางการมีเพศสัมพันธ์ โดยมีตัวอักษรที่เป็นรหัสเชิงปริภาษากำกับอีกครั้งว่า "ติดต่อทางเพศสัมพันธ์" เครื่องหมายจะบอกลำดับต่อมา มีภาษากำกับว่า ชิฟิลิส ดับอักเสบบี เมื่อเปิดเครื่องหมายลบบวกขึ้น ก็จะพบภาพหมอกำลังรักษาคนไข้ มีรหัสเชิงภาษากำกับอีกว่า "รักษาหายได้" ตีความหมายโดยรวมก็คือ เลือดบวกที่เกิดจากเชื้อชิฟิลิสและดับอักเสบบี สามารถรักษาให้หายขาดได้ เครื่องหมายเลือดบวกลำดับสุดท้ายเขียนว่า เอดส์ เมื่อเปิดออกเห็นภาพเข็มฉีดยาและยามากมาย และมีภาษากำกับว่า "ยังไม่มียารักษา" นำมาสรุปและตีความหมายได้ว่า ชิฟิลิส ดับอักเสบบี และเอดส์ ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยมีชิฟิลิสและดับอักเสบบี รักษาให้หายได้ ส่วนเอดส์ยังไม่มียารักษา

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

กามโรค...ป้องกันและรักษาได้

- กามโรคสำคัญ ๆ ที่คนไทยเป็นกันอยู่

หนองใน (แท้) และหนองในเทียม

อาการคล้ายคลึงกัน เมื่อติดเชื้อแล้วมักเป็นร่วมกันทั้งสองโรค โดยผู้ชายที่ป่วยเป็นหนองใน 10 คน มักติดเชื้อหนองในเทียมร่วมด้วย 3-4 คน

หนองใน - ผู้ชาย มักมีอาการหลังรับเชื้อแล้ว 3-5 วัน เช่น มีหนองข้นสีเหลืองไหลออกมาจากท่อปัสสาวะ (ท่อฉี่) ฉี่แสบขัด เมื่อเป็นมากขึ้นอาจมีเลือดปนออกมาด้วย

- ผู้หญิง ส่วนใหญ่แสดงอาการไม่ชัดเจน เช่น ตกขาวเป็นหนอง หรือมีฉี่แสบขัด หรือไม่แสดงอาการอะไรเลย

หนองในเทียม - ผู้ชาย มีมูกใสหรือมูกขุ่นไหลซึมออกมาทางท่อฉี่

- ผู้หญิง มักไม่แสดงอาการ อาจมีตกขาวผิดปกติแต่น้อยกว่าหนองใน

* หากปล่อยโรคเรื้อรัง เชื้อจะลุกลามสู่อวัยวะภายใน ทำให้เป็นหมันได้

ชิฟิลิส

โดยระยะแรกมีตุ่มขึ้นที่อวัยวะเพศ แล้วแตกเป็นแผลขอบแข็ง เป็นแผลเดี่ยว เรียบ มีน้ำเหลืองซึม ไม่เจ็บแสบเวลาถูกน้ำหรือสบู่ ต่อมาน้ำเหลืองที่ขาหนีบวม อาจมีอาการผม่วัง มีผื่นขึ้นตามตัว ตามฝ่ามือ ฝ่าเท้า แผลและอาการต่าง ๆ อาจหายไปเอง แต่เชื้อยังอยู่ในร่างกาย ไม่มีอาการให้เห็นจะรู้ได้ด้วยการตรวจเลือดชิฟิลิสเท่านั้นโดยแสดงผลเป็นบวก เช่น บวก 1:20 บวก 1:32 ตัวเลขต่อท้ายนี้แสดงถึงความรุนแรงของโรค หากปล่อยทิ้งไว้ไม่รักษาเชื้อจะทำลายระบบประสาท ทำให้เป็นบ้า หรืออัมพาต และเสียชีวิตได้

โรคเริ่ม

มีอาการปวดแสบปวดร้อน และคันที่อวัยวะเพศ เป็นตุ่มน้ำใสเล็ก ๆ แล้วแตกเป็นแผลกลุ่มเล็ก ๆ ตื้น อาจมีอาการนำก่อนเป็นแผล เช่น เป็นไข้ ปวดหัว อ่อนเพลีย โรคนี้สามารถเกิดซ้ำได้หากเกิดการเสียดสีที่อวัยวะเพศมาก ๆ เมื่อมีความเครียด มีรอบเดือนหรือช่วงที่ร่างกายอ่อนแอ เชื้อเริ่มก็จะถูกถามอีก

ผลเลือดบอกหมายถึงอะไร

มีการตรวจเลือดอะไรบ้างที่ให้ผลเป็นบวก

- โรคที่สามารถตรวจเลือดดูว่าร่างกายได้รับเชื้อโรคนั้นหรือไม่ และหากตรวจพบว่าติดเชื้อจะแสดงผลเป็น "บวก" คือ ดับอักเสบบี ซีฟิลิส และเอดส์

- ดังนั้น หากต้องการตรวจเลือดหาโรคซีฟิลิส ดับอักเสบบี หรือเอดส์ ต้องบอกหมอหรือพยาบาลให้ชัดเจนว่าต้องการตรวจเลือดหาโรคอะไร เพราะน้ำยาที่ใช้ในการตรวจแต่ละโรคแตกต่างกัน

- ผลการตรวจเลือดที่ออกมาจะแสดงว่า ร่างกายมีหรือไม่มีเชื้อเฉพาะโรคที่ตรวจเท่านั้น

ดับอักเสบบี ซีฟิลิส และเอดส์ เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

ความเหมือน ติดต่อกันทางเพศสัมพันธ์

ความแตกต่าง - ดับอักเสบบี ติดต่อง่ายกว่าเอดส์และติดได้หลายทาง แต่มีวัคซีนป้องกัน

- ผลเลือดซีฟิลิส หากพบว่ามีเชื้อจะแสดงผลบวกโดยมีตัวเลขต่อท้าย เป็นโรคที่รักษาให้หายขาดได้

- เอดส์ หลังรับเชื้อแล้วจะไม่แสดงอาการให้เห็นในช่วง 5-10 ปี หรือมากกว่า ยังไม่มีวัคซีนป้องกันและไม่มียารักษาให้หายขาด

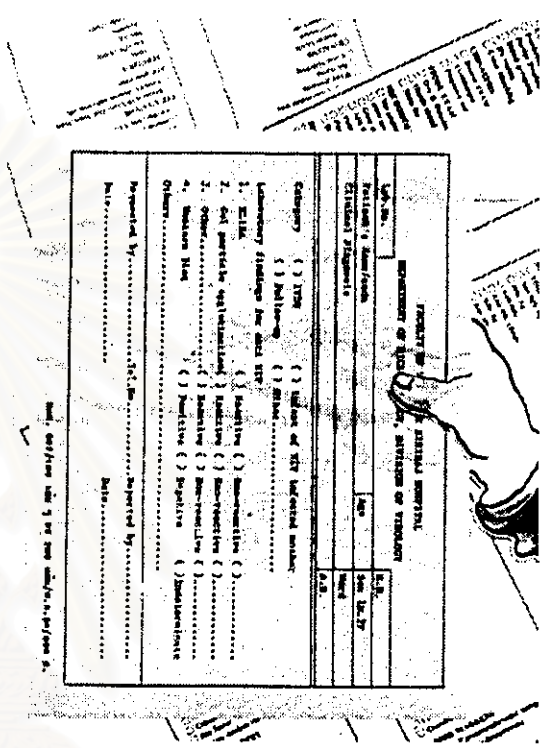
วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิธีป้องกันและรักษากามโรค กามโรคที่พบในประเทศไทย ประกอบด้วย หนองในแท้ หนองในเทียม ซีฟิลิส และโรคเริ่ม นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจเลือด และได้ทราบความหมายของเลือดบวกว่าตรวจพบในหลายโรคคือ ดับอักเสบบี ซีฟิลิส และเอดส์ ต้องบอกหมอให้ชัดเจนว่าต้องการตรวจเลือดอะไรจะได้ไม่เกิดการผิดพลาด

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 7 "คุยกันก่อนตัดสินใจตรวจเลือดเอ็ดส์"

คุยกันก่อนตัดสินใจตรวจเลือดเอ็ดส์

บริการปรึกษา
เรื่องเอ็ดส์
และตรวจเลือด
"นิรนาม"

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพแรก เป็นภาพผู้ชายและผู้หญิงกำลังยืนคุยกัน หอม เป็นรหัส presentation Code ที่ภาพผู้หญิงและผู้ชายมีระดับของความใกล้ชิด (Proximity) ทำให้ตีความว่าทั้งคู่ต้องเป็นสามีภรรยา กัน ในขณะที่หอมใช้รหัสที่เป็น Noverbal Code ที่ไม่ต้องอธิบายด้วยข้อความ แต่เราเข้าใจภาพผู้ชายที่ใส่เสื้อกราวสีขาวว่าเป็นหอม เพราะดูจากเสื้อผ้าและลักษณะท่าทาง (Clothes and appearance) ประกอบกับ Head line ของภาพที่เป็นรหัสทางภาษาว่า "คุยกันก่อนตัดสินใจตรวจเลือดเอ็ดส์" ส่วนภาพต่าง Presentation Code ของผู้หญิงแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) กำลังพูดโทรศัพท์ โดยใช้เส้น 2 เส้น ที่เป็นรหัสเฉพาะของการดูนแสดงการเคลื่อนไหวของมือ โดยถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "บริการปรึกษาเรื่องเอ็ดส์และตรวจเลือด นิรนาม" ทำให้ตีความหมายได้ว่าผู้หญิงคนนี้ฝ่ายให้คำปรึกษากับผู้ที่มีปัญหาเรื่องการตรวจเลือดเอ็ดส์ เมื่อดูภาพตามลูกศรก็จะพบรหัสทางภาพ แสดงถึงสถานที่ติดต่อบริการให้คำปรึกษา และวันเวลาที่บริการตรวจเลือด ส่วนสุดท้ายของภาพเป็นการแสดงท่าทางการจับแบบฟอร์มที่เป็นเอกสารจริง ๆ ของการตรวจเลือด ทำให้เราตีความหมายรวมทั้งหมดได้ว่า ต้องคุยกันก่อนตัดสินใจตรวจเลือดแล้วจึงบริการปรึกษาเรื่องเอ็ดส์ พร้อมทั้งตรวจเลือดแล้วก็จะได้ผลของเลือดเป็นแบบฟอร์มสีชมพู กำกับด้วยรหัสภาษาอังกฤษตามภาพ

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

คุยกันก่อนตัดสินใจตรวจเลือดเอ็ดส์

การตรวจเลือดเอ็ดส์

เมื่อไม่สามารถบอกได้ว่าใครติดเชื้อเอ็ดส์จากการสังเกตอาการผิดปกติทางร่างกาย แต่หากมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ วิธีเดียวที่จะรู้ว่าติดเชื้อหรือไม่ คือ การตรวจเลือดเอ็ดส์ ซึ่งเป็นการตรวจหาว่าร่างกายได้สร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอ็ดส์ขึ้นมาแล้วหรือยัง ไม่ใช่การตรวจหาเชื้อไวรัสโดยตรง

ทั้งนี้ ควรตรวจหลังจากวันที่มีพฤติกรรมเสี่ยงแล้ว 3 เดือน เช่น มีพฤติกรรมเสี่ยงในวันที่ 1 มกราคม จะสามารถไปตรวจเลือดได้ในวันที่ 1 เมษายน เพราะร่างกายต้องใช้เวลาประมาณ 3 เดือนหลังจากวันที่รับเชื้อมา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอ็ดส์ ระยะเวลาเรียกว่า วินโดว์ พีเรียด (Window Period) โดยสามารถแพร่เชื้อสู่คนอื่นได้

ความหมายของผลเลือด

- ถ้าตรวจแล้วพบว่า *ผลเลือดเป็นบวกเอ็ดส์ (HIV+)* หมายถึง ร่างกายได้รับเชื้อเอ็ดส์แล้ว
- *ผลเป็นลบเอ็ดส์ (HIV-)* หมายถึง ยังไม่ได้รับเชื้อเอ็ดส์หรือได้รับเชื้อแล้วแต่ยังตรวจไม่พบภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอ็ดส์ (เพราะอาจอยู่ในช่วงวินโดว์ พีเรียด) และไม่ได้หมายความว่า จะปลอดภัยจากเอ็ดส์ตลอดไป ถ้ายังมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่

คิดถึงสิ่งนี้ก่อนตัดสินใจตรวจเลือดเอ็ดส์

- ได้รับข้อมูลเรื่องเอ็ดส์ และการตรวจเลือดอย่างถูกต้องชัดเจนแล้ว
- ประเมินสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง เมื่อรู้ผลเลือด
- ประเมินความรู้สึก หรือคิดล่วงหน้าว่าจะทำอย่างไรเมื่อรู้ผลเลือดแล้ว

การตัดสินใจว่าจะตรวจเลือดหรือไม่นั้น ควรขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของแต่ละคน ไม่มีใครตัดสินใจแทนใครได้

โทรศัพท์ปรึกษากันเรื่องเอ็ดส์

ขอข้อมูลและปรึกษาก่อนตัดสินใจตรวจเลือดหรือเมื่อรู้สึกกังวลใจว่าอาจติดเชื้อเอ็ดส์จากหน่วยงานที่ให้บริการปรึกษาทางโทรศัพท์ในกทม. เช่น ศูนย์ปรึกษาสุขภาพแอดเซส มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์หรือฮอทไลน์ศูนย์เอ็ดส์กทม.

บริการตรวจเลือดแบบนิรนาม

ถ้าตัดสินใจที่จะตรวจเลือด สามารถติดต่อที่ "คลินิกนิรนาม" ซึ่งเป็นบริการที่ผู้ตรวจไม่ต้องบอกชื่อที่อยู่ตามโรงพยาบาลของรัฐ โดยโรงพยาบาลบางแห่งจะมีบริการปรึกษาก่อนตรวจเลือดและเมื่อรู้ผลเลือดแล้ว

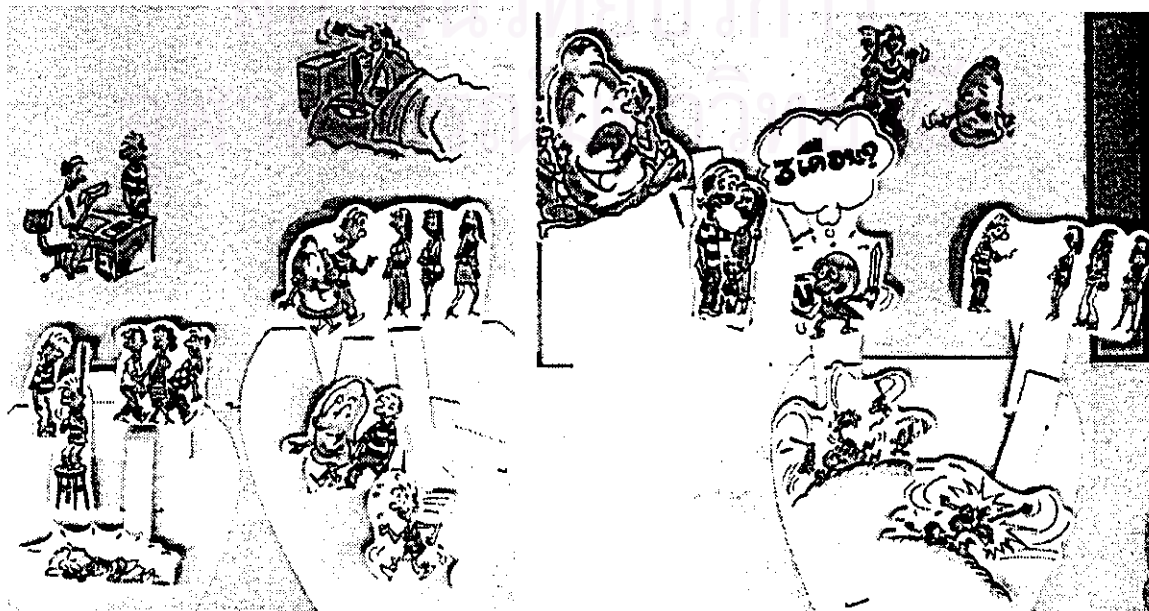
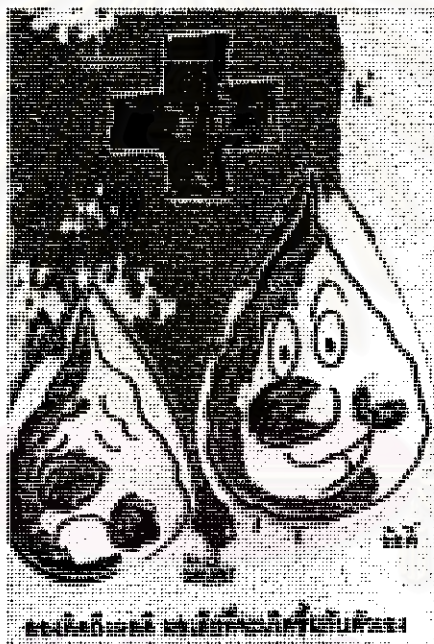
คลินิกนิรนาม ของสภากาชาดไทย (บริเวณสวนจุฬ) มีบริการ 2 ลักษณะ

- รู้ผลภายใน 15 นาที ราคา 200 บาท
- รู้ผลภายใน 3 วัน ราคา 80 บาท

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการตรวจเลือด โดยให้ตรวจเลือดหลังมีพฤติกรรมเสี่ยงแล้ว 3 เดือน เป็นการแนะนำและให้คำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจตรวจเลือด ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละคน มีการโทรศัพท์ไปหาข้อมูลและปรึกษาปัญหาเรื่องเอดส์จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่นที่ ACCESS, ฮอทไลน์ศูนย์เอดส์กทม. และคลินิกนิรนาม เป็นต้น

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 8

“ลองคิดถึงผลดี ผลเสีย หากไปตรวจเลือดแล้วพบว่าได้รับเชื้อเอดส์”

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ส่วนของภาพเป็นเครื่องหมายบวกลบสีแดงเป็นการใช้รหัสเชิงสุนทรียภาพที่มีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) โดยเป็นการตีความสัญลักษณ์ (Symbolism) ของเครื่องหมายบวกลบสีแดงว่าเป็น "เลือดบวก" ส่วนเครื่องหมายลบสีแดง หมายถึง "เลือดลบ" ภาพได้เลือดบวกเป็นภาพของหยดเลือดที่ใช้รหัส Presentation Code ที่เป็นการแสดงออกทางสีหน้า (Facial expression) มีลักษณะที่แยกเป็นรหัสย่อย (Sub Codes) ดังนี้คือ ตำแหน่งของคิ้วตก ปากงุ้มลง แสดงหน้าตาไม่สบายใจ และถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ข้อเสีย" เมื่อถึงหยดเลือดนั้นขึ้นก็จะภาพซ้อนอยู่ข้างในหลายภาพ ภาพแรกเป็นภาพผู้ชายไปหาหมอแล้วแสดงสีหน้าไม่สู้ดีนัก ภาพที่ 2 เมื่อไปเจอใคร ๆ เขาก็ต่างพากันรังเกียจ ภาพที่ 3 ไปขึ้นบนเก้าอี้เพื่อผูกคอตาย และภาพสุดท้าย แสดงท่านอนคุดคู้แสดงถึงความหมดอาลัยตายอยากกับชีวิต ภาพหยดเลือดบวกถัดมา แสดงออกทางสีหน้ายิ้มแย้ม ตาเบิกกว้าง มีชีวิตชีวา และกำกับด้วยรหัสทางภาษา "ข้อดี" ในที่นี้ถูกตีความหมายว่าข้อดีของการมีเลือดบวก เมื่อเป็นหยดเลือดบวกก็จะปรากฏภาพชายหญิงมีเพศสัมพันธ์กันแล้วใช้รหัสแสดงท่าทางหิบบนเตียงที่เลือดบวกขึ้นมาซึ่งเป็น Code การตีความตามสัญลักษณ์ที่แทนแผ่นสีเหลี่ยมที่มีวงกลมอยู่ตรงกลางเป็นถุงยางอนามัย นอกจากนี้ยังใช้ Symbolism แทนตัวถุงยางเป็นท่อนขาว ๆ มีขามือ มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส และจะตามผู้ชายคนนี้ไปทุกที่ ภาพถัดมาเป็นภาพของชายคนนี้กำลังวิ่ง ยิ้มแย้ม มีความสุข ตีความข้อดีของการมีเลือดบวกได้ว่า ทำให้ผู้ติดเชือราบความเป็นไปและเตรียมตัวเตรียมใจ ขอมรับสภาพและหาวิธีป้องกันคือใช้ถุงยางเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง ได้ภาพถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ลองคิดถึงผลดี ผลเสียที่เกิดขึ้นกับตัวเอง" หากไปตรวจเลือดแล้วพบว่าได้รับเชื้อเอดส์" เป็นการย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ลองคิดถึงผลดี ผลเสีย หากไปตรวจเลือดแล้วพบว่าได้รับเชื้อเอดส์

ข้อดี ข้อเสียหลังการตรวจเลือด

การตรวจเลือดมีทั้งข้อดี ข้อเสีย ซึ่งควรคิดให้รอบคอบก่อนตัดสินใจตรวจ โดยเฉพาะผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองในด้านต่าง ๆ

หากผลเลือดเป็นบวก

ข้อดี

1. เมื่อรู้ว่าร่างกายได้รับเชื้อแล้ว จะได้เริ่มต้นดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง โดยเฉพาะผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองในด้านต่าง ๆ

หากผลเลือดเป็นลบ

ข้อดี

1. เมื่อรู้ว่าร่างกายได้รับเชื้อแล้ว จะได้เริ่มต้นดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เพื่อป้องกันไม่ให้เจ็บป่วยได้ง่าย ๆ

2. ป้องกันร่างกายไม่ได้รับเชื้อเพิ่ม เช่น ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งหรือเลิกใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกับคนอื่น

3. ป้องกันคู่อหรือคนที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยไม่ให้ติดเชื้อเอดส์ โดยการใช้ถุงยางอนามัย

4. วางแผนชีวิตของตนเองให้รอบคอบยิ่งขึ้น

ข้อเสีย

1. หากไม่พร้อมหรือทำใจยอมรับไม่ได้ ผู้ติดเชื้อหลายคนอาจคิดทำร้ายตัวเอง หรืออาจฆ่าตัวตาย

2. หากผลเลือดไม่เป็นความลับ และคนรอบข้างยังไม่เข้าใจเรื่องเอดส์ดีพอ ทำให้ผู้ติดเชื้อถูกรังเกียจจากคนในครอบครัวหรือในชุมชนที่อาศัยอยู่ หลายคนก็ถูกไล่ออกจากงาน ทั้งที่ยังแข็งแรงดี

หากผลเลือดเป็นลับ

ข้อดี

1. สบายใจดีขึ้น เพราะแสดงว่าเมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมาร่างกายยังไม่ได้รับเชื้อ

2. เริ่มต้นป้องกันตัวเองมากขึ้น เช่น ใช้ถุงยางอนามัย หรือเลิกใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน

ข้อเสีย

1. ละเลาะใจคิดว่าไม่ติดเชื้อแน่นอน ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงที่ร่างกายรับเชื้อเข้าไปแล้ว แต่ยังไม่ได้สร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ จึงตรวจไม่พบ

2. เมื่อรู้ว่าที่ผ่านมายังไม่รับเชื้อ เลยละเลาะใจไม่ลดความเสี่ยงของตนเอง อาจเป็นเพราะไม่รู้ไม่เข้าใจว่าตัวเองเสี่ยงต่อเอดส์อย่างไร จึงมีความเสี่ยงเหมือนเดิมแทนที่จะเริ่มต้นป้องกันตัวเองมากขึ้น

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการตรวจเลือดแล้วพบว่าได้รับเชื้อเอดส์ ข้อดีเมื่อทราบว่าเลือดบวกคือ ทำให้สนใจดูแลสุขภาพตัวเอง, ป้องกันร่างกายไม่ได้รับเชื้อเพิ่มป้องกันคู่ออนโดยใช้ถุงยางอนามัย และวางแผนชีวิตของคนให้รอบคอบ ส่วนข้อเสียคือ ทำใจไม่ได้ฆ่าตัวตาย, คนรอบข้างไม่ยอมรับ หากผลเลือดเป็นลับ ข้อดีคือสบายใจและเริ่มป้องกันตนเองมากขึ้น ข้อเสียละเลาะใจคิดว่าไม่ติดเชื้อ และละเลาะใจไม่ลดความเสี่ยงของตนเอง

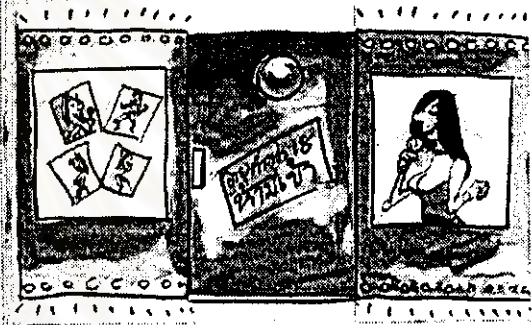
2. หมวดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการป้องกันโดยใช้ถุงยาง 100%

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 9
 "การดื่มเหล้า คือความเสี่ยงที่เราคาดไม่ถึง"

การดื่มเหล้า...

ความเสี่ยงที่เราคาดไม่ถึง

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพส่วนบนสุดเป็นภาพแนวนอนแถวยาวใช้รหัส (Presentational Code) เป็นรหัสที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก แสดงถึงการปรากฏตัว (Appearance) เช่น ทรงผม เสื้อผ้า ผิวหนัง และเครื่องประดับต่าง ๆ ทำให้สามารถตีความและบ่งบอกถึงบุคลิกภาพ สถานะทางสังคม การแสดงสีหน้า (Facial expression) โดยมีรหัสทางภาษากำกับไว้ว่า "การดื่มเหล้า...ความเสี่ยงที่เราคาดไม่ถึง" นอกจากนี้ยังใช้รหัสของการแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) เช่น การเคลื่อนไหวมือ เท้า และศีรษะ การแสดงลักษณะอาการ (Posture) เช่น การนั่ง การยืน การทอดตัว ซึ่งในภาพทั้งหมดแสดงท่าทางการร้องเพลง เดินรำ แสดงการเคลื่อนไหว สีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ตีความได้ว่า เมื่อผู้ชายและผู้หญิงดื่มเหล้าแล้ว จะทำให้เกิดความกล้า ความสนุกสนาน และการปลดปล่อยอารมณ์ ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงเกิดความใกล้ชิด (Proximity) เกิดความสัมพันธ์ทางการสื่อสารของทั้งสองฝ่าย ส่วนภาพล่างจะแสดงลักษณะวงจรชีวิตของผู้ชายที่ดื่มเหล้าว่าเมื่อดื่มเหล้าแล้ว ทำให้ผู้ชายเกิดความกล้า เพื่อนจึงชวนไปเที่ยวผู้หญิงแทนด้วยรหัสเฉพาะของการ์ตูนที่แสดงการนึกคิดในรูปบอลูน เป็นภาพผู้หญิงสุดท้ายของการดื่มเหล้า จึงนำไปสู่การเที่ยวผู้หญิงบริการ แล้วก็จะไม่มีสติเพียงพอที่จะใช้ถุงยางอนามัย ในภาพแสดงถึงผู้ชายกอดผู้หญิงแล้วใช้มือผลักสัญลักษณ์การ์ตูนที่แทนถุงยางอนามัยให้ออกไป

ห่าง ๆ คน ภาพสุดด้านขวามือล่าง เป็นภาพสถานที่บริการทางเพศ รู้ได้จากการตีความรหัสทางวัฒนธรรมเป็นสถานที่ปิดทึบ แล้วมีรูปผู้หญิงติดไว้ที่ข้างประตู หน้าประตูใช้รหัสทางภาษาว่า "อายุต่ำกว่า 18 ห้ามเข้า" เมื่อเปิดประตูออกจะพบภาพการ์ตูนสัญลักษณ์ที่ชี้แทนถุงยางอนามัยกำลังเดินรำ ยัมแย้ม มีความสุขอยู่กับหญิงบริการ ซึ่งตีความหมายว่าเป็นการขำเตือนว่าเมื่อพร้อมที่จะดื่มเหล้าและเที่ยวผู้หญิงบริการแล้ว คุณผู้ชายต้องตระหนักและพร้อมที่จะใส่ถุงยางอนามัยป้องกันด้วยความรู้เท่าทันเช่นกัน

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

เหล้า...ความเสี่ยงที่เราคาดไม่ถึง

เหล้า...จุดเริ่มต้นความกล้าหรือความเสี่ยง ?

ผู้ชายจำนวนมากเริ่มต้นการไปเที่ยวสถานบริการทางเพศ ด้วยการดื่มสุราก่อน

- เพื่อสร้างความกล้าให้กับตนเอง

- หรือเพียงแค่จะสังสรรค์กัน ไม่ได้ตั้งใจจะไปเที่ยว แต่มักหลงเอยด้วยการที่เพื่อนชักชวนให้ไป

เที่ยวผู้หญิงกันต่อ

ใครเคยคิดบ้างไหมว่านั่นคือ ความประมาทและความเสี่ยงของชีวิตท่ามกลางสถานการณเอดส์ที่แพร่ระบาดอย่างมาก การดื่มเหล้าจนเมามาตติได้เพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์โดยไม่รู้ตัว

ความเมา...หนทางสู่ความเสี่ยง

- ความเมาทำให้ผู้ชายไม่มีสติเพียงพอที่จะใช้ถุงยางอนามัย ผู้หญิงบริการเองก็ไม่ต้องการรับแขกที่เมามาจนพูดจาไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าเธอไม่ยอมเสียลูกค้า หรือราคาญที่ต้งพูดกับคนเมา ก็อาจจะไม่บังคับให้แขกใช้ถุงยาง

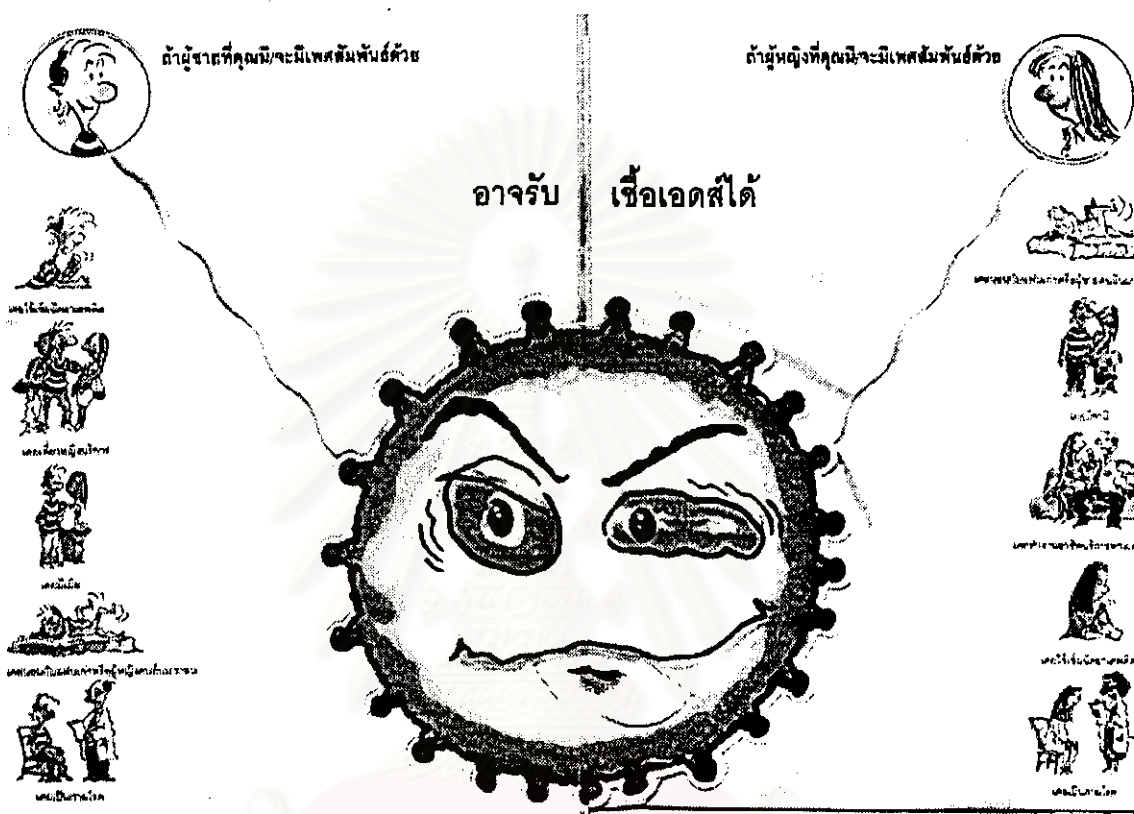
- เรื่องสำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือ เหล้าจะไม่ช่วยให้มีความสุขทางเพศเลย เพราะร่างกาย อารมณ์ และจิตใจจะถูกกดด้วยฤทธิ์ของเหล้าจนไม่รู้เรื่อง รู้รส

เตรียมพร้อมก่อนเมา...ก่อนเที่ยว

หากคุณไม่สามารถปฏิเสธวงเหล้ากับเพื่อนได้ คุณควรจำกัดการดื่มในปริมาณที่ตัวเองสามารถควบคุมความรู้สึกนึกคิดได้ และพกถุงยางไว้ล่วงหน้าก่อนดื่มเหล้า ถ้าคุณสามารถเที่ยวหญิงบริการได้โดยเด็ดขาดไม่ว่าจะเมาหรือไม่เมา ก็ถือว่าคุณได้ลดความเสี่ยงของตัวเองลงไปอีกช่องทางหนึ่ง

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นการอธิบายถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการดื่มเหล้า ทำให้ผู้ชายไม่มีสติที่จะใช้ถุงยางอนามัย ดังนั้นจึงควรเตรียมตัวก่อนหากไม่สามารถปฏิเสธวงเหล้ากับเพื่อนได้โดยควบคุมความรู้สึกนึกคิดให้ได้ และพกถุงยางอนามัยไว้เสมอ เพื่อใช้หากต้องไปเที่ยวหญิงบริการ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงได้อย่างดีทางหนึ่ง

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 10
"ความเสี่ยง...ของคุณอยู่ที่ไหน"

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

การออกแบบภาพที่ 10 นี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน แล้วโยงมาสู่ศูนย์กลางเดียวกัน ในภาพซ้ายคือผู้ชาย ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ถ้าผู้ชายที่คุณมี/จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย" และภาพด้านบนขวามือเป็นผู้หญิงถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา "ถ้าผู้หญิงที่คุณมี/จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย" ลักษณะที่น่าเสนอทั้งหมดใช้รหัส (Presentational Code) ถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังแสดงถึงความใกล้ชิด แสดงถึงสีหน้าอาการต่าง ๆ สื่อสารให้เราเห็นและตีความเข้าใจความหมายนั้นโดยง่าย นอกจากนี้ในภาพเล็ก ๆ ยังถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา ยิ่งทำให้ผู้ที่รับสื่อ่ง่ายต่อความเข้าใจยิ่งขึ้นไปอีก ภาพผู้ชายด้านซ้ายมือตีความได้ว่า ถ้าผู้ชายที่คุณจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย มีลักษณะดังนี้ คือ 1. เคยใช้เข็มฉีดยาเสพติด 2. เคยเที่ยวหญิงบริการ 3. เคยมีเมีย 4. เคยนอนกับแฟนเก่าหรือผู้หญิงคนอื่นมาก่อน 5. เคยเป็นกามโรค ถ้าเป็นตามลักษณะนี้ผู้ชายคนนี้จะถูกดึงเข้าไปสู่ สัญลักษณ์ของตัวเชื้อโรคเอชไอวี เป็นการใช้รหัสเชิงสุนทรียภาพมีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) และตีความตามสัญลักษณ์ (Symbolism) ว่าเจ้าการ์ตูนหน้ากลม ๆ มีปุ่มขึ้นตามตัวใช้รหัสของสีแดงหรือมีตาสีเขียวไม่เท่ากัน คาใหญ่ข้างหนึ่ง เล็กข้างหนึ่ง ปากกว้าง มีเขี้ยว สรุปว่าหน้าตาหน้าเกลียดเป็นสัญลักษณ์ของตัวเชื้อโรคเอชไอวี

ในขณะที่ภาพทางขวามือที่เป็นผู้หญิงก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้หญิงที่คุณจะมีเพศสัมพันธ์ด้วยมีลักษณะดังนี้ 1. เคยนอนกับแฟนเก่าหรือผู้ชายคนหนึ่งมาก่อน 2. เคยมีสามี 3. เคยทำงานอาชีพบริการทางเพศ 4. เคยใช้เข็มฉีดยาเสพติด 5. เคยเป็นกามโรค ก็จะถูกดึงเข้าสู่สัญลักษณ์ของตัวการ์ตูนที่แทนโรคเอดส์ เช่นเดียวกัน

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ความเสี่ยง...ของคุณอยู่ที่ไหน ?

ถ้าคุณมีหรือคิดจะมีเพศสัมพันธ์กับใครสักคนหนึ่ง...

ความเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอดส์เกิดขึ้นได้

ถ้าผู้ชายมีคุณมี/จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย

- เคยใช้เข็มฉีดยาเสพติด
- เคยนอนกับแฟนเก่าหรือผู้หญิงคนอื่นก่อน
- เคยเที่ยวหญิงบริการ
- เคยมีเมีย
- เคยนอนกับแฟน
- เคยเป็นกามโรค
- เคยทำงานอาชีพบริการทางเพศ
- ปัจจุบันยังมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นนอกจากคุณ

ถ้าผู้หญิงที่คุณมี/จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย

- เคยนอนกับแฟนเก่าหรือผู้ชายอื่นมาก่อน
- เคยมีสามี
- เคยทำงานอาชีพบริการทางเพศ
- เคยใช้เข็มฉีดยาเสพติด
- เคยเป็นกามโรค
- ปัจจุบันยังมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นนอกจากคุณ

ถ้าคู่ของเราเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นมาแล้วโดยไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย เขาก็มีโอกาสรับเชื้อมาโดยไม่รู้ตัว เพราะเขาไม่สามารถสังเกตได้ว่าคนที่นอนด้วยมีเชื้อเอดส์หรือไม่

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ (Literal Denotation) เป็นการบอกถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ในการได้รับเชื้อเอดส์ เช่น ถ้าชายที่คุณมีเพศสัมพันธ์ด้วย เคยเที่ยวหญิงบริการ เคยเป็นกามโรค และเคยทำงานบริการทางเพศ ก็จะมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์สูง ส่วนผู้หญิงที่คุณมีเพศสัมพันธ์ด้วย

เคยนอนกับผู้ชายอื่นมาก่อน เคยทำงานอาชีพบริการทางเพศ เคยเป็นกามโรค ก็จะมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเช่นกัน ดังนั้นวิธีลดความเสี่ยงก็คือ ใช้อย่างอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 11 "ทำอย่างนี้ ไม่เสี่ยงและไม่ติด"

ทำอย่างนี้...ไม่ติดเอชไอวี

จับมือ

กอด

นั่งพิงกัน

กั้นเท้า จับมือ จับอกกัน

อย่างนี้ล่ะ

ติดหรือไม่ติด

ทำอย่างนี้...ไม่ติดเอชไอวี

พิงอกพิงแขน

พิงพิงให้ได้จนกระทั่งนอนหลับ

นอนพิงกันในท่าสบายๆ จับมือ จับอก จับขา

จับมือ

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนทั้งหมดเป็น Presentational Code คือถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก และถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา (Language Code) ว่า "ทำอย่างนี้...ไม่ติดเอชไอวี" ภาพที่ 1 เป็นลักษณะตัวการ์ตูนผู้ชายและผู้หญิงแสดงการสัมผัสทางร่างกาย (Bodily Contact) คือการจับมือกัน ทำให้ตีความได้ว่าผู้ชายผู้หญิงคู่นี้ต้องมีระดับความใกล้ชิดเป็นแฟนกันเพราะทั้งสองถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก (Presentational Code) บนใบหน้าที่หลับตาพริ้มและอมยิ้ม แสดงถึงท่าทางที่มีความสุข ภาพที่ 2 เป็นภาพผู้ชายและผู้หญิงกอดกันซึ่งทำให้เห็นระดับของความใกล้ชิด (Proximity) และแสดงสีหน้า (Facial expression) แห่งความสุข ภาพที่ 3 ผู้ชายและผู้หญิงแสดงอาการ (Posture) นั่งบนม้านั่งใกล้ ๆ กัน การแสดงสีหน้า (Facial expression) ให้ความรู้สึกขวยเขิน ภาพที่ 4 ภาพผู้ชายและผู้หญิงแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) กำลังใช้มือทั้ง 4 มือกุมแท่งไอศกรีมอันเดียวกัน

โดย (Presentational Code) การแสดงออกมาโดยไอติมแท่งนั้น นอกจากนี้ยังมีลักษณะหยดน้ำ 3 หยดอยู่บนศีรษะของทั้งคู่ที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะของการคืนที่ใช้แสดงการเคลื่อนไหวคือการกินไอติมนั่นเอง โดยมีรหัสของภาษากำกับไว้ได้ภาพว่า "กินข้าว กินน้ำ ด้วยกัน" ภาพที่ 5 เป็นภาพผู้ชายและผู้หญิงจะไปอาบน้ำ โดยรู้ได้จากเสื้อผ้าและลักษณะท่าทาง (Clothes and appearance) คือผู้หญิงนุ่งผ้ากระโจมอกคลุมหมวกอาบน้ำ มือถือผ้าเช็ดตัวและขันน้ำ ส่วนผู้ชายนุ่งผ้าขาวม้า มือถือขันยืนอยู่ข้างโถงน้ำ และที่บริเวณพื้นที่เท้ามีน้ำเปียกอยู่ แสดงว่าผู้ชายคนนี้ก็กำลังอาบน้ำอยู่ ภาพที่ 6 เป็นภาพของผู้ชายและผู้หญิงที่แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) และมีลักษณะอาการ (Posture) การนอนทอดตัวจับกัน มือของแต่ละฝ่ายก็เคลื่อนไหวไปจับบริเวณอวัยวะเพศของกันและกัน ซึ่งตีความได้ว่าชายหญิงคู่นี้กำลังเล้าโลมทางเพศซึ่งกันและกัน โดยได้ภาพกำกับไว้ด้วยรหัสของภาษาว่า ใช้มือช่วยให้มีความสุขทางเพศซึ่งกันและกัน ภาพที่ 7 แสดงลักษณะอาการชายหญิงสาดน้ำกันและกำลังนั่งแช่อยู่ในอ่างน้ำแสดงสีหน้าหัวเราะร่าเริงกำกับด้วยรหัสของภาษาว่านอนแช่น้ำในอ่างอาบน้ำด้วยกัน (อย่างเดียวไม่มีเพศสัมพันธ์) ภาพที่ 8 เป็นภาพแสดงลักษณะผู้ชายและผู้หญิง (Posture) มีลักษณะอาการจับกัน ภาพการ์ตูนทั้ง 8 ภาพ ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ทำอย่างนี้...ไม่ติดเอดส์" เมื่อตีความภาพทั้งหมดคือ จับมือ กอด นั่งใกล้กัน กินข้าว กินน้ำ ด้วยกัน ใช้ห้องน้ำร่วมกัน ใช้มือช่วยให้มีความสุขทางเพศซึ่งกันและกัน นอนแช่น้ำในอ่างอาบน้ำเดียวกัน (อย่างเดียว ไม่มีเพศสัมพันธ์) และจูบปาก ถ้าทำอาการอย่างนี้ทั้ง 8 ข้อ สรุปว่า ไม่ติดเอดส์

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

- จับมือ
- กอด
- นั่งใกล้กัน
- กินข้าว กินน้ำ ด้วยกัน
- ใช้ห้องน้ำร่วมกัน
- ใช้มือช่วยให้มีความสุขทางเพศ
- นอนแช่น้ำในอ่างอาบน้ำด้วยกัน (อย่างเดียวไม่มีเพศสัมพันธ์)
- จูบปาก

ทั้งนี้ การอยู่ร่วมกันไม่ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้ แต่คนมักคิดและกังวลในสิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นหรือมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อย เช่น หากจับมือกันโดยมือของทั้งคู่เคยมีเลือดออกแล้วโดยตรงแผลพอดี หรือมีเลือดออกตามไรฟันอย่างมากแล้วกินน้ำแก้วเดียวกัน หรือเข้าห้องน้ำแล้วมีเลือดเปื้อนอยู่บนพื้นกระเด็นโดยเท้า หรือขณะเตรียม-ทำอาหารแล้วเลือดหยดลงไป เหตุการณ์เหล่านี้จะทำให้ติดเอดส์ไหม ? แต่ในเรื่องที่ทำให้มีโอกาสเสี่ยงติดเอดส์ได้อย่างมาก เรากลับคิดไม่ถึงและไม่ได้เตรียมตัวป้องกัน เช่น

- เราอาจรักหรือชอบคนคนหนึ่ง แล้วก็พร้อมจะเป็นของเขาหรือจ้องจะพันเขาให้ได้ หรือ
- แฟนอาจจนมีเพศสัมพันธ์ในเวลาที่ไม่เที่ยวหรืออยู่ด้วยกันสองต่อสอง หรือ

- บางทีเราไม่นึกเลยว่าจะมีเพศสัมพันธ์กับแฟน เมื่ออยู่ด้วยกันและใกล้ชิดกันนาน ๆ ก็อาจเคลิ้มและปล่อยอารมณ์กันไปจนหยุดไม่ได้

การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่รักหรือถูกใจ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อไหร่ก็ได้กับทุกคนที่สำคัญคนส่วนใหญ่ก็ไม่เคยคิดถึงการป้องกันล่วงหน้า เช่น พกถุงยางอนามัยติดตัวหรือพุดคุมย ดกลงกันก่อนจะมีเพศสัมพันธ์ ฯลฯ

เมื่อมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน และถ้าเราหรือเขามีเชื้อเอชไอวีอยู่โดยไม่รู้ตัวเองก็เป็นโอกาสเสี่ยงที่เอชไอวีจะเข้าสู่ตัวเราหรือตัวเขาได้โดยไม่ตั้งใจ

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ (Literal Denotation) เป็นการบอกถึงการกระทำต่าง ๆ ที่ไม่ติดเอชไอวี เช่น จับมือ นั่งใกล้กัน ให้ห้องน้ำร่วมกัน นอนแช่น้ำในอ่างเดียวกัน (อย่างเดียวนี่ไม่มีเพศสัมพันธ์) กอด กินข้าว กินน้ำ ด้วยกัน ใช้มือช่วยให้มีความสุขทางเพศซึ่งกันและกัน และจูบปาก สิ่งเหล่านี้ตัวเนื้อหาของสารพยายามบอกว่าคุณไม่ต้องวิตกกังวลกับคนติดเชื้อเอชไอวี แต่ถ้าหากถึงเวลาที่คุณจะมีเพศสัมพันธ์ก็ต้องเตรียมการไว้ล่วงหน้านั่นคือลดความเสี่ยงโดยใช้ถุงยางก่อนมีเพศสัมพันธ์

การวิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 12 "หนทางสู่ความเสี่ยง"

สังเอนถึงกัน

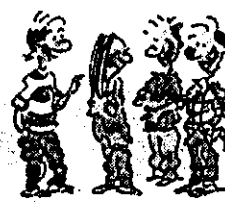

จับใกล้

สู่ความเสี่ยง

ทุบเออนผู้พุน

ทุบจูบ

ชจากนแฟนบ้าง

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพที่ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ส่วนบนสุดของแผ่นพับถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ด้วยคำว่า "ชายสนุก" "หญิงปึ้ง" โดยใช้รหัสของสีฟ้าแทนผู้ชาย และสีชมพูแทนผู้หญิง เมื่อเปิดแผ่นกระดาษของ "ชายสนุก" ก็จะพบกับการ์ตูนผู้ชาย 2 คน แสดงท่าทางที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก (Presentational Code) แสดงสีหน้า (Facial expression) ข้มยิ้มแจ่มใส แสดงการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) การเดิน ในมือของผู้ชายทั้ง 2 กำเงินอยู่เต็ม พร้อมทั้งชี้มือไปทางด้าน "หญิงปึ้ง" ถ้าตีความตรง ๆ ก็คือชายทั้ง 2 คน คงจะเงินเดือนออกและมีเงินพอที่จะไปเที่ยวจากหญิงบริการ เมื่อเปิดแผ่นกระดาษ "หญิงปึ้ง" ก็จะพบชายคนที่ถือเงินมาคนหนึ่งนั่งอยู่บนม้านั่ง กำลังแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) กอดและจูบผู้หญิงคนหนึ่งอยู่และข้างบนศีรษะของผู้ชาย จะมีสัญลักษณ์หัวใจสีแดง ที่แสดงถึงความรักที่ผู้ชายทำให้ผู้หญิงคนนี้ ส่วนภาพด้านล่างถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "หนทาง...สู่ความเสี่ยง" ภาพที่ 1 เป็นรูปการ์ตูนผู้ชาย 4 คนแสดงลักษณะท่าทางคุยกันอย่างออกรส ในมือของผู้ชาย 2 คนถือขวดอยู่ ทำให้ตีความหมายได้ว่าเป็นขวดเหล้า ได้ภาพกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ถึงไหนถึงกัน" ตีความหมายว่าผู้ชายเมื่อเหล้าเข้าปากแล้วจะเกิดอาการตึกคะนองแล้วก็จะพากันไปเที่ยวผู้หญิง ภาพที่ 2 เป็นการใช้ (Representational Code) เป็นภาพชายคนหนึ่งแสดงอาการสนใจสาวสวย และกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "จับไก่" ซึ่ง "จับไก่" นั้นเป็นการอ้างอิงถึงการมีเพศสัมพันธ์ชั่วคราวกับสาวคนไหนก็ได้ เช่น เพื่อนร่วมงานหรือหญิงสาวที่ให้บริการทางเพศโดยไม่สังกัดที่ทำงานที่ไหน ภาพที่ 3 เป็นภาพชายหนุ่มขี่มอเตอร์ไซด์มีผู้หญิงซ้อนท้ายมาคนหนึ่ง มีการใช้รหัสของการ์ตูนที่แสดงความเร็วที่เป็นเส้นตรงซ้ำ ๆ กันไปตามรูปทรงที่กำลังเคลื่อนที่นั้น โดยกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ขุนแผนญี่ปุ่น" ซึ่งเป็น (Representative Code) อ้างอิงสิ่งที่ยูนอกเหนือตัวของมันเอง อันตีความหมายถึงว่าการที่ชายหนุ่มขี่มอเตอร์ไซด์ก็เป็นโอกาสที่ผู้หญิงจะมาสนใจมากขึ้น และสะดวกในการพาเธอไหนต่อไหน ภาพที่ 4 เป็นภาพผู้ชาย 3 คนแสดงท่าทางรุมจีบผู้หญิง 1 คน แสดงอาการชวนคุยต่าง ๆ นานา ทั้งนี้เพราะว่าถ้าผู้ชายคนใดสามารถที่จะจีบผู้หญิงคนนี้ได้ก่อนก็มีสิทธิ์ที่จะเป็นเพศสัมพันธ์กับเธอก่อนเช่นกัน ภาพที่ 5 เป็นภาพผู้หญิงคนหนึ่งขมกอดอกแสดงสีหน้า (Facial expression) ไม่พอใจที่เห็นชายหญิงคู่อื่นมีแฟน โดยกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "อยากมีแฟนบ้าง" ซึ่งตีความหมายได้ว่าผู้หญิงบางคนเมื่อเห็นคนอื่นมีคู่ครอง มีแฟน ตนเองก็อยากมีบ้างเพื่อแก้เหงา ซึ่งภาพการ์ตูนทั้งหมดนี้เป็นหนทางแห่งการเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ และมีผลต่อการติดเชื้อ เอดส์ได้

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

หนทางสู่ความเสี่ยง

สาเหตุที่ทำให้เกิดการติดเชื้อเอดส์และมีการระบาดอย่างมากมายในขณะนี้ คือการมีเพศ

สัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันของผู้คนในสังคม หญิงชายหลายคนไม่รู้ว่าสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์คืออะไรบ้าง และความเสี่ยงของตัวเองเกิดขึ้นได้อย่างไร

ผู้ชาย

- ผู้ชายที่พักรวมกันมักเกิดความตึกคะนองมากกว่าคนที่อยู่คนเดียว และมักชักชวนกันไปเที่ยวหญิงบริการ สาวอาบอบนวด-โรงน้ำชา นักร้องตามร้านอาหารหรือคาเฟ่ โดยเฉพาะคนที่มีงานทำจะมีเงินติดกระเป๋าเมื่อเงินเดือนออก จึงทำให้ตัดสินใจไปเที่ยวและมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงได้ง่ายขึ้นเมื่อเทียบกับตอนไม่มีเงิน

- การทำงานเป็นกะทำให้มีเวลาไปหาผู้หญิงที่ชอบพอหรือเที่ยวต่อได้ เช่น คนทำงานกะบ่ายแล้วเลิกงานตอนดึก ก็มีโอกาศไปเที่ยวกลางคืนต่อได้เลยและกลับมาพักตอนเช้าตื่นสาย ๆ แล้วไปทำงานช่วยบ่ายพอดี

- การเปลี่ยนแฟนบ่อย ๆ และมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่แต่งงาน

- มีเพศสัมพันธ์แบบชั่วคราวชั่วคราว "จับไก่" ซึ่งอาจเป็นเพื่อนร่วมงาน เป็นสาวที่พักรอยู่หรือทำงานใกล้กัน หรือเด็กดมกาวที่เร่ร่อนไปตามที่ต่าง ๆ

การมาทำงานที่กรุงเทพฯ ทำให้มีชีวิตอิสระ ได้พักรอยู่กับเพื่อนหรือคนรู้จัก ไม่มีพ่อแม่คอยควบคุมจะทำอะไรก็ได้ โดยไม่ต้องกลัวถูกตำหนิ ดังนั้น หากตัดสินใจที่จะอยู่กับใครก็ง่ายขึ้น จะเลิกหรือเปลี่ยนคูก็ง่ายเช่นกัน

- การมีมอเตอร์ไซด์ก็เป็นโอกาศที่ผู้หญิงจะมาสสนใจมากขึ้นและสะดวกในการพาเธอไปไหนต่อไหนอย่างที่เราเรียกกันสมัยนี้ว่า "ขุนแผนญี่ปุ่น"

ผู้หญิง

- ความรู้สึกรัก และยอมทุกอย่างเพื่อให้แฟนพอใจ

- เมื่อมีแฟนจึงไม่ได้คิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นหลังจากความสนิทสนมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ได้ถูกเนื้อต้องตัวกันบ้าง และมีโอกาศอยู่ด้วยกันสองต่อสองบ่อยครั้งจนมีเพศสัมพันธ์กัน โดยไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า

- ไม่รู้จักอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของผู้ชาย บางครั้งจึงไม่ทันคิดว่าสิ่งที่ผู้ชายทำหรือแสดงออกนั้น อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีโอกาศป้องกันตัวไว้ก่อน

- ไม่มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดและการป้องกันเอดส์ หรือเพียงรู้ว่าถ้าไม่ยอกท้องก็กินยาคุมไว้ล่วงหน้าหรือกินยาหลังร่วมเพศซึ่งป้องกันท้องแต่ไม่กันโรค ผู้หญิงหลายคนไม่รู้จัก ไม่เคยจับถุงยางอนามัย และคิดว่าถุงยางเป็นของที่ผู้ชายควรใช้กับหญิงบริการเท่านั้น

- เป็นคนที่มิผู้ชายมาสสนใจมากขึ้นซึ่งมักแข่งกันจับให้ติดหรือเป็นแฟนให้ได้ ถ้าได้ "พินก่อน" ก็ยิ่งถือว่าชนะผู้ชายคนอื่น ๆ แล้ว

- เมื่อมาใช้ชีวิตโดยลำพังในกรุงเทพฯ เห็นเพื่อน ๆ ในกลุ่มหรือในที่ทำงานเดียวกันมีแฟน ก็

อยากมีบ้างเพื่อแก้เหงา หรือไม่ให้น้อยหน้าเพื่อน

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ (Literal Denotation) เป็นการอธิบายถึง หนทางสู่ ความเสี่ยงต่าง ๆ ต่อการเป็นโรคเอดส์และสาเหตุที่เกิดการติดเชื้อเอดส์ การแพร่ระบาดมากมายใน ประเทศไทย ความเสี่ยงต่าง ๆ ของผู้หญิงและผู้ชายจึงเกิดได้ในหลายลักษณะ เช่น สำหรับผู้ชายเกิด ความตึกคะนองพากันไปเที่ยวหญิงบริการ การเปลี่ยนแฟนบ่อย ๆ มีเพศสัมพันธ์แบบชั่วคราวชั่วคราว การอยู่ในเมืองหลวงและมีชีวิตอิสระ ส่วนผู้หญิงนั้นหนทางสู่ความเสี่ยงคือ รัสึกรัก ขอมทำทุกอย่างให้ แฟนพอใจ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เตรียมตัวล่วงหน้า ไม่มีความรู้เรื่องคุมกำเนิดหรืออยากมีแฟนแก้เหงา สิ่ง ต่าง ๆ เหล่านี้คือหนทางสำคัญต่อความเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์เป็นอย่างยิ่ง

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 13

"ดูข้างอนามัย...ความปลอดภัยที่เราเลือกได้"

ความปลอดภัยที่เราเลือกได้

เคล็ดลับความสนุก

ดูขง...เรื่องธรรมดาสำหรับเรา

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ในภาพเป็นการ์ตูนรูปดูขง เป็นรหัสเชิงสุนทรียภาพมีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) เป็นการเขียนแบบ (Analogy) โดยตีความตามสัญลักษณ์ (Symbolism) ของภาพการ์ตูนแห่งกตม ๆ มนปลายมีลักษณะหน้าตาแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เป็นการ์ตูนดูขงอนามัย ส่วนตัวการ์ตูนตัวเล็ก ๆ ที่มีสี

การใช้ถุงยางอนามัยอาจเป็นเรื่องที่ไม่คุ้นเคยของทั้งหญิงและชาย แต่ถ้าเราไม่รู้ว่าคนที่เรารักหรือนอนด้วยมีเชื้อเอดส์หรือไม่ หรือแม้แต่เราก็ไม่แน่ใจตัวเอง ถุงยางก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้เรามีเพศสัมพันธ์ได้อย่างสบายใจ กังวลเรื่องท้องหรือติดเชื้อเอดส์น้อยลง และมีความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น

เรามาลองเริ่มต้น "คิดถึงถุงยาง" ในแบบนี้ดูบ้าง

1. การซื้อหรือพกถุงยางอนามัยติดตัวไม่ควรเป็นเรื่องน่าอายหรือน่าตำหนิ แต่เป็นความรับผิดชอบที่มีต่อกันทั้งหญิงและชาย แสดงถึงความตั้งใจที่จะมอบความปลอดภัยให้แก่ตนเองและคู่่นอน

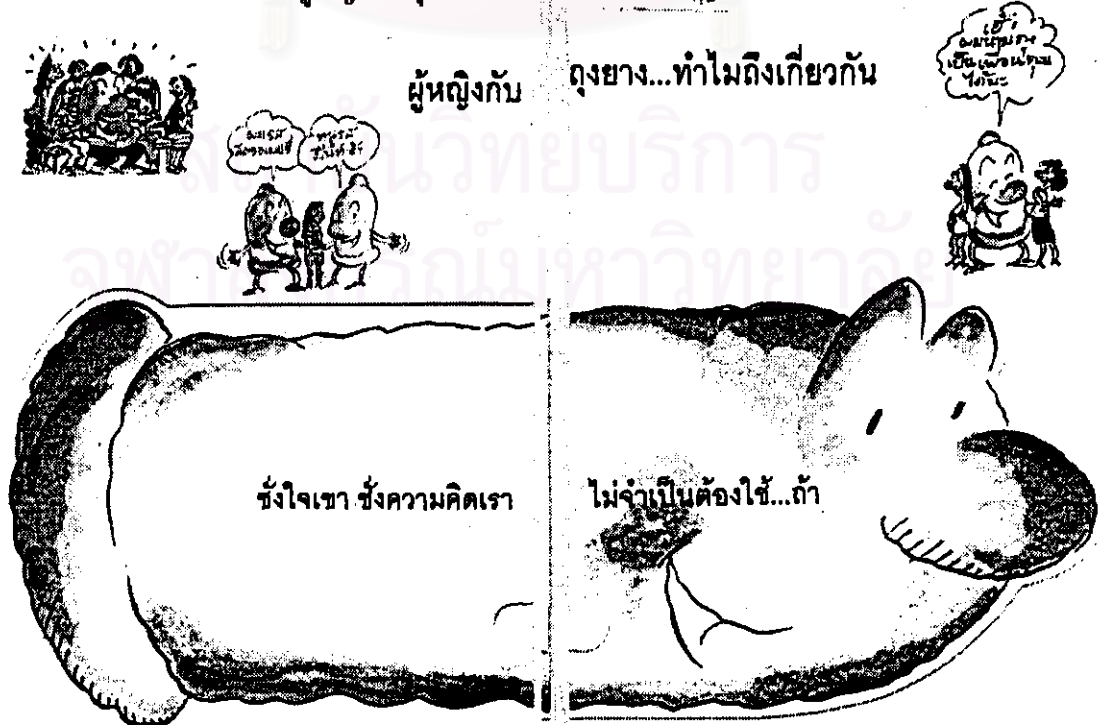
2. การใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องของอารมณ์และจินตนาการ ทั้งหญิงและชายควรช่วยกันปรุงแต่งให้ถุงยางเป็นเรื่องที่คุ้นเคยและสนุกร่วมกันได้ เช่น ลองช่วยกันดูและเลือกถุงยางก่อนใช้ ซื้อถุงยางที่มีกลิ่น-รสชาติ

3. การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องถุงยางอนามัยในหมู่เพื่อน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ถุงยางเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ทั้งเพื่อนและเราเองก็จะรู้สึกคุ้นเคย ไม่เขินอาย ไม่เขวากันถ้าใครจะพกหรือซื้อถุงยาง

วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง 100% นั่นคือการใช้ถุงยางอนามัย โดยมีลักษณะให้มองการใช้ถุงยางเป็นเรื่องสนุก ๆ ไม่ให้ดูน่าเกลียด ประกอบด้วยเทคนิคการใช้ถุงยางอนามัย และให้มองว่าถุงยางเป็นเรื่องธรรมดา ๆ สำหรับทุกคน และแนะนำวิธีใช้ถุงยางอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 14

"ผู้หญิงกับถุงยางอนามัย...ทำไมต้องเกี่ยวกัน"

1. วิเคราะห์ส่วนของการประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ในภาพเป็นรูปการ์ตูนดูขงที่ตีความตามสัญลักษณ์ (Symbolism) อยู่ท่ามกลางผู้หญิงมากมาย และกลุ่มผู้หญิงเหล่านั้นต่างก็ให้ความสำคัญต่อการดูขง โดยแสดงสีหน้า (Facial expression) ยิ้มแย้มแจ่มใส ตีความหมายได้ว่า ผู้หญิงกับดูขงมีความใกล้ชิดกัน ภาพต่อ ๆ มาเป็นการดูขงขง สีแดงกับสีเขียว แนะนำตัวเองกับผู้หญิงคนหนึ่ง โดยใช้รหัสของภาษาในลูกบอลดูขงว่า "ผมรสตรอเบอร์รี่ "หนุรสมันท์ จ้า" ส่วนอีกภาพหนึ่ง เป็นรูปการ์ตูนดูขงขงที่กำลังแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) กอดสาว 2 คนอยู่ และก็มึรหัสทางภาษากำกับขงขงบอลดูขงว่า "เฮ้ ! ผมนายดูขง เป็นเพื่อนคุณได้นะ" ส่วนด้านล่างสุดเป็นการดูขงรูปดูขงขงอนามย์ขงขงในแนวนอน ที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรก ถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษากำ "ซังใจเขา ซังความคิดเรา เมื่อเปิดแผ่นพับก็จะเห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั่งคิด ซังใจผู้ชาย ซังเป็นการตอรองก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนอีกด้านหนึ่งกำกับด้วยรหัสทางภาษากำว่า "ไม่จำเป็นต้องใช้...ถ้าเมื่อเปิดแผ่นพับไปก็จะพบชายหญิงที่มีขงของตัวเอง แล้วโบกมือลาหญิงสาวชุดแดง นุ่งสั้นที่ตีความได้ว่าเธอเป็นหญิงให้บริการทางเพศ ซังถ้าเป็นแบบนี้แสดงว่าสามีหรือแฟนหนุ่มของเธอ ไม่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการหรือผู้หญิงอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ผู้หญิงกับดูขงขงอนามย์...ทำไมต้องเกี่ยวกับ ?

- ผู้หญิงหลายคนอาจไม่เคยเห็น ดูขงขงอนามย์ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร บางคนไม่เคยจับแม่ แต่ขงดูขงขงอนามย์ บางคนไม่เคยนึกถึงเลยว่าดูขงขงอนามย์จะเกี่ยวข้องกับตัวเองได้อย่างไร สาวโสโครวมทั้งแม่บ้านส่วนใหญ่ยังคิดว่าดูขงขงอนามย์เป็นเรื่องของผู้ชายเท่านั้นหรือคิดว่าเป็นขงที่ผู้ชายใช้กับหญิงบริการ ส่วนผู้หญิงดี ๆ ธรรมดา ๆ อย่างตัวเองนั้นไม่จำเป็นต้องใช้หรือไม่ควรเกี่ยวข้องกับ

แต่ถึงวันนี้ วันที่เซ่อเฮดส์กำลังแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ผู้หญิงหลายคนเช่นแม่บ้าน สาวโสโครที่มีคนรัก ฯลฯ ก็มีสิทธิรับเซ่อเฮดส์ได้จากสามีหรือแฟนตัวเอง

- จำเป็นต้องใช้ดูขงขงหรือไม่ ถ้า

ถ้าคุณแน่ใจว่า

สามีหรือแฟนหนุ่มจะไม่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการหรือกับผู้หญิงอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด

หรือเขาใช้ดูขงขงอนามย์ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น

แต่ถ้าไม่แน่ใจ

ดูขงขงอนามย์ ก็ควรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้หญิงมากขึ้น เพราะขณะนี้มึเพียงดูขงขงอนามย์เท่านั้นที่ป้องกันการติดเซ่อเฮดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ได้ หากใช้อย่างถูกต้อง

- ซังใจเขา...ซังความคิดเรา

1. ความรู้สึกลังเลใจที่จะพูดคุยกับผู้ชายให้ใช้ดูขงขงอนามย์ เกิดขึ้นได้กับผู้หญิงทุกคนที่ไม่แน

ใจว่าผู้ชายที่นอนด้วยกันหรือคิดจะมีเพศสัมพันธ์นั้นมีเชื้อเอ็ดส์หรือไม่ หากลองพูดกับเขาก็กลัวว่าจะทำให้ผู้ชายเข้าใจผิดคิดว่าเราไม่ไว้ใจใจ กลัวเขาไม่รักหรือคบกันเหมือนเดิม ในความลังเลนั้นก็มีความวุ่นวายใจเรื่องเอ็ดส์อยู่ด้วย

2. ผู้หญิงส่วนหนึ่งปล่อยให้ความลังเลใจนั้นผ่านไปโดยไม่กล้าที่จะทำอะไร และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน แม้จะกังวลว่าตัวเองอาจตั้งท้องหรือคิดเชื่อเอ็ดส์ หรือบางคนก็ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นกับตัวเองได้ การไม่พูดคุยกันจึงทำให้ผู้ชายไม่มีโอกาสรับรู้ความกังวลใจของเรา และคิดไปเองว่าผู้หญิงรู้สึกดีทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

3. หากลองคิดและชั่งน้ำหนักความเสี่ยงที่ผู้หญิงจะได้รับจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน ถึงแม้เขาจะเป็นคนที่เรารักหรือถูกใจมากก็ตาม ถ้าเราพูดคุยกับเขาอย่างตรงไปตรงมา ก็จะได้รู้จักเขามากขึ้นว่าเขารักและห่วงใยเราแค่ไหน

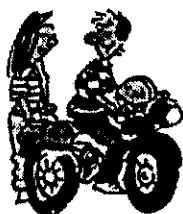
วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เนื้อหาที่เป็นการเน้นย้ำเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง โดยเปลี่ยนมุมมองและเป้าหมายของการใช้ถุงยางอนามัยที่ผู้หญิง โดยให้ผู้หญิงรู้เท่าทันต่อความเสี่ยงในการติดเชื้อเอ็ดส์ ผู้หญิงควรลองพูดคุยกับผู้ชายให้เข้าใจ แล้วให้เขาใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมเพศทุกครั้ง

วิเคราะห์การสื่อสรความหมาย แผ่นพับหมายเลข 16
"คิดซักนิดว่า...คู่ที่จะนอนด้วยนั้น...พบกันได้อย่างไร"

คิดซักนิดว่า...

คู่ที่จะนอนด้วยนั้น...

พบกันได้อย่างไร?

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพถูกออกแบบเป็น 3 ส่วน โดยกำกับด้วยรหัสของภาษา "คิดชกนคิดว่า...คู่ที่จะนอนด้วยนั้น...พบกันได้อย่างไร" ภาพส่วนที่ 1 จะเป็นรูปการ์ตูนผู้ชายผู้หญิง คู่กันอยู่ในที่ทำงาน ซึ่งตีความได้ว่าชายและหญิงมาพบกันที่ทำงาน ส่วนภาพที่ 2 เป็นรูปการ์ตูนชายหนุ่มมาเจอหญิงสาวที่ป้ายรถเมล์ และภาพสุดท้ายเป็นรูปการ์ตูนผู้ชายมาเจอกับผู้หญิงที่สถานเริงรมย์ที่บริการทางเพศ โดยใช้รหัสเชิงภาษา (Language Code) กำกับไว้ว่า อาบ อบ นวด มีลักษณะเป็นบาร์ເລ້າ แล้วก็มีผู้หญิงนุ่งกระโปรงสั้น ใส่เสื้อคอเว้าลึก หลายคนอยู่ในสถานที่แห่งนั้น และมีชายอีกคนหนึ่งเดินออกมาทำทางสบายอารมณ์ ซึ่งภาพทั้งหมดก็พยายามเน้นย้ำให้ชายหนุ่มคิดและพิจารณาคัดสินใจว่าคู่ที่จะนอนด้วยนั้นพบกันได้อย่างไร และมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเพียงใด ภาพส่วนใหญ่ยังคงเป็นการใช้ (Presentation Code) คือรหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกให้เห็นอย่างชัดเจน จึงเข้าใจง่าย ส่วนภาพสุดท้ายด้านล่างเป็นการใช้รหัสเชิงสุนทรียภาพ ที่มีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) โดยตีความสัญลักษณ์ (Symbolism) รูปหัวใจสีแดงดวงใหญ่แทนความหมายของความรัก แล้วก็มียุติการ์ตูนผู้ชาย และผู้หญิงยืนจับมือกันอยู่ แสดงสีหน้ามีความสุข ซึ่งสรุปได้ว่าเมื่อผู้ชายคิดและพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ว่าคู่ที่จะนอนด้วยพบกันได้อย่างไร ก็ตกลงปลงใจเลือกผู้หญิงคนนั้น ซึ่งคิดว่ามีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีที่ต่ำที่สุด

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

คิดชกนคิดว่า...คู่ที่จะนอนด้วยนั้น...พบกันได้อย่างไร

- ถ้าพบกันเพราะทำงานที่เดียวกัน เคยเห็นหรือเคยรู้จักกันมาบ้างหรือไม่ ว่าเป็นคนอย่างไร เคยมีแฟนหรือเปล่า เพื่อนคนอื่นพูดถึงเขาว่าอย่างไร เจ้าชู้หรือมีแฟนเยอะหรือไม่ การอยู่ในที่ทำงานเดียวกันก็ทำให้มีโอกาสรู้จักกันได้มากขึ้น โดยต้องประเมินสิ่งที่ยู่ว่าจะทำให้เราปลอดภัยหรือไม่ เช่น ถ้ารู้ว่าเป็นคนเจ้าชู้มีแฟนมาแล้วหลายคนเป็นอย่างนี้ละก็คงปลอดภัยน้อยกว่าคนที่ไม่มีแฟนมาเลย แล้วเราจะพูดคุยกับเขาอย่างไร เป็นต้น

- ถ้าพบกันจากการทำงานของเรา เช่น ชื่อของที่เราย้าย ชื่อนมอเตอร์ไซด์ที่เราขับ หรือพบกันที่ป้ายรถเมล์ ในเวทีกอนเสิร์ต ฯลฯ ถ้าเป็นอย่างนี้ เราคงไม่มีโอกาสได้รู้จักมากนักกว่า ว่าเป็นคนอย่างไร แต่ถ้ารู้จักหรือยอมให้เราจับได้ง่าย ๆ ก็คงไม่ยากสำหรับคนอื่น ๆ ที่อาจจับมาก่อนเราแล้วก็ได้ หากเป็นแบบนี้ จะแน่ใจว่าปลอดภัยจากเอชไอวีได้อย่างไร

- ถ้าพบกันในสถานบริการทางเพศที่เราไปเที่ยว และเกิดติดอกติดใจกลายเป็น "ขาประจำ" กัน ก็ควรป้องกันทุกครั้ง เพราะคู่ของเรามีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อจากกาารให้บริการลูกค้าคนอื่น ๆ นอกจากเรา

วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นการอธิบายถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีกับคู่นอนของตน ที่สำคัญคือให้ผู้ชายหญิงที่รู้จักกันพิจารณาความเสี่ยงด้วยตนเองคือ ถ้าคบกับ

คนที่ทำงานร่วมกัน มีความรู้จักสนิทสนมว่าเขาเป็นใครอย่างไร เจ้าชู้หรือไม่ เราสามารถศึกษาได้ใกล้ชิด โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อก็จะน้อยลง แต่ถ้าหากพบในที่อื่น ๆ เช่น ป้ายรถเมล์ เวทีคอนเสิร์ต หรือ สถานบริการทางเพศ เราก็จะมีสิทธิ์เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูงเช่นกัน

3. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน คือการสร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรอง ก่อนมีเพศสัมพันธ์

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 15

"ขอเวลา...รู้จักกันหน่อย"

คุณรู้พฤติกรรมทางเพศของเขามากน้อยแค่ไหน

ขอเวลา...รู้จักกันหน่อย

วันอาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
			12			
			13	14	15	16
	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ขอเวลา...รู้จักกันหน่อย

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพนี้ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ว่า "คุณรู้พฤติกรรมทางเพศของเขามากน้อยแค่ไหน" ในส่วนของรูปภาพเป็นรูปการ์ตูนผู้ชายผู้หญิงนั่งคุยกันโดยใช้รหัสที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก (Presentational Code) แสดงสีหน้า (Facial expression) และแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) โดยการชี้นิ้วและคุยกันเขาจริงอาจังแต่สีหน้าก็ยังยิ้มแย้มและถูกจำกัดด้วยรหัสของภาษาด้านล่าง "ขอเวลา...รู้จักกันหน่อย" ส่วนภาพด้านล่างเป็นปฏิทิน และมี

ภาพการ์ตูนภาพเล็ก ๆ เป็นภาพประกอบ ภาพจะแสดงความใกล้ชิดของตัวการ์ตูนผู้ชายและผู้หญิง จากที่เริ่มรู้จักกันวันแรก จนหลายวันผ่านไป ทั้งสองกำลังนึกถึงดูขงอนามัยซึ่งแทนด้วยบอลลูนความคิดมีรูปดูขงอนามัยอยู่ จากเป็นก็มาถึงภาพสรุปตอนท้ายแสดงภาพที่เพิ่งรู้จักกันจนกระทั่งความสัมพันธ์ไปถึงเตียงนอน ตัวการ์ตูนผู้ชายหยิบดูขงอนามัยนั่งอยู่กับผู้หญิงบนเตียงเป็นการตีความว่าคุยกันก่อน ก่อนจะมีเพศสัมพันธ์ และเตรียมป้องกันด้วยดูขงอนามัย ภาพสุดท้ายนี้ยังถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "1 วัน - 1 อาทิตย์"

1. พยายามคุยกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ให้คิดว่าคู่อาจมีเชื้อเอชไอวีอยู่แล้ว
3. พกและใช้ดูขงอนามัยทุกครั้ง ไม่ว่าจะรีบร้อนแค่ไหน ก็ต้องหาดูขงอนามัยให้ได้

2. ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ขอเวลา...รู้จักกันหน่อย

- ทุกวันนี้ การมีความสัมพันธ์กับใครสักคน จำเป็นต้องทำความรู้จักเรื่องราวชีวิตของเขาหรือเธอให้รอบด้านมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมทางเพศในอดีต เพื่อความสุขและความปลอดภัยร่วมกัน

- การพูดคุยเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่รักหรือแฟนอาจไม่่ง่ายนัก แต่หากเรากล้าที่จะพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา รวมทั้งความรู้สึก ความต้องการต่าง ๆ ของเราให้เขารับรู้ก่อนมีเพศสัมพันธ์กัน ถือว่าเรามีความรับผิดชอบ ความห่วงใยต่อตัวเองและคนที่เรารัก การรู้จักกันและกันให้มากที่สุดทำให้เราและคู่ว่าควรมีความสัมพันธ์กันขนาดไหน อย่างไรจึงจะปลอดภัยและไม่ทำให้อีกคนหนึ่งไม่สบายใจ

- สิ่งที่ต้องรู้จักเขาหรือเธอมีหลายด้านและขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่รู้จักกัน เวลาจะช่วยให้มีโอกาสได้เห็น ได้เข้าใจกันมากขึ้น แต่บางคู่คบกันมานานจนดูเหมือนจะรู้จักและเข้าใจกันดีแล้ว แต่เวลาที่ผ่านไปกลับทำให้ไม่กล้าหรือไม่คิดที่จะทำความรู้จักสิ่งที่จะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อเอชไอวี

- ดังนั้น ก่อนมีอะไรกันต้องให้เวลากับตัวเองเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้า โดยถามตัวเองว่าจะปลอดภัยไหม จะป้องกันอย่างไร และถ้ามีเวลามากขึ้น ก็ลองเตรียมเรื่องที่จะรู้จักกันมากขึ้น ต่อไปนี้

- เคยมีแฟนมาแล้วกี่คน
- ความสัมพันธ์กับแฟนเก่าเป็นอย่างไร
- เคยมีคู่อุปถัมภ์ด้วยกันหรือไม่
- เคยเที่ยวหญิง/ชายบริการ และยังเที่ยวอยู่หรือไม่
- ชอบ/เคยลอง มีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกัน/ต่างเพศ
- เคยติดโรคทางเพศสัมพันธ์หรือไม่/ถ้าเคย...รักษาหายหรือยัง
- และที่สำคัญ เขา/เธอรู้สึกอย่างไรต่อดูขงอนามัย

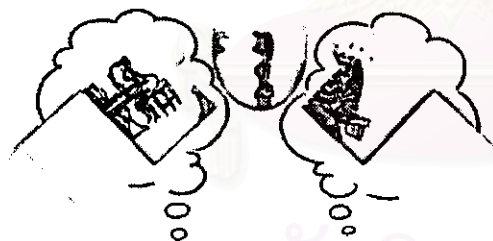
- รู้จัก/เคยใช้ถุงยางอนามัย หรือไม่
- ถ้าเคยใช้ถุงยางอนามัย ใช้ทุกครั้งกับทุกคน หรือใช้บ้าง ไม่ใช้บ้าง

วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันคือ การสร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์ โดยเนื้อหากล่าวถึงการจะคบใครสักคนก็ต้องมีเวลาที่จะรู้จักกันให้มากหน่อย คือจำเป็นต้องพูดคุยและรู้จักเรื่องราวชีวิตของเขาและเธอให้รอบด้าน โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ทั้ง 2 ฝ่ายควรพูดจาคุยกันและรู้จักกันและกันให้มากที่สุด เพื่อเป็นการต่อรองและลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 17

"เท่าทันความรู้สึก คิดล่วงหน้า ค้นหาความจริง"

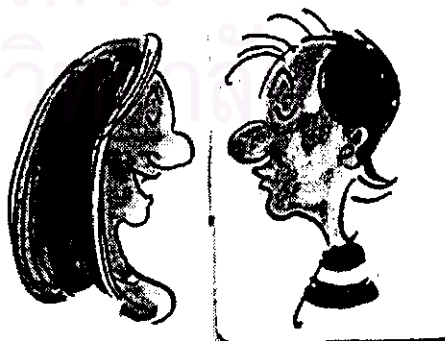
ความคิด ความเชื่อ
และอารมณ์ของเรา...ต่างกันตรงไหน

คิดล่วงหน้า และเตรียมพร้อม

ค้นหาความจริง

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพส่วนแรกเป็นวงจรร "ความคิด ความเชื่อ และอารมณ์ของเรา...ต่างกันตรงไหน" ภาพแสดงถึงการดูผู้ชายและผู้หญิงจับมือกัน โดยมีรหัสเฉพาะของการ์ตูนที่เป็นบอลูนแทนความคิดอยู่

เหนือศีรษะของทั้งสองคนว่า ตอนที่เห็นกัน ขณะที่ผู้หญิงคิดเพียงว่าขอความใกล้ชิด อบอุ่น แต่ผู้ชายกลับคิดไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนภาพถัดมา ภาพการ์ตูนถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา "คิดล่วงหน้า และเตรียมพร้อม" ในภาพเป็นการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) และแสดงอาการ (Posture) การ์ตูนผู้ชายและผู้หญิง กอดและจูบ แสดงลักษณะอาการขี้กุกกัน ดีความหมายได้ว่า ถ้ามีเพศสัมพันธ์แล้วท้องขึ้น ส่วนการ์ตูนผู้ชายเป็นภาพคิด การมีเพศสัมพันธ์โดยแสดงท่าทางอาการ (Posture) ผู้หญิงอยู่ด้านล่าง ผู้ชายอยู่ด้านบน มีลักษณะเส้นของการเคลื่อนไหวซึ่งตีความหมายในภาพได้ว่าชายหญิงคู่นี้กำลังประกอบกามกิจกันนั่นเอง ส่วนภาพด้านล่างเป็นภาพการ์ตูนผู้หญิงและผู้ชายหันหน้าเข้าหากันแสดงสีหน้า (Facial expression) ยิ้มและมีไมตรี มือถึงลูกศรด้านขวามือออกไป จะปรากฏเป็นภาพการ์ตูนผู้หญิงและผู้ชายคู่เดิม แสดงอาการ (Posture) แยกเขี้ยวใส่กัน ^{ความ}ตีความได้ว่า กำลังทะเลาะกันอยู่ พร้อมกับมีรหัสทางภาษากำกับอยู่ว่า "ค้นหาความจริง" ทำให้ตีความได้ว่าเมื่ออยู่ด้วยกัน ต้องคิดว่าเรารู้จักเขาเรื่องอะไรบ้าง และพยายามให้เป็นการพูดคุยตามปกติ อย่าให้เหมือนเป็นการชกฟอกและชวนทะเลาะ

2. วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

เท่าทันความรู้สึก คิดล่วงหน้า ค้นหาความจริง

- ความคิด ความเชื่อ อารมณ์ของเรา...เหมือนหรือต่างกันตรงไหน

1. คุณและคู่ของคุณอาจจะมองหรือคาดหวังความสัมพันธ์ แตกต่างกัน

2. เมื่อใกล้ชิดกันมาก ๆ อยู่ด้วยกันสองต่อสองบ่อยครั้งขึ้น ได้จับเนื้อต้องตัวกัน อารมณ์ความรู้สึกทางเพศของคุณและคู่ก็อาจถูกกระตุ้นขึ้นมา โดยอาจเริ่มจากใครคนหนึ่งก็ได้

3. บางทีคู่ของคุณอาจเชื่อว่าการที่คุณยอมไปไหนกับเขาและยอมให้ใกล้ชิดด้วย คุณก็คงต้องการมีเพศสัมพันธ์เหมือนกัน โดยที่เขาไม่ได้ถามคุณตรง ๆ

4. เมื่อพบกับคนที่พูดจาดี อ่อนหวาน หรือตรงกับบุคลิกที่ตัวเองชอบ คุณอาจรู้สึกอ่อนไหวจนรู้สึกกรังหรือชอบได้ง่าย ความรู้สึกอ่อนไหวเช่นนี้ ทำให้คุณอยากอยู่ใกล้ชิดเขาและอาจถูกกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้โดยไม่รู้ตัว และเคลิบเคลิ้มไปจนหยุดไม่ได้

- ทักษะการคิดล่วงหน้าและเตรียมพร้อมที่จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

1. เมื่ออยู่ใกล้ชิดกัน คุณต้องคิดล่วงหน้าว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง เขาจะทำอะไร คุณอยากทำอะไร และคุณพร้อมจะให้เกิดขึ้นหรือไม่

2. การประเมินกิริยาท่าทางของคู่ว่าเป็นคนอย่างไร เช่น เวลาอยู่ด้วยกัน เป็นคนปากว่ามือถึง ชอบจับเนื้อต้องตัวและรุกคืบไปเรื่อย ๆ คุณคิดอย่างไรที่เขาเป็นหรือทำเช่นนั้น และคาดเดาไว้ล่วงหน้าหรือไม่ว่าจะเกิดอะไรต่อไปจากการจับมือโอบกอด...

3. นอกจากสังเกตการกระทำแล้ว เขาพูดจาอย่างไรกับคุณ เช่น แบบหมาหยอกไก่ พูดเข้าหู

พูดคำหวาน ๆ ที่ชวนให้หลงใหลและนำไปสู่การตอบสนองความต้องการทางเพศ คุณกล้าคิดต่อหรือไม่ ว่าเขาต้องการอะไรในตัวคุณ

4. เมื่อคุณกับคู่มีความรักใคร่ที่ติดต่อกัน และคุณก็คิดล่วงหน้าไว้แล้วว่า จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง คุณอาจต้องคิดต่อไปว่า จะเตรียมตัวอย่างไร เช่น ถ้าไม่ต้องการท้อง หรือกลัวติดโรค จะป้องกันอย่างไร เป็นต้น

- ทักษะการค้นหาความจริง

1. อย่าปล่อยให้ความรักทำให้เราตาบอด ดูทุกสิ่งทุกอย่างของเขา/เธอน่ารักหรือดีไปหมด

2. สังเกตว่าเมื่อพบกัน คุณและคู่ทำอะไร ได้พูดคุยในเรื่องที่จะทำให้รู้จักกันมากขึ้นหรือเปล่า เช่น ถ้าทำงานด้วยกันก็คุยแต่เรื่องงาน เรื่องของคนอื่น โดยที่ไม่มีเรื่องของตัวเอง หรือมีก็น้อยมาก หรือเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เรื่องหนังละคร หรือเรื่องที่อีกคนชอบก็จะเอามาพูดให้ฟัง จนลืมคิดถึงคุยกันถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคู่ของเรา

3. เมื่ออยู่ด้วยกัน ต้องคิดว่าเราอยากรู้จักเขาเรื่องอะไรบ้าง และพยายามถาม ให้เป็นการพูดคุยกันตามปกติ อย่าให้เหมือนกับเป็นการซักฟอก

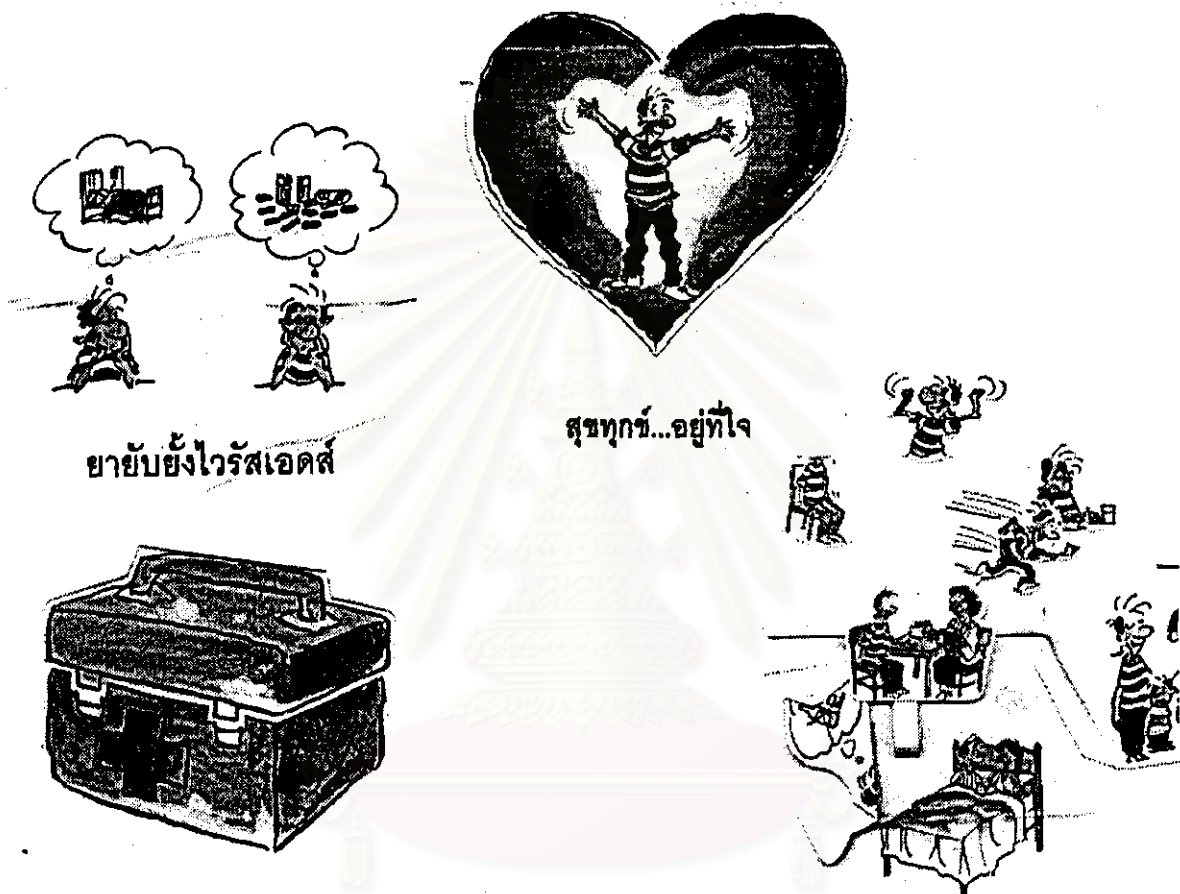
การคิด และคุยเรื่องเหล่านี้ต้องอาศัย การทำบ่อย ๆ และการเปิดใจกว้างของทั้งสองคน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ราบรื่นและปลอดภัยร่วมกัน

วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เนื้อหายังคงเน้นย้ำในการสร้างภูมิคุ้มกัน ให้รู้เท่าทันความรู้สึก คิดล่วงหน้าและค้นหาความจริงเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับอารมณ์ทางเพศ มีการคิดทักษะล่วงหน้าและเตรียมพร้อมที่จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และอันดับสุดท้าย คือทักษะค้นหาความจริง คืออย่าให้ความรักทำให้คนตาบอด ควรคุยเกี่ยวกับเรื่องของตัวเองให้มาก และพยายามถามคู่ของคุณให้เป็นธรรมชาติ อย่าให้เป็นการจับผิดเท่านี้คุณก็จะมีภูมิคุ้มกันป้องกันเอดส์ได้ในระดับหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. เนื้อหาเกี่ยวกับสร้างความมั่นใจและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีในสังคมได้ตามปกติ

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 18
 "ยายับยั้งไวรัสเอชไอวี และการดูแลสุขภาพกายใจ"

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ในภาพเป็นรูปการ์ตูนผู้ชาย แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) และแสดงอาการ (Posture) เอามือทั้ง 2 ข้างขึ้นมาทำกาง และบริเวณเหนือศีรษะมีบอลลูนแสดงความคิดเป็นรูปเตี้ยคนไข้ และรูปยาสีต่าง ๆ ตีความหมายได้ว่า ผู้ชายคนนี้รู้สึกกดดันและกำลังคิดมาก ทั้งนี้เนื่องจากคนรู้ว่าได้ติดเชื้อเอชไอวีแล้ว ได้ภาพกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ยายับยั้งไวรัสเอชไอวี" และด้านล่างสุดเป็นการใช้รหัสเชิงสุนทรียภาพที่มีลักษณะเป็นจินตภาพ (Image หรือ Icon) โดยตีความสัญลักษณ์ (Symbolism) รูปทรงสี่เหลี่ยม มีหูด้านบนและมีเครื่องหมายบวก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนกระเป๋ายาที่ใช้รักษาโรคเอชไอวีเมื่อพลิกขึ้นมาดูจะพบยามากมาย โดยกำกับเป็นรหัสทางภาษาว่ามีตัวยา DDI, AZT และ DDC ภาพถัดมาเป็นรูปชายคนเดิมขมู่มือทั้ง 2 ข้างขึ้นและแสดงอาการเคลื่อนไหว (Gestures or Kinesics) โดยใบหน้าแสดงสีหน้า (Facial expression) มีรอยยิ้ม มีความสุขอยู่บนรูปหัวใจสีแดง ตีความหมายได้ว่าชายคนนี้ได้คิดออกและหาทางออกได้แล้วว่าควรจะ

ปฏิบัติตัวเช่นไร เมื่อติดเชื้อ Aids แล้ว โดยได้ภาพถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษาว่า "สุขทุกข์...อยู่ที่ใจ" เมื่อเปิดรูปหัวใจไปจะพบผู้ชายคนนั้นแสดงท่าทางอาการต่าง ๆ กันออกไป ซึ่งแสดงถึงการยอมรับการติดเชื้อเอ็ดส์ และพร้อมทำให้ร่างกายและจิตใจแข็งแรง โดยในภาพแสดงถึงการกินอาหารที่มีประโยชน์พักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายบ้าง หลีกเลียงเหล้าและสิ่งเสพติด เพื่อให้รู้สึกยอมรับสภาพและเตรียมใจให้มีความสุขอยู่เสมอ

2. วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ยาขับยั้งไวรัสเอ็ดส์ และการดูแลสุขภาพกายใจ

- ยาขับยั้งไวรัสเอ็ดส์

1. หลังจากติดเชื้อมานานแล้วระยะเวลาหนึ่ง ผู้ติดเชื้อจำนวนมากมักกังวลเรื่องการเจ็บป่วยของตนเอง โดยส่วนหนึ่งเคยไปตรวจและรักษาสุขภาพที่โรงพยาบาลใหญ่ ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์ฯ ฯลฯ อาจจะมีโอกาสได้รับ "ยาขับยั้งการเพิ่มจำนวนเชื้อโรคเอ็ดส์" เช่น ยาเอแซทที (AZT), ดีดีไอ (DDI), ดีดีซี (DDC) โดยการรับยาเหล่านี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาจากแพทย์ และความต้องการของผู้ติดเชื้อ ผู้ติดเชื้อหลายคนได้ลองกินยาเหล่านี้ ซึ่งให้ผลดีกับบางคน คือ ทำให้จำนวนเม็ดเลือดขาวไม่ลดลง และไม่มีอาการแพ้ แต่ผู้ติดเชื้ออีกส่วนหนึ่งก็แพ้ยามาก มีอาการต่าง ๆ เช่น ปวดหัวรุนแรง ตัวช็อค อาเจียน จนทนไม่ไหว ต้องเลิกกินยาไปในที่สุด

2. ปัจจุบันบริการของโรงพยาบาลก็ไม่มีกำลังเพียงพอที่จะจ่ายยาขับยั้งเอ็ดส์ให้กับผู้ป่วยทุกคน เพราะจำนวนผู้ป่วยมาก ยาเหล่านี้ก็มีราคาแพง และยาคือไวรัสได้เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น ที่สำคัญ ยาขับยั้งไวรัสเอ็ดส์ไม่ใช่ยารักษาเอ็ดส์ให้หายขาด ขณะวงการแพทย์กำลังเร่งคิดค้นยารักษาเอ็ดส์ ซึ่งได้ผลดีสิบหน้าพอสมควรแต่ยังไม่สำเร็จจนมั่นใจได้และข่าวคราวทางสื่อมวลชนที่ว่ามีหมอสมุนไพรพบยารักษาเอ็ดส์ได้แล้วนั้น ที่จริงเป็นยาที่เพียงแต่รักษาโรคแทรกซ้อนได้เท่านั้น ดังนั้น การดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อจึงมีความสำคัญมาก ไม่ควรพึ่งยาขับยั้งไวรัสเอ็ดส์เพียงอย่างเดียว จากประสบการณ์ของผู้ติดเชื้อส่วนหนึ่งพบว่า การดูแลตนเองทั้งกายและใจ สามารถช่วยสร้างพลังด้านทานโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ ทำให้ร่างกายแข็งแรง จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน สามารถยอมรับการติดเชื้อได้ และใช้ชีวิตต่อไปตามปกติ

- การดูแลใจ

เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดของการอยู่ร่วมกับเชื้อเอ็ดส์ในร่างกาย

1. ทำใจยอมรับการติดเชื้อ คือ เมื่อติดเชื้อ แล้วก็เปลี่ยนแปลงผลไม่ได้ แต่มาคิดกันใหม่ว่าติดเชื้อแล้วต้องอยู่ต่อไปให้ได้ เพราะยังไม่ล้มป่วยหรือตายทันที ความหวังและกำลังใจจะช่วยให้แข็งแรงได้อีกนาน

2. เมื่อติดเชื้อแล้วเป็นเวลาหลายปี อาจเกิดการเจ็บป่วยต่าง ๆ แต่สามารถรักษาให้หายได้

3. หากเจ็บป่วยและต้องการความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง อาจจะยากในช่วงแรก ๆ ที่ต้อง

บอกให้เขาารู้และยอมรับการติดเชื้อและพร้อมให้การช่วยเหลือเรา แต่เมื่อได้พูดคุยกันภายในครอบครัว ความเข้าใจก็อาจเกิดขึ้น โดยสมาชิกในครอบครัวจะช่วยกันดูแลต่อไปได้

- เมื่อหัวใจกับร่างกายสำคัญพอ ๆ กัน

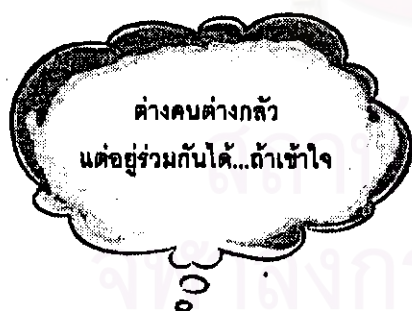
1. กินอาหารที่มีประโยชน์ และพยายามกินให้มาก ๆ แม้จะรู้สึกไม่อยากกินในบางครั้งก็ตาม
2. พักผ่อนให้เพียงพอ ดื่นขึ้นมาโดยไม่รู้สึกง่วง
3. ออกกำลังกายบ้าง
4. ถ้าเจ็บป่วยแม้เพียงเล็กน้อย ควรปรึกษา หาหมอหรือกินยาแผนปัจจุบันหรือยาสมุนไพร

พื้นบ้าน

5. หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด ของหมักดอง และเครื่องดื่มมีเมาต่าง ๆ

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในสังคมได้ตามปกติ เป็นการบอกถึงการเตรียมตัวเตรียมใจ หลังจากได้รับเชื้อเอชไอวีมาระยะหนึ่งแล้ว ที่สำคัญคือต้องทำตามคำแนะนำของแพทย์กินยาตามแพทย์สั่ง แต่ปัจจุบันยามีราคาแพง ดังนั้นการดูแลตัวเองของผู้ติดเชื้อจึงสำคัญมาก โดยดูแลร่างกายให้แข็งแรง ฝึกจิตใจไม่ให้ฟุ้งซ่านยอมรับสภาพ และดำเนินชีวิตไปตามปกติ ก็จะเป็นการช่วยให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ยืนยาวได้ทางหนึ่ง

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 19 “ความกังวลใจของผู้ติดเชื้อ ครอบครัว และคนใกล้ชิด”

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นภาพการ์ตูนผู้ชายแสดงสีหน้า (Facial expression) เศร้าซึม ดูท่าทางหมดอาลัยตายอยากกับชีวิต บนศีรษะของเขามีรหัสเฉพาะของการ์ตูนที่แสดงความคิดเป็นรูปบอลูนรูปใหญ่แสดงถึงการคิดของผู้ชายคนนี้ตั้งแต่ต้นเมื่อเริ่มรู้ว่าคนติดเชื่อเฮดส์ จะกลัวคนอื่นรู้ว่าติดเชื่อ กลัวภรรยาและลูกไม่สนใจ กลัวว่าจะไม่มีผู้ดูแลช่วยเหลือ จะคิดมาก ลักษณะสีหน้าวิตกกังวล ลักษณะคิ้วตก ปากโค้งลง ซึ่งเป็นรหัสของสัญลักษณ์ทางอารมณ์ของตัวการ์ตูนที่ติดเชื่อเฮดส์อย่างเห็นได้ชัด ภาพอีกส่วนหนึ่งเป็นบอลูนแสดงลักษณะการคิดของครอบครัวและคนใกล้ชิด ผู้ที่ติดเชื่อเฮดส์ โดยจะแสดงสีหน้าอาการไม่อยากเข้าใกล้ มีการป้องมือกระซิบกระซาบกัน ทำท่าที่รังเกียจผู้ติดเชื่อเฮดส์ และได้ภาพกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ความกังวลใจของผู้ติดเชื่อ ครอบครัว และคนใกล้ชิด ภาพสุดท้ายเป็นภาพสรุปและไม่แสดงอาการรังเกียจ และผู้ป่วยเฮดส์เข้ามาอยู่ร่วมกัน แสดงสีหน้าอาการเป็นมิตรและไม่แสดงอาการรังเกียจ พร้อมกับมีบอลูนแสดงความคิดอยู่เหนือศีรษะ กลุ่มคนทั้งหมดว่า "ต่างคนต่างกลัว แต่อยู่ร่วมกันได้...ถ้าเข้าใจ" เมื่อตีความหมายภาพทั้งหมดก็คือ ไม่ว่าทั้งคนที่ติดเชื่อเฮดส์และครอบครัวที่ใกล้ชิดต่างก็คิดมากและไม่รู้จะปฏิบัติตัวอย่างไรสุดท้ายจึงแนะนำว่าถึงต่างคนจะต่างกลัวแต่ก็อยู่ร่วมกันได้ถ้าเข้าใจ และปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง

2. วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

ความกังวลใจของผู้ติดเชื่อ ครอบครัว และคนใกล้ชิด

ผู้ติดเชื่อ	ครอบครัวหรือคนใกล้ชิด
1. กลัวคนอื่นรู้ว่าติดเชื่อ	1. กลัวว่าจะติดเชื่อจากเขา
2. กลัวตัวเองจะมีอาการนำเกลียด ทำให้กลัวว่าคนอื่นจะรังเกียจ และทอดทิ้ง	2. กลัวเขาจะเป็นภาระต้องให้การดูแลรักษา
3. กลัวญาติ พี่น้อง พ่อแม่ ลูก สามี หรือภรรยา จะถูกคนอื่น ๆ รังเกียจ	3. ไม่รู้จะดูแลเขาอย่างไรถ้ามีอาการมาก ๆ แล้วจะทำให้ติดเฮดส์ไปด้วย หรือไม่
4. กลัวไม่มีคนดูแลช่วยเหลือ	4. ไม่แน่ใจในข้อมูลที่เคยรู้ เคยได้ยิน มาว่าถูกต้องหรือไม่ อะไรคิดไม่ติดเฉพาะฉะนั้น ไม่เข้าใกล้ดีกว่า
5. กลัวถูกไล่ออกจากงาน กลัวไม่มีคนจ้าง	5. ปลอดภัยไว้ก่อน
6. กลัวลูกจะติดเฮดส์ด้วย	5. กลัวคนอื่น ๆ รังเกียจเมื่อรู้ว่ามีคนติดเชื่อเฮดส์อยู่ในบ้านหรือในที่ทำงาน
7. กลัวจะทำให้คนใกล้ชิดติดเชื่อ จากการใช้ชีวิตร่วมกันในบ้าน	
8. กลัวว่าตัวเองจะเป็นภาระของคนอื่น	

- ต่างคนต่างกลัว แต่อยู่ร่วมกันได้...ถ้าเข้าใจ

เมื่อต้องอยู่ร่วมกันภายในบ้านหรือในที่ทำงานเดียวกันโดยต่างฝ่ายต่างรู้สึกกังวลและกลัว ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ถ้าพยายามเข้าใจและพูดคุยกัน แล้วค่อย ๆ ปรับตัวเพื่อเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน โดยการ

1. หาความรู้ว่า "จะมีวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยได้อย่างไร"
2. ทำให้ยอมรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งอาจเคยเป็นคนที่ครอบครัวไม่ยอมรับมาก่อน มีความประพฤติที่ครอบครัวไม่ชอบ ด้วยความสัมพันธ์แบบนี้ก็เป็นเรื่องยากที่จะให้ยอมรับการติดเชื้อและให้อยู่ร่วมกันได้ โดยคนในครอบครัวต้องให้อภัยกันก่อน หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ ทำความเข้าใจกัน
3. พุดคุยตกลงกัน มีอะไรบ้างที่ต้องช่วยกัน ผู้ติดเชื้อจะช่วยตัวเองอย่างไร ครอบครัวจะช่วยอย่างไร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยอะไรได้บ้าง
4. ติดต่อหน่วยงานให้ความช่วยเหลือด้านเอชไอวีอย่างต่อเนื่อง และปรึกษาเพื่อเตรียมแนวทางการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอชไอวีร่วมกัน ซึ่งมีทั้งหน่วยงานของรัฐ และองค์การพัฒนาเอกชน

วิเคราะห์ส่วนที่เป็นเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ เพราะเมื่อคนในบ้านหรือคนที่รู้จักทราบว่าเขาติดเชื้อเอชไอวีแล้ว ต่างฝ่ายก็ต่างคิดหาตระแวงซึ่งกันและกันไปต่าง ๆ นานา แต่จริง ๆ แล้วถึงแม้ว่าต่างฝ่ายต่างกลัว แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ถ้าเข้าใจ โดยการปรับตัวและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

วิเคราะห์การสื่อความหมาย แผ่นพับหมายเลข 20

"คุณจะทำอะไรได้บ้าง...ในเรื่องเอชไอวี"

1. วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนถูกกำกับด้วยรหัสเชิงภาษา (Language Code) "คุณจะทำอย่างไรบ้าง...ในเรื่องเฮดส์" ภาพการ์ตูนใช้รหัสของการแสดงสีหน้า (Facial expression) และแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) การนั่งคุย และการบอกเล่า ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคเฮดส์กับกลุ่มคนที่ใกล้ชิด เช่น กับคนในครอบครัว กับเพื่อน และกลุ่มเพื่อนบ้านที่รู้จัก จากนั้นทุกคนต่างก็นำเรื่องเฮดส์ไปบอกต่อสนทนากัน เพื่อเป็นการเผยแพร่ และรู้จักโรคเฮดส์พร้อมทั้งวิธีป้องกันได้ในกลุ่มคนส่วนใหญ่ได้มากขึ้น ภาพสุดท้ายเป็นภาพคนแสดงลักษณะอาการ (Posture) ยกแขนขึ้นทั้ง 2 ข้าง แล้วมีตัวหนังสือเขียนว่า "เฮดส์" อยู่บนศีรษะการ์ตูนคนทุกคนแสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้ม ทำให้ตีความหมายได้ว่า โรคเฮดส์ไม่ใช่โรคที่น่ากลัว ถ้าหากเราจะทำความรู้จักกับมันแล้วก็จะรู้จักป้องกันและบอกต่อกับคนอื่นให้รู้และเข้าใจ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเฮดส์ได้ในโอกาสต่อไป

2. วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหาที่เป็นตัวหนังสือ

คุณจะทำอะไรได้บ้าง...ในเรื่องเฮดส์

- เพื่อตนเอง

เฮดส์ใกล้ตัวเรา เพราะอยู่ในวิถีชีวิตตามปกติจนเราอาจลืมนึกถึง หรือคาดไม่ถึงว่าจะอะไรหรือใครในชีวิตของเรา จะทำให้เราเสี่ยงต่อการติดเชื้อเฮดส์ได้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องเฮดส์อย่างแท้จริงอาจทำให้เราไม่กลัวเฮดส์ เข้าใจเรื่องเฮดส์ต่างจากที่เคยได้เห็นได้ยินมานาน เมื่อประกอบกับความตั้งใจของเราจะทำให้ชีวิต มีความสุขและปลอดภัย เราก็จะพยายามป้องกันตัวเองมากขึ้น แม้จะเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมากก็ตาม

- เพื่อคนอื่น

สาระเรื่องเฮดส์ที่เรารับรู้เป็นประโยชน์ต่อตนเองที่จะเริ่มป้องกัน และจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นเมื่อนำไปพูดคุยกับคนที่เรารักและใกล้ชิด หรือเพื่อน ๆ ซึ่งเขาก็จะได้เริ่มต้นป้องกันตัวเองเหมือนกัน หรือคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไป เมื่อคนหนึ่งคนใดติดเชื้อเฮดส์

- ถ้าไม่ทำอะไร จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง

1. ในขณะที่มีหน่วยงานจำนวนมากพยายาม ให้ความรู้เรื่องเฮดส์กันอย่างเต็มที่ โดยทุ่มทั้งเงินและกำลังคน แต่ก็ยังไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของเฮดส์ได้ ยังคงมีคนติดเชื้อเพิ่มขึ้นทุกวัน

2. อาจเป็นเพราะ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่สามารถ "เข้าถึง" คนที่กำลังเสี่ยงต่อเฮดส์ ถ้าพวกเราซึ่งได้คุยและเข้าใจเฮดส์อย่างดีแล้ว ได้กระจายกันไปพูดคุยเรื่องเฮดส์กับคนอื่น ๆ ที่อยู่ตามชุมชน โรงงาน บริษัทห้างร้าน และที่ต่าง ๆ จะสามารถช่วยกันเข้าถึงกลุ่มเพื่อนได้อีกหลายคนที่ยังมีความเสี่ยงอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีโอกาสเข้าไปพูดคุยด้วย

3. ถ้าพวกเราไม่ช่วยกันก็ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะชะลอการระบาดของเฮดส์ได้ อย่างน้อยก็เริ่มจากตัว

เองและคู่ แก้วค่อย ๆ ขยายไปสู่กลุ่มเพื่อน คนใกล้ชิด และญาติพี่น้อง
เริ่มต้นพูดคุยกัน...เพื่อป้องกันและเข้าใจเอดส์

วิเคราะห์ส่วนของเนื้อหา (Literal Denotation) เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจและสร้างความเข้าใจ โดยปลูกจิตสำนึกของทุกคน ให้มีส่วนร่วมกับเรื่องเอดส์ สำหรับตัวเองก็คือรู้จักป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ส่วนเพื่อคนอื่นก็คือ ควรบอกกับคนที่เรารักและใกล้ชิดให้ป้องกันตนเองจากเอดส์เป็นการช่วยกันคนละไม้คนละมือ เพื่อชะลอการระบาดของโรคเอดส์ โดยเริ่มจากคู่ของตนเองก่อนแล้วค่อย ๆ ขยายไปยังกลุ่มเพื่อนและคนใกล้ชิด โดยเริ่มต้นพูดคุยกัน เพื่อป้องกันและเข้าใจเอดส์

จากการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อความหมายทั้งในด้านภาพการ์ตูนและเนื้อหา ผู้วิจัยได้พบจุดร่วมบางประการเกี่ยวกับการนำเสนอสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ โดยผ่านการใช้รหัส (Code) ส่วนใหญ่เป็นรหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในเรื่องที่เรียกว่า Presentational Code เป็นลักษณะภายนอกที่นำเสนอตัวการ์ตูนออกมาแล้วสามารถเข้าใจในทันที เป็นการใช้รหัสย่อย (Sub-Code) ที่เป็นรหัสเฉพาะของการ์ตูน (Cartoon Codes) เช่น การใช้รหัสเกี่ยวกับการแสดงสีหน้า (Facial expression) ที่บ่งบอกถึงอารมณ์ของตัวละคร เช่น รอยยิ้ม แสดงถึงการมีอารมณ์ดีและมีความสุข นอกจากนี้ยังมีการใช้รหัสเพื่อเสริมความหมายของภาพ คือรหัสทางภาษา (Language Code) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกำกับการดำเนินเรื่องของการ์ตูนที่นำเสนอเกี่ยวกับโรคเอดส์อีกครั้งหนึ่งให้เข้าใจยิ่งขึ้น

สำหรับการวิเคราะห์อีกส่วนหนึ่ง คือการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นข้อความทั้งหมดของชุด POP-UP โครงการป้องกันเอดส์ในกลุ่มแรงงานบริการ (SWOP II) ผู้วิจัยพบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาเป็น 4 ประเภท คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลโรคเอดส์โดยเน้นการเริ่มปูพื้นฐานความรู้ ตั้งแต่สาเหตุของภูมิคุ้มกันบกพร่องแล้วค่อย ๆ เพิ่มความสำคัญของเนื้อหาขึ้นเรื่อย ๆ ไปจนถึงขั้นตอนการตรวจเลือดและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเมื่อทราบว่าตนเองได้รับเชื้อเอดส์แล้ว พบเนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง ป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัย เนื้อหาส่วนนี้จะบอกถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยเสนอแนะการป้องกันเชื้อเอดส์โดยใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เนื้อหาลำดับต่อมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์ กล่าวถึงการที่จะต้องรู้จักเรื่องราวชีวิตคู่โดยการพูดคุยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ โดยมีการต่อรองและพร้อมที่จะมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย และเนื้อหาที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูลลำดับสุดท้ายก็คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ เน้นที่การดูแลสุขภาพกายและใจให้แข็งแรง การปรับตัวของผู้ใกล้ชิดและช่วยเหลือโดยไม่แสดง

ความรังเกียจต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี เนื้อหาและรูปภาพจึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อสื่อความหมายของการรณรงค์ไปยังผู้รับสารที่เป็นกลุ่มที่เสี่ยงได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในโครงการรณรงค์ชุดนี้ให้มากที่สุด

2. วิเคราะห์การใช้การ์ตูนเป็นตัวดำเนินเรื่องชุด ขำขัน บันเทิง สื่อสารสาระบันเทิงเพื่อความเข้าใจเอชไอวี ชุด "ฮาให้คิด"

ที่มาของการ์ตูนชุด "ฮาให้คิด"

จากการทำงานใน "โครงการป้องกันโรคเอชไอวีในกลุ่มแรงงานบริการกรุงเทพมหานคร" พบว่าหนุ่มสาวที่เราเข้าไปพูดคุยเรื่องเอชไอวีด้วยนิยามอ่านหนังสือการ์ตูนกันมาก "ฮาให้คิด" จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่เรานำมาเลือกเพื่อสื่อสารกับเพื่อน ๆ ในชุมชน โรงงาน โรงแรม ห้างสรรพสินค้า ไซต์ก่อสร้าง วินมอเตอร์ไซด์ ตู้ซ่อมรถ ปั๊มน้ำมัน และขสมก. โดยมุ่งที่จะสะกิดใจคนอ่านให้ "คิด" ถึงทางเลือกต่าง ๆ ในเรื่องเพศสัมพันธ์ที่จะทำให้ตัวเองปลอดภัยจากเอชไอวี

"ฮาให้คิด" คือความพยายามระหว่งนักเขียนการ์ตูนอาชีพจากที่ต่าง ๆ ร่วมกับคนทำงานเอชไอวีในการสร้าง "สื่อ" ที่ช่วยบอกต่อผู้คนให้เริ่มป้องกันตนเอง ด้วยความรู้และเข้าใจเอชไอวีมากกว่าที่จะหวาดกลัว

บุคลิกลักษณะของการ์ตูน ฮาให้คิดจึงเหมือนกับการ์ตูน "ขายหัวเราะ" ลักษณะของการ์ตูนส่วนใหญ่จึงเป็นการ์ตูนช่อง (Comic Strip) และจัดเป็นประเภทการ์ตูนขำขัน (The Honnor Strip)

ผู้วิจัยยังคงใช้กรอบการจัดหมวดแยกแยะเนื้อหาเหมือนชุดก่อน และสำหรับการ์ตูนในเล่มนี้มีรูปภาพและเนื้อหาเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้หยิบยกมาวิเคราะห์เป็นบางส่วน ตามเนื้อหาที่จัดหมวดไว้ดังนี้

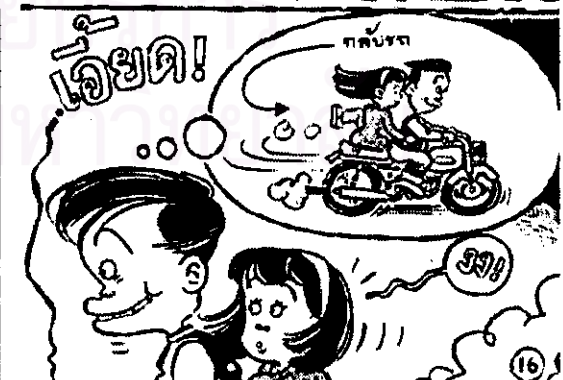
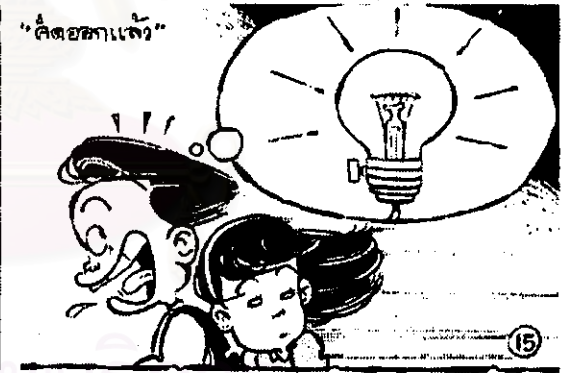
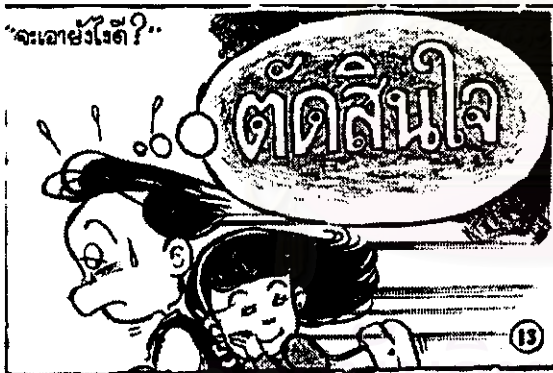
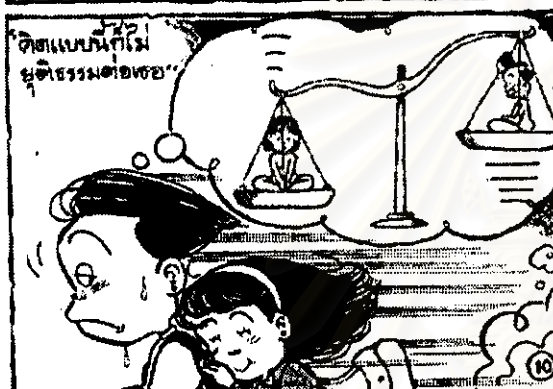
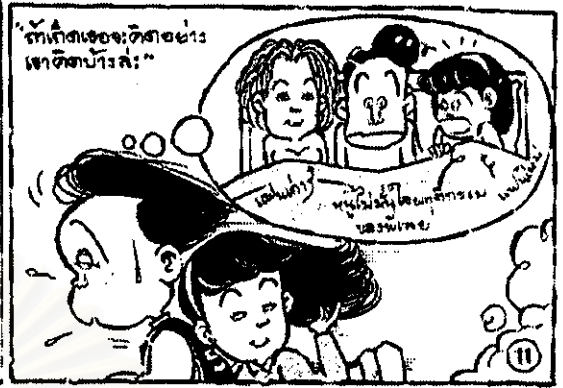
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่ประชาชน

ภาพการ์ตูนชุดฮาให้คิด "คิว 1 เบอร์ 5"

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพการ์ตูนชุดฮาให้คิด “คิว 1 เบอร์ 5” (ต่อ)

ภาพการ์ตูนชุดฮาให้คิด "ทิว 1 เบอร์ 5" (จบ)

วิเคราะห์การสื่อความหมายของการ์ตูนชุดให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สู่ประชาชน

ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

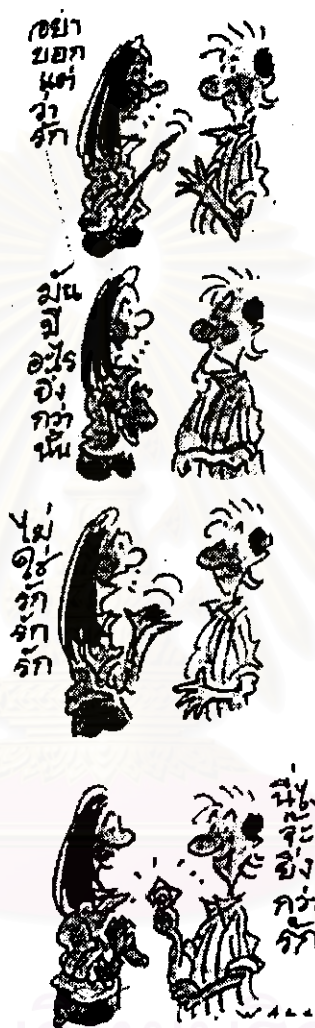
จัดเป็นการ์ตูนประเภท Comic Strip และส่วนใหญ่จะมีการใช้รหัสพื้นฐานของการ์ตูน (Cartoon Code) นำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างการ์ตูนขึ้นมา นอกจากนี้ยังมีการเข้ารหัสในลักษณะของมุข (Gag) เพื่อดำเนินเรื่องราวให้น่าสนใจและน่าติดตาม และยังมีการผสมผสานรหัสทางภาษา (Language Code) อีกด้วย โดยภาพแรกเป็นภาพแนะนำเรื่อง ในเชิงที่ว่า เหตุเกิดที่คิวมอร์เตอร์ไรค์ มีลักษณะการใช้รหัสพื้นฐานของการ์ตูน (Cartoon Code) ที่เป็น Presentation Code คือการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก แสดงปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของตัวการ์ตูนเป็นภาพชายหนุ่ม 3 คน นั่งอยู่บนมอเตอร์ไรค์ ใส่เสื้อกั๊กสีเข้ม มีตึกและป้ายบอกชื่อซอยว่า "ซอยเบญจรงค์ 11" ซึ่งเป็นการใช้มุขส่วนตัวของนักเขียนการ์ตูน เพราะนักเรียนการ์ตูนกลุ่มนี้ มีชื่อกลุ่มว่า "นักเขียนการ์ตูนกลุ่มเบญจรงค์" เป็นการสมมุติขึ้นและเข้าใจกันในกลุ่ม แล้วมีภาพสุนัขตัวหนึ่งเดินท่าทางคล้ายคน ใช้รหัสของการแสดงสีหน้า (Facial expression) แสดงคิ้วและหน้าตาว่ากำลังพูดด้วยกัน ชายหนุ่มทั้ง 3 คนที่นั่งอยู่บนคิวมอร์เตอร์ไรค์ โดยใช้ลูกบอลลูกหนึ่งเป็นรหัสทางภาษาว่า "คันไหนว่าง อ๊ะจะเข้าซอย" และถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษาตัวใหญ่อีกครั้งว่า "ทิว 1 เบอร์ 5" ตีความหมายภาพทั้งหมดได้ว่า ชายหนุ่มทั้ง 3 คนคือ คนขับมอเตอร์ไรค์รับจ้างเข้าซอยเบญจรงค์ ซึ่งสุนัขเป็น Representation Code อ้างอิงถึงผู้

โดยสารที่จะมาว่าจ้างและเป็นแก๊งที่ทำให้การดูตลกอีกด้วย ส่วนภาพที่ 1, 2, 3, 4 นั้น เป็นการเริ่มดำเนินเรื่องของการ์ตูน โดยเนื้อเรื่องกำหนดตัวเอกของเรื่อง โดยให้พระเอกคือ ชายหนุ่มผู้ขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง และผู้หญิงคือสาวที่มาใช้บริการมอเตอร์ไซค์รับจ้าง โดยชายหนุ่มเริ่มรู้จักและใกล้ชิดกับผู้หญิงคนนี้ มีการใช้รหัสเฉพาะของการ์ตูนแสดงสัญลักษณ์ เป็นภาพสรรรักบักใจทั้ง 2 คน ตีความได้ว่าทั้ง 2 คนเริ่มมีใจชอบพอซึ่งกันและกัน และเนื่องจากบรรยากาศเป็นใจอย่างนี้จึงทำให้ผู้ชายคิดไปไกล โดยใช้ลักษณะของลูกบอลตุนไปต่าง ๆ นานา ซึ่งนำเสนอเป็นภาพการ์ตูนแต่แทรกเรื่องราวของข้อมูลความรู้ไว้คือ คิดว่าจะพาผู้หญิงคนนี้ไปโรงแรมและต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเธอ แต่อีกใจหนึ่งก็กลัวจะติดเอดส์จากเธอ เพราะไม่รู้จักชีวิตส่วนตัวของเธอดีพอ ความเสี่ยงนั้นก็คือ เธอเคยมีแฟนมาก่อนหรือเปล่า ถ้ามีแล้วได้รับเชื้อมาจากแฟนเก่าก็ยิ่งเสี่ยงมากขึ้น โดยใช้รหัสทางภาษา (Language Code) ว่า “ตามใจปากเป็นหมู ตามใจจูเป็นเอดส์ มากรัก มากคู่ เอดส์จะถามหา” ชายหนุ่มคนนี้จึงขังใจ โดยใช้รหัสอ้างอิงเป็นรูปตาขั่ว โดยมองกลับไปฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายคิดบ้างว่า ถ้าหากฝ่ายชายมีแฟนมาแล้ว เป็นคนที่เจ้าชู้และไม่เคยป้องกันโดยใช้ถุงยางเลย มันก็จะเป็นการไม่ยุติธรรมกับเธอ ในที่สุดฝ่ายชายขับมอเตอร์ไซค์รับจ้างก็ตัดสินใจได้ โดยใช้สัญลักษณ์ที่แทนความคิดความรู้สึก เป็นรูปหลอดไฟขึ้นมา โดยใช้รหัส Presentation Code แสดงท่าทางเคลื่อนไหวโดยการก้มลง (Gestures or Kinesics) และแสดงสีหน้า (Facial expression) ยิ้มอย่างคนที่คิดได้ ส่วนหญิงสาวก็แสดงสีหน้าหงายพร้อม กับใช้รหัสของภาษา (Language Code) ถามผู้ชายว่า “จะกลับไปไหนพี่” ส่วนผู้ชายก็ตอบว่า “กลับไปหาสิ่งดี ๆ ในชีวิต” ผู้หญิงแสดงสีหน้าหงายและใช้สัญลักษณ์แทนความคิดเป็นเครื่องหมายคำถาม ตีความว่า งงและไม่เข้าใจว่าหนุ่มคิวมอเตอร์ไซค์คนนี้จะพาเธอไปที่ไหน ซึ่งในภาพสุดท้ายเป็นการนำเสนอทางเลือกต่าง ๆ ที่ชายหนุ่มคนนี้ตัดสินใจได้ โดยเป็นเกมที่ให้ผู้อ่านทายเอาเองคือ

1. กลับไปหาแฟนเก่าที่บ้านรักเดียวใจเดียว
2. พาสาวกลับไปสงบ้าน
3. กลับไปซื้อถุงยางอนามัย
4. พาไปกินบะหมี่ที่ตลาดโต้รุ่ง
5. พาไปซื้อหนังสือการ์ตูนไปอ่าน

ถ้าตีความหมายโดยภาพรวมแล้ว ก็เป็นการให้ข้อมูลในเรื่องเอดส์และการตัดสินใจอย่างการมีเพศสัมพันธ์แต่ละครั้ง ซึ่งเน้นให้ยับยั้งชั่งใจ และคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่จะตามมา ส่วนหน้าสุดท้ายก็เป็นทางเลือกที่ป้องกันความเสี่ยงจากการติดเชื้อเอดส์ และมีการใช้มุกตลกต่อท้ายภาพว่า “ถ้าทายไม่ถูกไม่ต้องส่งกลับมาชิงรางวัล เพราะไม่มีรางวัลจะให้ (จน)” ซึ่งจะเรียกรอยยิ้มได้ทันทีที่มุมปากของผู้อ่าน

2. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการป้องกันโดยใช้ถุงยาง 100%
ภาพที่ 1 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนบนสุดของภาพถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ประโยคที่ว่า "ผู้หญิงทันสมัย" การ์ตูนจะเป็นตัวเล่าเรื่องทั้งหมดประกอบด้วยตัวละคร 2 ตัวคือ ผู้หญิงและผู้ชาย โดยผู้หญิงจะเป็นตัวดำเนินเรื่องโดยใช้รหัสการแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) เป็นลักษณะการเคลื่อนไหวของมือและปาก โดยผู้หญิงจะมีรหัสทางภาษากำกับในภาพที่ 1 ว่า "อย่าบอกแต่ว่ารัก" ภาพที่ 2 แสดงถึงผู้หญิงยังคงพูดต่อไปอีกว่า "มันมีอะไรยิ่งกว่านั้น" ภาพที่ 3 ผู้หญิงก็ยังใช้รหัสของการแสดงท่าทาง (Gesture or Kinesics) ซึ่งเป็น Presentational Code กำกับด้วยรหัสทางภาษาว่า "ไม่ใช่รัก รัก รัก" ภาพสุดท้ายเป็นภาพของชายหนุ่มแสดงสีหน้า (Facial expression) อึ้งแหม้มพร้อมกับหยิบถุงยางอนามัยออกมาแล้วกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "นี่ใจจะ ยิ่งกว่ารัก"

ผู้หญิงแสดงสีหน้า (Facial expression) พอใจ ตีความหมายของภาพทั้งหมดก็คือ ผู้หญิงยุคใหม่ที่ทันสมัยเขาจะไม่เพียงพูดเรื่องรักกับผู้ชายเพียงอย่างเดียวแล้ว เขาต้องพร้อมที่จะป้องกันตัวและบอกให้ผู้ชายเข้าใจว่า คำว่ารักไม่พอ แต่ต้องมีอุบายป้องกันการใช้เชือดด้วย

ภาพที่ 2 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด “ฮาให้คิด”

ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

เนื้อหาของภาพการ์ตูนชุดนี้ยังคงเป็นการเน้นย้ำถึงการใช้อุบายอนามัยลดความเสี่ยงต่อการคิด เชื้อเอตส์ โดยถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาเป็น Headline ว่า "อุบาย ช่วยคุณได้" และมี Body text เป็นเนื้อหากำกับอยู่ข้างล่างโดยใช้อารมณ์ขันว่า "จะทำไงดี ถ้าคู่อัจฉริยะของคุณคือมด ไม่ยอมใช้ "อุบายอนามัย" ...ถ้าคิดไม่ออกเราขอแนะนำ 5 วิธี (ใช้ไม่ได้ผลก็ยินดีคืนเงิน...)" วิธีที่ 1 เป็นภาพผู้หญิงแสดงสีหน้า (Facial expression) แสดงถึงคิ้วที่ไม่เท่ากัน ปากงุ้มลงแสดงอารมณ์ไม่พอใจ แสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) เท้าสะเอว อารมณ์บั่นปั้ง มองเฉียงข้างไปที่ประตู ซึ่งถูกมัดด้วยอุบายอนามัย และกำ

กับด้วยรหัสของภาษาว่า "ไม่ใช่ก็ไม่ให้เข้า...เอาถุงยางมัดประตูให้แน่นหนา..." วิธีที่ 2 กำกับด้วยรหัสของภาษาว่า ถ้าเข้ามาได้ก็ต้องหนี..." ภาพการ์ตูนเป็นภาพของผู้หญิงคนเดิมแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) กำกับบินหนีออกนอกหน้าต่าง โดยทำท่าทางกอดถุงยางไว้อย่างแน่นหนา ถ้าตีความสัญลักษณ์จะมีความหมายแฝง (Connotation) ซ่อนอยู่คือว่าผู้หญิงไม่สามารถหนีผู้ชายไปได้ ผู้ชายถูกแทนด้วยลักษณะของถุงยางที่มีลักษณะคล้ายอวัยวะเพศชายนั่นเอง วิธีที่ 3 ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "สมมุติว่าหนีไม่ทัน ให้เข้าประชิดตัวและรัดคอด้วยถุงยาง..." เป็นภาพผู้หญิงแสดงท่าทางรัดคอผู้ชายด้วยถุงยาง ส่วนผู้ชายก็แสดงสีหน้าใกล้ตาย วิธีที่ 4 กำกับด้วยรหัสทางภาษาว่ากรณียังเอาไม่อยู่ ให้ใช้ถุงยางตีเข้า "กล่องดวงใจ" !!! คำว่ากล่องดวงใจก็เป็นการใช้สัญลักษณ์ประเภทแอบแฝง (Connotation) คือความหมายที่แท้จริงนั่นคือ อวัยวะเพศชายนั่นเอง วิธีที่ 5 "สุดท้ายถ้าขอมแล้ว เตรียมถุงยางชิ้นใหม่มาจู้จี้กัน (อย่างมีความสุข)" ในภาพฝ่ายชายใช้รหัสที่เป็น Representational Code โดยการยกธงซึ่งอ้างอิงถึงความหมายนอกเหนือกว่าตัวมันเองคือการขอมแพ้ ส่วนฝ่ายหญิงชูสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมมีวงกลมตรงกลาง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ใช้แทนถุงยาง ตีความภาพทั้งหมดก็คือ ผู้หญิงควรมีวิธีการของตนเองในการที่จะพุดคุยและจัดการให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

ภาพที่ 3 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ดังนี้

ภาพการ์ตูนชุดนี้ใช้มุกตลกโดยการตีความเนื้อหาได้เป็น 2 ทาง เป็นการเล่นคำ ภาพทั้ง 2 ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "วีรกรรมชายไทย !?" ภาพบนเป็นรูปผู้ชายแสดงการผูกตาและทำท่าทางตีหม้อดินอันหนึ่งแตกกระจายอยู่ที่พื้น แล้วถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ตัวอย่างนี้ถึงจะไม่ติดเอดส์" ซึ่งเป็นการตีความหมายคำว่า "ตีหม้อ" เป็น 2 ความหมาย คือ ถ้าความหมายตรง Denotation การตีหม้อก็คือ การนำหม้อที่ใช้ในครัวมาตี แต่ความหมายแฝง Connotation ตีหม้อ มีความหมายถึงการมีเพศสัมพันธ์

ส่วนภาพล่างเป็นภาพของชายหนุ่ม แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gastures or Kinesics) กำลั้งวิ่งไล่จับไก่ตัวหนึ่งเป็นวงกลม โดยที่มือซ้ายของชายคนนั้นจับถุงยางไว้ และถุงยางพูดว่า "คนละไก่แล้วพี่ !" เป็นการตีความหมายแฝง Connotation ของคำว่า "จับไก่" ซึ่งหมายความว่า การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ตีความโดยการสื่อความหมายโดยสรุปได้ว่า การจะมีเพศสัมพันธ์ (ตีหม้อ) หรือการจะจับไก่กับผู้หญิงคนใดก็ตาม ที่สำคัญจะต้องไม่ลืมที่จะใช้ถุงยางอนามัยป้องกัน

ภาพที่ 4 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

เป็นลักษณะของภาพการ์ตูนแบบช่องเดียวจบ (The Single Panel Cartoon) สามารถเข้าใจได้จากการดูการ์ตูนเพียงช่องเดียว และเป็นการ์ตูนประเภทใช้แก๊กตลก (The Humor Cartoon) ภาพบนเป็นภาพผู้ชายแสดงสีหน้าท่าทางกำลังพูดกับผู้หญิง มีอาการมึนเมา ส่วนผู้หญิงยื่นเท้าสะเอวแสดงสีหน้า (Facial expression) ไม่พอใจ ฝ่ายชายนั้นขึ้นโดยมือขวาจับกับสัญลักษณ์ของการ์ตูนรูปถุงขางพร้อมกับพูดโดยใช้ของภาษา (Language Code) ในรูปลูกบอลลูนว่า "ข.พ.อย่าห่วงเมียจ๋า พี่มีเพื่อนเที่ยวด้วย (เอ๊)...นี่ไง" ข้อดีความทั้งภาพได้ว่า ภรรยาไม่ต้องเป็นห่วงตนหรอก เพราะตนเองได้ป้องกันโดยใช้ถุงขางอนามัยแล้ว จึงไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชส์

ส่วนภาพล่างเป็นการใช้มุขตลก ของการใช้ถุงขางอนามัยของฝ่ายชาย โดยขณะที่มีเพศสัมพันธ์นั้นฝ่ายชายได้นำถุงขางมาใส่ไว้ที่จมูก ผู้หญิงก็แสดงสีหน้ายิ้มอย่างอารมณ์ดีแล้วพูดโดยถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ว่า "พี่ขา ผิดที่แล้วค่า" ตีความโดยตรงก็คือเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งควรใช้ถุงขางอนามัย เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชส์

ภาพที่ 5 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะของการนำเสนอภาพการ์ตูนชุดนี้ เป็นการใช้นำ Representational Code ที่อ้างอิงถึงกรอบความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับสัญลักษณ์ (Sign) ของความเชื่อของคนที่ถูกจิ้งจกทัก ซึ่งในภาพเป็นการแสดงท่าทางของคนขับมอเตอร์ไซค์รับจ้างคนหนึ่งกำลังจะเดินทางออกจากบ้าน ปรากฏว่าจิ้งจกทัก "จู้...จู้" น่าจะออกไปจิ้มไอ้ชิว แบบนี้นะเหอ...ลืมนะไอ้ชิว" ชายคนนั้นก็เลยกลับไปเอาหมวกกันน็อคมาใส่ แต่ก็ไม่วายที่จิ้งจกตัวเดิมจะทักอีกว่า "ฮั่นแน่...แล้วคินนี้จะไปไหน อย่าลืมนะของสำคัญติดตัวไปด้วยนะ" ภาพสุดท้ายเป็นภาพของหนุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง เดินออกมาพร้อมกับแสดงท่าทางถือถุงยาง แต่ลืมนะไอ้ชิว ทางแกงพร้อมกับพูดว่า "เออ...ไอ้ ชิว นิดสาวไว้ ถ้าไม่เอาถุงยางไปคงแย่ ขอบใจนะที่เตือน แฮ่!...เรานี้ขี้ลืมนะจริง ๆ..." ซึ่งสุดท้ายก็เป็นการใช้แก๊กตลกว่าขี้ลืมนะแม้กระทั่งใส่กางเกง สรุปการสื่อความหมายของภาพนี้ก็คือ ผู้ชายก่อนที่จะออกไปไหน ไม่ว่าจะเหตุการณ์ข้างหน้าจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ อย่าลืมนะถุงยางไปด้วย เพื่อป้องกันการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

ภาพที่ 6 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

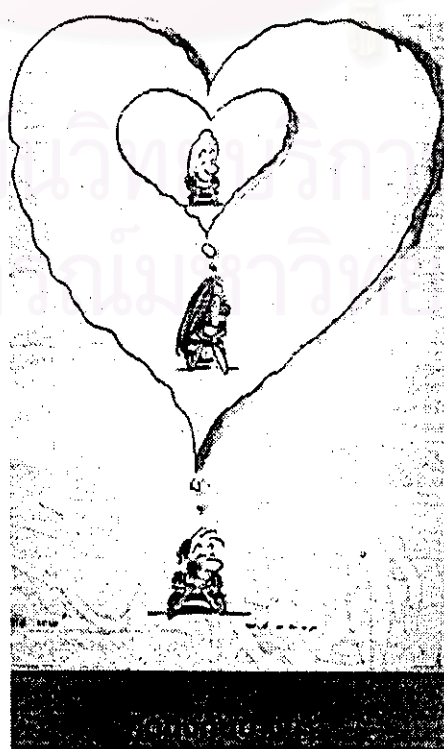

วิเคราะห์ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

ภาพทั้ง 2 ภาพนี้เป็นการนำเสนอรหัสทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะจำกัด คือรู้ได้เฉพาะกลุ่ม ในที่นี้ก็เป็นความเข้าใจของคนไทยด้วยกันเอง ซึ่งมีเบื้องหลังทางวัฒนธรรมในการรับรู้วรรณคดีไทยรวมกันมาก่อนแล้วจึงจะเข้าใจรหัสที่เขาทำเสนอนี้ ภาพบนเป็นรูปฤๅษีพระเจ้าตาให้ผอบจันทโครพ โดยแสดงท่าทางให้ผอบเป็นอันที่ 2 แล้วก็กำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ผอบในมือเอ็งคือนางโมรา...ส่วนในมือข้าคือดงยางเอาไว้ใช้ด้วยกัน" ตีความหมายก็คือ เมื่อเปิดผอบได้พบกับนางโมราแล้วก็ต้องมีเพศสัมพันธ์กันแน่นอน ดังนั้นควรป้องกันโดยใช้ดงยางอนามัยไว้ก่อนเพื่อที่จะได้ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

ส่วนภาพล่างเป็นการนำรหัสเฉพาะกลุ่ม Restricted Code มาใช้อีก คือ เอาเรื่องราวในวรรณคดีไทยเรื่องพระอภัยมณีมานำเสนอ ในภาพนางผีเสื้อสมุทรแสดงสีหน้า (Facial expression) อย่างพอใจเมื่อได้จับพระอภัยมณีมากอดไว้ที่อ้อมอก ซึ่งนางผีเสื้อสมุทรก็ไม่ลืมที่จะคิดดงยางอนามัยมาให้ที่พระอภัยมณีด้วย เพื่อเวลามีเพศสัมพันธ์จะได้ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอดส์ แต่มุขที่ตลกก็คือ ดงยางอันนั้นมันใหญ่เกินกว่าที่พระอภัยมณีจะใช้ได้ พระอภัยมณีจึงแสดงสีหน้าตกใจ แม้แต่ปลาฉลามซึ่งอยู่บริเวณนั้นก็พลอยตกอกตกใจไปกับดงยางที่นางผีเสื้อเตรียมไว้ให้พระอภัยด้วย สรุปการสื่อความหมายของภาพนี้ก็คือ ไม่ว่าจะ เป็นจันทโครพ หรือนางผีเสื้อสมุทรหากจะมีเพศสัมพันธ์กับใครแล้วก็ตาม ก็จะต้องเตรียมดงยางอนามัยเอาไว้ป้องกันการติดเชื้อเอดส์เสมอ

ภาพที่ 7 การ์ตูนช่อง (Comic Strip) ชุด "ฮาให้คิด"

วิเคราะห์ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

ภาพนี้จะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนความคิด ความรู้สึกเป็นรูปหัวใจ ซึ่งตีความหมายว่า เป็นความรัก ในภาพเป็นการนำเสนอความคิดซ้อนความคิด โดยที่เริ่มจากชายคนหนึ่งกำลังนั่งคิดถึงแฟน โดยแสดง สีหน้าโดยใช้รหัส (Facial expression) แสดงความพึงพอใจมีความสุข ตกอยู่ในอารมณ์เคลิ้มฝัน แต่ ขณะเดียวกันแฟนของเขาก็กำลังคิดถึงผู้ชายคนนี้เช่นกัน แต่ใบหน้าถูกแทนด้วยถุงยางอนามัย แล้วผู้ หญิงคนนี้ก็แสดงสีหน้ายิ้ม ๆ อย่างอารมณ์ดี การสื่อความหมายของภาพนี้ก็คือ ฝ่ายชายเมื่อคิดถึงฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงเองก็คิดถึงฝ่ายชาย แต่สิ่งที่จะเชื่อม 2 คนให้ใกล้ชิดสนิทสนมได้ก็ต้องใช้ถุงยางอนามัย สรุปว่าต้องใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในขณะมีเพศสัมพันธ์

3. การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างทักษะทางสังคม มีการ ชักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์

มีลักษณะการนำเสนอเป็นการ์ตูนประกอบเรื่องยาว

ภาพการ์ตูนชุดฮาให้คิด “โลกทั้งใบให้เธอครึ่งเดียว”

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

มีลักษณะของการนำเสนอเป็นการ์ตูนประกอบเรื่องยาว โดยภาพส่วนใหญ่ยังคงใช้รหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก Presentational Code ชื่อเรื่องกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ว่า "โลกทั้งใบให้เธอคนเดียว" โดยเนื้อหาเริ่มแรกเป็นการแนะนำตัวเอกของเรื่องคือ ใจ กับ จืด ทั้งสองสบตากันโดยใช้สัญลักษณ์แสดงอารมณ์ของตัวการ์ตูนเป็นรูปหัวใจ และกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ปึง" ตีความหมายได้ว่า ทั้ง 2 คนคือ ใจกับจืดกำลังมีใจให้แก่กัน ลำดับต่อมาใจกับจืดก็เริ่มสนิทสนมกับเรื่อย ๆ ใจชวนจืดไปเที่ยงห้างสรรพสินค้า ไปสวนลุม และก็ถือโอกาสจับมือถือแขน ซึ่งจืดเองก็ไม่ได้แสดงท่าทีว้าวรังเกียจอะไร ทั้งสองเมื่อกลับมาถึงบ้านก็ต่างคิดถึงซึ่งกันและกัน จนมาวันหนึ่งได้ใจได้พาจืดไปกินข้าว ออกจากร้านอาหารเผอิญเกิดฝนตก บรรยากาศเป็นใจอย่างยิ่ง เมื่อกลับมาบ้านทั้ง 2 คนก็คิดไปต่าง ๆ นานา จืดคิดว่าถ้าเกิดเขามีอะไรกับใจ จืดเป็นผู้หญิงควรทำอะไรดี ขณะที่ใจกลับมาทบทวนเหตุการณ์รักที่ผ่านมา ใจจึงตัดสินใจจะต้องมีอะไรกับจืดให้ได้ วันต่อมาเมื่อใจมีโอกาสอยู่กับจืด 2 ต่อสองอีก ก็พยายามเฝ้าโล้มให้จืดเกิดอารมณ์ทางเพศ แต่จืดได้คิดไว้ล่วงหน้าแล้ว หากเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้น โดยจืดมีการต่อรอง "ถ้าจืดท้องสะ จะทำอะไร" ทั้งใจและจืดต่างเข้าใจกัน และปรึกษากันเพื่อที่จะป้องกันก่อนที่จะมีการร่วมเพศ เช่น ใช้ถุงยางอนามัย หรือนับช่วงของวันตกไข่ โดยจืดได้ให้คำพูดเตือนบรรดาสาว ๆ ว่า "มันไม่่ง่ายสำหรับผู้หญิงอย่างเรา ที่จะคุยกับผู้ชายได้ในเรื่องอย่างนี้ แต่เราต้องรักษาตัวรอดเป็นยอดดี นะเพื่อน ๆ จำไว้" เนื้อหาดอนนี้ที่จืดพูดกับเพื่อจะส่งสารไปกลุ่มผู้รับสาร ให้คิดทบทวนและมีทักษะในการต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์ จืดยังเน้นอีกว่า "หากเราไม่พร้อมหรือไม่แน่ใจว่าคนนี้ใช่ชายในฝัน ก็อย่าเปิดโอกาสให้เขาจนตัวเรา "อ่อนเป็นเทียนโดนไฟ" เพราะถึงจุดนั้นแล้วยากจะหยุดชายหนุ่มได้" ฝ่ายใจซึ่งเป็นผู้ชายก็กล่าวเพื่อเตือนบรรดาชายหนุ่มกัลมั้นทั้งหลายว่า "มันไม่่ง่ายอย่างที่คิดเหมือนกันนะเพื่อน ๆ ที่ว่าเขายอมไปไหนกับเรา ใจว่าผู้หญิงจะยอมเราเสียทุกเรื่องของอย่างนี้สุภาพบุรุษอย่างเราไม่ควรตามปามเขาโดยไม่ได้รับอนุญาต" เมื่อทั้ง 2 คนมีการพูดคุยและต่อรองกันอย่างนี้ต่างฝ่ายก็ต่างเข้าใจกัน เตรียมพร้อมป้องกันตัวขณะมีเพศสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

จัดเป็นการ์ตูนผูกเรื่องราว (The Narrative Art Cartoon) เป็นการดำเนินเรื่องโดยใช้ภาพและคำพูดจากตัวการ์ตูนในการดำเนินเรื่องคล้ายกับหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท ชื่อเรื่องถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาคือ "ขอเพียงโอกาส...กำลังใจ" ในภาพมีชายคนหนึ่งแสดงสีหน้า (Facial expression) วิดกกังวล และแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) คือนำมือมาจับบริเวณหน้าผากสื่อความหมายถึงชายคนนี้ก็กำลังวิตกกังวลอย่างยิ่งส่วนด้านหลังเป็นรูปชาวบ้านโบกไม้โบกมือเป็นสัญญาณ (Sign) ที่ใช้แทนสังคมรอบข้าง กำลังมีท่าที่รังเกียจชายหนุ่มผู้นี้ เรื่องเริ่มต้นบริเวณเขตชุมชนแห่งหนึ่ง ชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ เอก คุยกับเพื่อนเรื่องคนย้ายออกจากหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นโรคเอดส์ เนื่องจากชาวบ้านคนอื่นจะแสดงท่าที่รังเกียจครอบครัวและคนที่ เป็นโรคเอดส์เป็นเหตุให้เขาต้องย้ายหนีไปอยู่ที่อื่น ตัวของเอกเองก็คิดมาก คิดว่าคนอื่น ๆ คงรู้กันหมดแล้วว่าตนเองไปตรวจเลือดมาแล้วก็เป็นเอดส์ด้วย และแล้วเอกก็ตัดสินใจที่จะลาออกจากงาน จึงไปยื่นจดหมายลาออกที่ฝ่ายบุคคล เอกได้ชี้แจงและบอกเหตุผลว่า เขาเป็นเอดส์เขาจึงขอลาออก ฝ่ายผู้จัดการฝ่ายบุคคลก็เข้าใจและต้องการให้เอกทำงานต่อ แล้วเขาจะเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ เอกจึงไม่ได้ออกจากงานและยังคงไปทำงานที่โรงงานตามปกติ วันหนึ่งขณะเลิกงานเพื่อมารับประทานอาหารกลางวัน เอกก็มากินข้าวกับเพื่อน ๆ ตามปกติ เจอเพื่อนชื่อตุ้มก็เข้าไปแซวเล่นแล้วก็พูดทักทายกอดคอด้วยความสนิท แต่ตุ้มไม่ได้คิดอย่างนั้นและมีท่าที่รังเกียจอยู่ก่อนหน้าแล้วจึงระเบิดคำพูดใส่ว่า "มึงอยู่ห่างกุดีกว่า อย่าให้กูต้องคิดโรคจากมึง" "มึงจะเอาเชื้อเอดส์มาติดกูหรือ" ตุ้มพูดจบโมเพื่อนเอกทนไม่ได้ ด้วยบันดาลโทสะก็เลยเหวี่ยงหมัดเข้าหน้าตุ้มอย่างแรง จากเหตุการณ์นี้ในโรงงานก็เลยเป็นข่าวใหญ่ พนักงานคนอื่นก็พูดต่อ ๆ กันไปว่าในโรงงานนี้มีคนแพร่เชื้อเอดส์ ซึ่งนั่นก็คือเอกนั่นเอง โมและเอกเดินออกมาโดยที่ตัวโมเองก็ยังไม่เชื่อว่าเอกติดเชื้อเอดส์แล้ว เอกก็เลยตัดสินใจบอกโมเพื่อนที่สนิทที่สุด และคิดว่าโมคงจะรับไม่ได้แล้วก็เดินจากเขาไปเหมือนคนอื่นที่รู้ว่าเขาเป็นเอดส์ แต่ก็เป็นเช่นนั้นไม่ โมเป็นเพื่อนที่ดีและเข้าใจเอกแถมยังบอกว่า "จะเป็นอะไรไปวะ ก็มึงเป็นเพื่อนกู" สิ่งเหล่านี้สร้างความมั่นใจและกำลังใจให้เอกเป็นอย่างมาก ในที่สุดเรื่องนี้ก็ถึงผู้จัดการโรงงาน ทางผู้บริหารเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องให้ความรู้แก่พนักงานทุกคนเกี่ยวกับโรคเอดส์ ต่อมาก็มีกลุ่มหนุ่มสาวสามสี่คนเข้ามาในโรงงานพร้อมทั้งเอกสาร ไปสเตอร์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ พนักงานได้มีโอกาสซักถามข้อข้องใจในสิ่งที่พวกเขาสงสัยเกี่ยวกับ เอดส์ ทุกคำถามได้รับคำอธิบายอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุผลทำให้หายสงสัยและเข้าใจต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ เช่น การกินกับข้าวร่วมกันไม่ทำให้ติดเอดส์ และเอดส์ไม่ได้ทำให้คนตายภายใน 3-5 ปี ซึ่งขึ้นอยู่กับการดูแลสุขภาพของร่างกาย ถ้ามีกำลังใจ คนรอบข้างเข้าใจ ไม่รังเกียจ ก็ใช้ชีวิตและทำงานได้เหมือนคนไม่ติดเชื้อ แล้วก็แนะนำให้ใช้ถุงยางอนามัยป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ตุ้มเพื่อนเอกซึ่งเคยมีท่าที่รังเกียจเอกก่อนหน้านี้ก็เข้าใจ และเข้าไปทักทายเอกเหมือนปกติ ความเป็นเพื่อนของทั้งสองก็กลับมาเป็นเหมือนเดิม ลักษณะการนำเสนอภาพ และการใช้รหัสส่วนใหญ่ก็จะเป็นรหัสที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก

Presentational Code ต่าง ๆ ประกอบกับเนื้อเรื่องซึ่งเน้นย้ำถึงการสร้างความมั่นใจเข้าใจและช่วยเหลือผู้คิดเชื่อเอคส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

จากการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้การ์ตูนเป็นตัวดำเนินเรื่องชุด ขำขัน บันเทิง สื่อสารบันเทิง เพื่อความเข้าใจเอคส์ ชุด “ฮาให้คิด” ทั้งด้านรูปภาพและเนื้อหา ผู้วิจัยพบว่าในด้านการนำเสนอรูปภาพการ์ตูนประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ โดยผ่านการใช้รหัส (code) ที่สำคัญคือ Presentational Code ที่เป็นลักษณะภายนอกของตัวการ์ตูนที่กำหนดออกมาในรูป เส้น สี แล้วผู้รับสารสามารถเข้าใจในทันที มีการใช้รหัสเฉพาะของการ์ตูน (Cartoon Codes) เช่น รหัสเกี่ยวกับการแสดงสีหน้า (Facial expression) การสัมผัสร่างกาย (Bodily Contact) รหัสแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) และรหัสย่อยอื่น ๆ โดยเฉพาะภาพการ์ตูนทุกภาพจะถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา (Language Code) ด้วยเสนอเพื่อเสริมความเข้าใจต่อการนำเสนอเนื้อหาในภาพการ์ตูนเหล่านั้น ส่วนในด้านการนำเสนอเนื้อหาพบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอคส์ เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงคือการป้องกันโดยใช้ถุงยาง 100% เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์ และเนื้อหาลำดับสุดท้ายคือเนื้อเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้คิดเชื่อเอคส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ ทั้งรูปภาพการ์ตูนและเนื้อหาที่นำเสนอจะมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อสื่อความหมายออกมาได้อย่างชัดเจนและเข้าใจ

2. วิเคราะห์ตามหน้าที่การใช้การ์ตูนประกอบภาพ (The Cartoon Illustration)

การ์ตูนทำหน้าที่ประกอบคำพูดให้เรื่องราวสมบูรณ์ ชัดเจน สำหรับการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอคส์จะเป็นการ์ตูนเพื่อการสอน (The Instruction Illustration) เป็นการ์ตูนที่ให้ข้อมูลความรู้เรื่องเอคส์เป็นลำดับ

การ์ตูนประเภทนี้จะใช้เป็นภาพประกอบหรือเป็นการ์ตูนประกอบเรื่อง (Illustration Cartoon) คือมีลักษณะเป็นการ์ตูนที่ใช้ประกอบข้อเขียนอื่น ๆ เช่น ประกอบโฆษณาเพื่อขยายความ หรือบางทีก็ไม่มีเรื่องราวในตัวเอง (ภูวดล สุวรรณดี ; 2538)

สาเหตุหนึ่งที่การ์ตูนถูกนักโฆษณาเลือกนำมาใช้เป็นการ์ตูนประกอบภาพในงานรณรงค์โรคเอคส์คือ ..."ผมว่าการ์ตูน มันไม่จำกัดเพศ จำกัดวัย คือในวัยเด็ก เราก็รับการ์ตูนเข้ามาเป็นสื่อแรก ๆ และสื่อตัวนี้มันเหมือนกับว่ามันยังคงอยู่ในใจ ซึ่งบางคนโตเป็นผู้ใหญ่แล้วก็อาจจะไปปรับสื่ออื่น ๆ แต่ว่าถึงอย่างไรการ์ตูนก็เป็นสื่อแรก ๆ ที่เป็นสื่อพื้นฐาน เพราะฉะนั้นลักษณะแบบนี้ของการ์ตูน จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย

ที่กว้าง ผมว่าไม่จำกัดเฉพาะแรงงานบริการเท่านั้น แม้แต่ผู้ใหญ่ที่ทำงานบริหารก็สนใจที่จะอ่านการ์ตูน ที่นี้ถ้าเรามองว่าการ์ตูนที่นำมาใช้ในงานเอดส์ คือทำอะไรที่จะนำเสนอเรื่องเพศให้สื่อได้ตรงกับข้อความ ข้อมูลที่เราต้องการ ตรงนี้ถ้าเราใช้ภาพถ่ายก็จะดูเหมือนจริงเกิน ดูเป็นลามก อนาจารย์ ด้วยความสมจริงของภาพถ่าย จึงมีแนวโน้มที่จะนำความรู้สึกต่อรูปมากกว่าต่อเนื้อหา..." (สัมภาษณ์ สำเร็จ จารูอมรจิต, 10 ธันวาคม 2541) นอกจากนี้คุณสำเร็จ จารูอมรจิต ยังให้ความคิดเห็นถึงลักษณะของการนำการ์ตูนมาใช้งานอีกว่า "...ลักษณะของการ์ตูนที่ทำหน้าที่เป็นภาพประกอบ คือ การ์ตูนไม่ใช่หัวใจของเรื่อง แต่หัวใจอยู่ที่ตัวเนื้อหาที่เป็นข้อความ ซึ่งถ้าเป็นข้อความอย่างเดียว แล้วเสนอให้คนอ่านมันก็จะหนักเกินไป จึงมีปัญหาเรื่องของการหักสายตา การ์ตูนจึงเข้ามามีส่วนร่วมตรงนี้ การ์ตูนจึงเข้ามาทำหน้าที่เป็นภาพประกอบให้กับเนื้อหา แล้วโดยลักษณะแบบนี้การ์ตูนจึงไม่มีลักษณะเรื่องราวของมันเอง แต่ให้มันเกี่ยวข้อหรือสัมพันธ์กับเรื่องที่มีมันพูดถึง..."

"...การ์ตูนจึงถูกนำมาใช้ คล้ายกับมันทำหน้าที่แทนภาพจริง และเนื้อหาหลัก ๆ ก็ยังคงอยู่อีกอย่างหนึ่ง ถ้าเราใช้ภาพถ่ายจริง มันจะดูน่ากลัวเกินไป การ์ตูนมันจึงทำหน้าที่ให้เนื้อหาของหนังสือเบาขึ้นหน่อย relax ขึ้น เพราะถ้ามีแต่เนื้อหาอย่างเดียว มันก็จะหนักมากเกินไป ไม่น่าอ่าน" (สัมภาษณ์ กษมา จารูอมรจิต, 10 ธันวาคม 2541)

การวิเคราะห์ตามการใช้การ์ตูนประกอบภาพ (The Cartoon Illustration) ผู้วิจัยได้แบ่งหมวดของจุดสารออกเป็น 3 เล่ม คือ

1. สูตรรักของ ช.ชาย
2. ญ.หญิงรักเป็น
3. คุยเรื่องเอดส์กับ "แอคเซส"

การวิเคราะห์ส่วนที่จะนำจุดสารทั้ง 3 เล่มมาวิเคราะห์การสื่อความหมาย รวมทั้งหมดโดยคิดแยกเนื้อหาออกเป็น 4 ข้อ เหมือนกับการวิเคราะห์ก่อนหน้านี้ คือ การ์ตูนที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์
2. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการป้องกันโดยใช้ถุงยาง 100%
3. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์
4. เนื้อหาสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

1. วิเคราะห์การสื่อความหมาย เนื้อหาให้ความรู้ ความเข้าใจและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์

ภาพที่ 1 สูตรรัก ช.ชาย "ธรรมชาติของชายแท้ ๆ อย่างเรา"

ธรรมชาติของชายแท้ ๆ อย่างเรา

เมื่อผู้ชายเห็นสาวสวยครั้งใด...มักรู้สึกวาบหวามใจทุกที และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดไปต่างๆกัน รวมทั้ง "ความรู้สึกและความต้องการทางเพศ" ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมชาติ โดยที่ชายหนุ่มหาทางออกให้กับตัวเองกันหลายแบบ เช่น ไปเที่ยวหญิงบริการ สาวอาบอบนวด หรือแม้แต่ "มีอะไร" กับเพื่อนหรือ แฟนของตัวเอง

ความสุขสนุกที่เกิดขึ้นเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทำให้ผู้ชายหลายคนหลงลืมไปว่าขณะนั้นเอดส์กำลังแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะทางเพศสัมพันธ์ระหว่างหญิงกับชาย

การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ป้องกัน จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้ชายหลายคนต้องพบกับเอดส์โดยไม่ทันตั้งตัว

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

ในภาพประกอบด้วยการ์ตูนผู้ชายและผู้หญิง โดยใช้ Presentational Code โดยแสดงท่าทาง (Gestures or Kinesics) เดินสวนทางกัน ฝ่ายชายหันไปมองผู้หญิงแสดงสีหน้า (Facial

expression) มีรอยยิ้มที่มุมปาก สื่อความว่า ผู้ชายคนนี้กำลังรู้สึกพอใจกับผู้หญิงที่เดินสวนไป เขาก็เลยคิดต่อไป โดยที่ภาพผู้หญิงแก้ผ้าอยู่ในสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความคิดในลูกบอกลูก และผู้หญิงก็แสดงท่าทางกวักมือเรียกผู้ชายไปหาเป็นการเชื้อเชิญ และรูปต่อมาแสดงท่าทางตกใจ ทั่วโลกจากพื้นเมื่อเขานึกถึงเฮดส์ ดีความได้ว่า เมื่อผู้ชายเห็นสาวสวยก็รู้สึกมีความต้องการทางเพศ ซึ่งต้องการเน้นย้ำให้ชายทุก ๆ คนพึงระวังหากไปมีเพศสัมพันธ์ก็ควรที่จะนึกถึงความเสี่ยงที่จะติดเชื้อเฮดส์ ดังนั้นจึงควรป้องกันตัวเองก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 2 ผู้หญิงรักเป็น "ความรัก ความใคร่"

ความรัก...ความใคร่

ผู้หญิง อาจต้องการเพียง

อยู่ใกล้ๆ คนรักแค่มองตาหรือจับมือกัน ก็อบอุ่นและสุขใจพอแล้ว แต่ผู้ชายต้องการมากกว่าและคิดไปไกลกว่าที่ผู้หญิงคิด คือ เมื่อเขาอยู่ใกล้ผู้หญิงสาวก็อยากสัมผัสเนื้อตัว จากการจับมือ โอบไหล่ โอบเอว จนถึง กอดจูบจูบไล่ ในที่สุดก็อยาก "มีอะไร" กับผู้หญิง

ผู้ชายส่วนใหญ่ก็นึกคิดเข้าข้างตัวเองว่าผู้หญิงคงรู้สึกหรือต้องการอย่างเดียวกัน เมื่อผู้หญิงยอมอยู่ตามลำพังกับตัวเอง ก็มักคิดว่าเธอมีใจด้วย หากเธอยอมให้จับมือ โอบไหล่ จูบกอด ก็เข้าใจว่าเธอพร้อมจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ ดังนี้

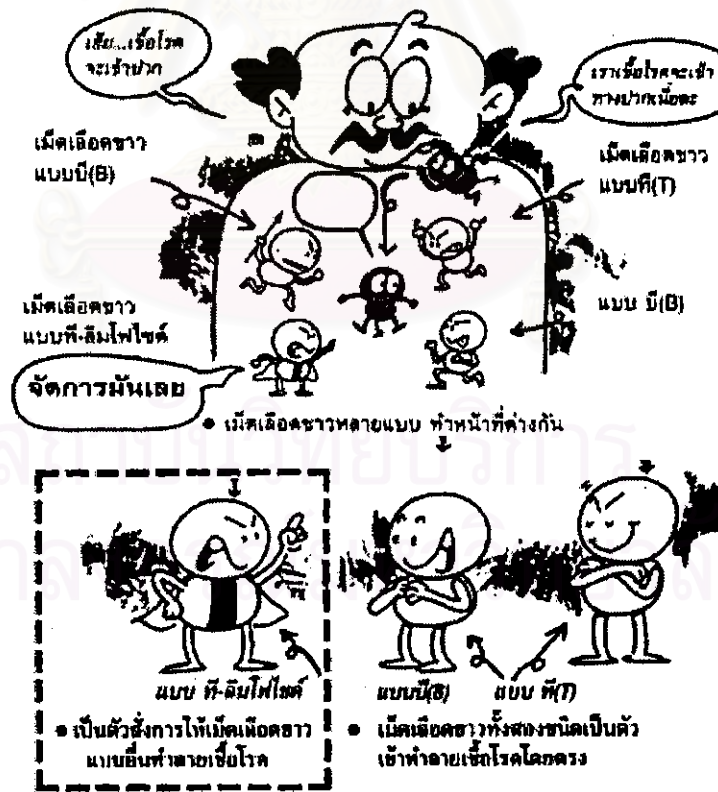
ในภาพต่างเป็นรูปชายหญิงนั่งคุยกันอย่างมีความสุข โดยใช้รหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก (Presentational Code) ซึ่งผู้ชายมีระดับความใกล้ชิด (Proximity) สื่อความว่า ผู้ชายผู้หญิงคู่นี้เพิ่งเริ่มเป็นแฟนกัน ฝ่ายชายแสดงอาการ (Posture) จับมือฝ่ายหญิง โดยทั้งสองมีใบหน้าที่ยิ้มสุข ผู้ชายได้ใช้สัญลักษณ์แทนความคิดเป็นรูปบอลลูก คิดว่าผู้หญิงคงคิดอยากจะมีเพศสัมพันธ์กับตนเช่นกัน

สรุปการสื่อความว่า ผู้ชายมักชอบคิดเข้าข้างตัวเอง แต่ได้จับมือถือแขนผู้หญิงแล้ว ก็เหมารวมคิดว่าเขาพอใจและต้องการจะมีเพศสัมพันธ์กับตน ซึ่งผู้ชายส่วนใหญ่มักจะคิดอย่างนี้ ส่วนผู้หญิงนั้นต้องการแค่เพียงให้คนรักมองมาหรือจับมือเท่านั้น ไม่ได้ต้องการให้เกินเลยไปกว่านี้ การตัดสินใจจึงต้องการอธิบายถึงความคิดของผู้หญิงและผู้ชายที่มีความคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ต่างกัน

ภาพที่ 3 ชุดคุยเรื่องเอดส์กับ "แอกเซส"

"การทำงานของระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย"

การทำงานของระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย

ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย (เม็ดเลือดขาว)

- ในร่างกายคนเรา จะมีเม็ดเลือดขาวอยู่หลายชนิดที่ทำหน้าที่ทำลายเชื้อโรค เช่น เม็ดเลือดขาวแบบที (T) เม็ดเลือดขาวแบบบี (B) หรือเม็ดเลือดขาวแบบทีลิมโฟไซด์ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการ ซึ่งให้เม็ดเลือดขาวชนิดอื่นๆ คอยทำลายเชื้อโรคที่เข้าไปในร่างกาย

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ในภาพเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนตัวเม็ดเลือดขาว (Image หรือ Icon) โดยถูกตีความตามสัญลักษณ์ (Symbolism) ว่าตัวการ์ตูนที่มีหน้าและตัวกลมสีขาวคือ เม็ดเลือดขาว ส่วนตัวที่มีสีดำคือ ตัวเชื้อโรค ภาพการ์ตูนทั้งหมดจึงต้องการที่จะอธิบายเนื้อหาของภาพนี้ที่ถูกกำกับด้วยรหัสของภาษา (Language Code) ว่า "การทำงานของระบบภูมิคุ้มกันในร่างกาย โดยแสดงอาการ (Posture) ของตัวเชื้อโรคกำลังจะเข้าสู่ปากของผู้ชายคนหนึ่ง que แสดงสีหน้า (Facial expression) มองเห็นตัวเชื้อโรคกำลังเข้าปากตนเอง เมื่อตัวเชื้อโรคเข้าปากไปแล้ว ต้องไปพบกับเม็ดเลือดขาวชนิดต่าง ๆ 3 ประเภท คือ เม็ดเลือดขาวแบบที-ลิปโปไซด์ แต่งตัวคล้ายซูเปอร์แมนมีผ้าคลุมไหล่ทำหน้าที่สังหารเม็ดเลือดขาวแบบบี (B) และแบบที (T) เข้าไปทำลายเชื้อโรค สื่อความถึงการทำงานของภูมิคุ้มกันของร่างกายที่ต้องประกอบด้วยเม็ดเลือดขาว 3 ชนิดที่ทำงานสัมพันธ์กันในการทำลายเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายมนุษย์ นั่นเอง

2. วิเคราะห์การสื่อความหมายของเนื้อหา เกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการป้องกัน โดยใช้ดูงยาง 100%

ภาพที่ 4 ชุด ข.ชายรักเป็น "แผนรัก...แผนรบ"

๒๒แผนรัก... แผนรบ

2. เตรียมเกราะป้องกัน

- ใช้ดูงยาง เพื่อลดโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชือกามโรคและเอดส์
- ทำความคุ้นเคยกับดูงยาง โดยฝึกฝนการใส่ดูงยางอย่างถูกวิธีให้ชำนาญก่อนออกรบ
- ซื้อมะพกดูงยางติดตัวไว้เป็นประจำ เพื่อหยิบใช้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ
- ควรพกดูงยางอย่างน้อย 2 ชิ้น เผื่อคุณจะ "เบ็ด" หรือหากดูงยางแตกจะได้เปลี่ยนอันใหม่โดยไม่เสียใจจนหวะรัก

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนนำเสนอรูปการ์ตูนผู้ชายแสดงสีหน้า (Facial expression) เป็นมิตรโอบกอดตัวการ์ตูนที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolism) แทนถุงยางอนามัยทั้ง 2 โดยถุงยางทั้งสองแสดงสีหน้าที่เป็นมิตรกับผู้ชายคนนี้เช่นกัน ภาพถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "แผนรัก...แผนรบ" การเตรียมเกาะป้องกันซึ่งตัวของภาพการ์ตูนนี้ได้นำมาขยายความในส่วนของเนื้อหาว่า เมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ผู้ชายควรเตรียมพร้อมในการป้องกันโรคเอดส์ โดยใช้ถุงยางอนามัย คือ ทำความคุ้นเคยกับถุงยางอนามัย ซื่อและพกถุงยางติดตัวไว้เป็นประจำ และควรพกถุงยางอย่างน้อย 2 ชิ้น ซึ่งตรงนี้ไปเสริมภาพผู้ชายกำลังโอบไหล่สัญลักษณ์การ์ตูนแทนถุงยางอนามัยทั้ง 2 นั้นเอง

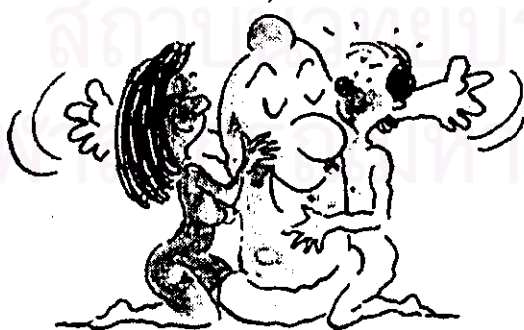
ภาพที่ 5 ชุด ญ.หญิงรักเป็น "กันไว้...ดีกว่าแก้"

กันไว้...ดีกว่าแก้

นอกจากนี้ ยาฉีด ยาฝังคุมกำเนิด หรือการใส่ห่วงอนามัย อาจเกิดผลข้างเคียงกับร่างกายได้ เช่น ทำให้ประจำเดือนผิดปกติ ฯลฯ แพทย์มักแนะนำให้ผู้หญิงที่มีลูกแล้วใช้วิธีการข้างต้น เพราะเมื่อคุมกำเนิดด้วยวิธีนี้ติดต่อกันนานๆ หากคิดอยากมีลูกขึ้นมาภายหลังก็ต้องเสียเวลารอให้ร่างกายปรับฮอร์โมนเป็นปกติอีกครั้ง

สำหรับคนที่ยังไม่มีลูก แพทย์อาจแนะนำให้ใช้ยาเกิน แต่บางคนก็เกิดอาการข้างเคียง เช่น เป็นฝ้าบนใบหน้า คลื่นไส้อาเจียน หรือกินอาหารจู้จี้ ทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มตามมา

ทางเลือกหนึ่งที่ใช้ในการคุมกำเนิดและป้องกันการติดเชื้อทางโรคและเอดส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อใช้อย่างถูกวิธี คือ การให้ฝ่ายชายใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่สะดวก ปลอดภัย ไม่เกิดผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย

หากคุณเลือกใช้ "ถุงยางอนามัย" เพื่อการมี "เพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย" ควรหาโอกาสพูดคุย และขอความร่วมมือจากฝ่ายชายก่อนโดยตัวคุณเองก็ควรสร้างความคุ้นเคยกับถุงยาง ลองซื้อมาแล้วจับถุงยางให้เคยชิน พร้อมกับเรียนรู้วิธีใช้ที่ถูกต้อง และพกติดตัวไว้ให้พร้อมเมื่อผู้ชายของคุณลืม

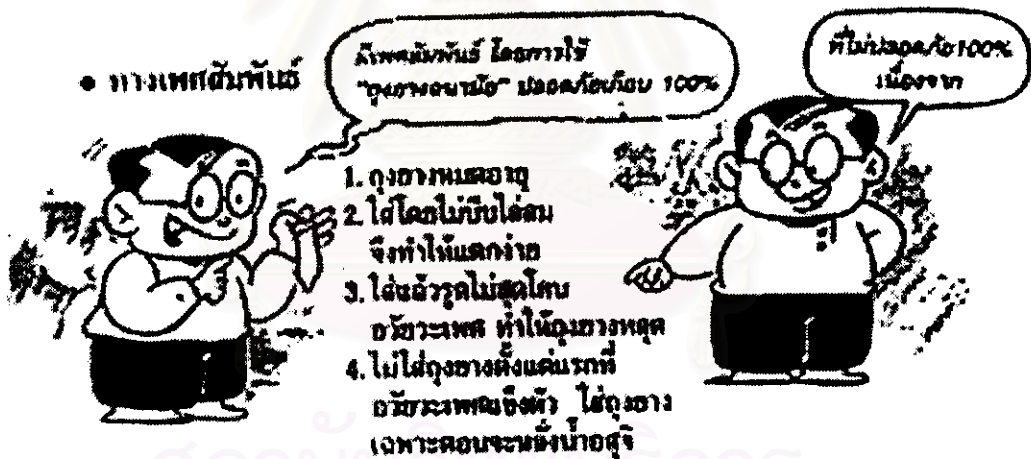
วิเคราะห์ส่วนที่เป็นภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนประกอบด้วยการ์ตูนผู้หญิง การ์ตูนผู้ชาย และการ์ตูนที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolism) แทนถุงยางอนามัยอยู่ตรงกลาง โดยที่ตัวการ์ตูนหญิงแสดงหน้าตาทำทาง (Presentation Code) หน้าตาขี้มและแสดงการเคลื่อนไหวของมือที่กำลังโอบกอดทั้งผู้ชายและผู้หญิงซึ่งไม่ได้สวมเสื่อผ้าทั้ง 2 คน พร้อมด้วยกำกับด้วยรหัสของภาษา "กันไว้...ดีกว่าแก้" ภาพทั้งหมดจึงสื่อความหมายได้ว่าวิธีหนึ่งของการคุมกำเนิดและการป้องกันการติดเชื้ออามโรคและเอดส์ได้อย่างถูกวิธีคือ "การให้ฝ่ายชายใช้ถุงยางอนามัย" เพื่อมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยนั่นเอง

ภาพที่ 6 ชุด คุยเรื่องเอดส์กับ "เอกเชส"

"วิธีป้องกันไม่ให้มีโอกาสรับเชื้อไวรัสเอดส์"

วิธีป้องกันไม่ให้มีโอกาสรับเชื้อไวรัสเอดส์

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนภาพนี้ถูกแบ่งส่วนออกเป็น 3 ส่วนและถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาที่เป็น Head line ว่า "วิธีป้องกันไม่ให้มีโอกาสรับเชื้อไวรัสเอดส์" โดยภาพที่ 1 นำเสนอทางเพศสัมพันธ์ มีการ์ตูนรูปผู้ชายใส่แว่นตาแล้วแสดงท่าทางทักทายกับผู้อ่าน ในมือซ้ายถือถุงยางอนามัยไว้ด้วย โดยกำกับด้วยรหัสของภาษาอยู่ในรูปบอลลูกว่า "มีเพศสัมพันธ์ โดยการใส่ถุงยางอนามัย ปลอดภัยเกือบ 100%" แล้วชายคนนั้นก็ชี้ไปยังข้างล่างภาพว่าทำไมปลอดภัยเนื่องจากถุงยางหมดอายุ ใส่โดยไม่บีบไล่ลมจึงแตกง่าย ใส่แล้วไม่รัดโคน ทำให้ถุงยางหลุด ใส่เฉพาะตอนที่อวัยวะเพศแข็งตัว จึงเสี่ยงต่อการหลุด ซึ่งภาพและเนื้อหาทั้งหมดยังคงต้องการสื่อความหมายถึงการลดความเสี่ยง และป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง

3. วิเคราะห์การสื่อความหมายเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 7 ชุด สูตรรัก ข.ชาย "ตามใจเธอคู่ก่อน"

ตามใจเธอคู่ก่อน

ถ้าเธอถือพรหมจารีเป็นเรื่องใหญ่ "การเสียตัว" คงทำให้เธอรู้สึก ว่าตัวเองด้อยค่าลงมาก เธออาจว่าวันใจตลอดเวลาว่าคุณพร้อมจะผูกพัน กับเธอต่อไปอีกหรือไม่ นานแค่ไหน

ผู้หญิงหลายคนมักคิดมากในเรื่องเหล่านี้ จึงทำให้
"การมีเพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงาน"
เป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

คุณคงไม่อยากเป็นผู้ชายประเภทที่นึกถึงแต่ตัวเอง เอาความต้องการของตัวเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่ยอมเข้าใจผู้หญิงที่คุณรัก เพราะฉะนั้น ก่อนที่จะพาเธอ "ขึ้นสวรรค์" ก็ควรมั่นใจว่าเธอยินดีจะไปกับคุณจริงๆ ไม่ใช่เพราะคุณหักหาญบังคับใจเธอ

ถ้าเธอปฏิเสธ...ก็ฟังเหตุผลเธอบ้าง อย่าด่วนสรุปเข้าข้างตัวเองว่า ที่เธอยอมอยู่กับคุณตามลำพังหรือยอมให้ถูกเนื้อต้องตัวนั้น หมายความว่าเธอพร้อมที่จะเป็นของคุณ เพราะการแสดงออกเช่นนั้นอาจทำให้เธอมีความสุขเพียงพอล้ว โดยที่เธอไม่ได้คิดถึงการมีเพศสัมพันธ์เลย

วิเคราะห์ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ลักษณะของภาพการ์ตูนประกอบด้วยรูปผู้ชายและผู้หญิงแสดงลักษณะท่าทางโดยใช้ Presentational Code คือผู้ชายแสดงท่าทางนั่งอยู่บนเก้าอี้ยื่นมือไปโอบกอดบริเวณเอวของฝ่ายหญิง แสดงสีหน้า (Facial expression) ทำปากทำทางจะจูบผู้หญิง ส่วนผู้หญิงเอี้ยวตัวหลบไปเล็กน้อยไปด้านหลัง พร้อมทั้งยกมือและพูดในทำนองปฏิเสธฝ่ายชาย เป็นการสื่อความเพื่อย้ำเนื้อหาเกี่ยวกับซักถามและต่อ รองก่อนมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "ตามใจเธอคู่ก่อน" ซึ่งสรุป

ความหมายทั้งหมดได้ว่า ผู้ชายและผู้หญิงมีความคิดในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ชายจึงควรถามผู้หญิงและพูดคุยกันก่อน ถ้าเธอปฏิเสธ ก็ควรฟังเหตุผลเธอบ้าง ผู้ชายไม่ควรด่วนสรุปเข้าข้างตัวเองว่าที่เธอให้ถูกเนื้อต้องตัวนั้นคือการยอมมีเพศสัมพันธ์ จึงควรพูดคุยซักถามและต้องรอให้เข้าใจกันก่อนมีเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 8 ชุด ญ.หญิงรักเป็น

"คุยเรื่อง "เฮดส์" กับผู้ชายจำเป็นไหม"

คุยเรื่อง "เฮดส์" กับผู้ชายจำเป็นไหม

นอกจากนั้น ผู้หญิงส่วนใหญ่ยังคิดว่าเฮดส์เป็นเรื่องโกดตัว จึงไม่ใส่ใจป้องกัน และการตัดสินใจป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้ชาย

ปัจจุบัน มีถุงยางอนามัยสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะออกมามากมายซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ และยังไม่แพร่หลายมากนัก

ดังนั้น ผู้หญิงจำเป็นที่จะต้องป้องกันตัวเองก่อนโดยชักชวนให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัย และพยายามหาโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกกับผู้ชายไม่ว่าจะเป็นเพียงคู่รักหรือสามี

บางทีเขาอาจไม่เคยนึกถึงเรื่องเฮดส์หรือไม่เคยรู้ว่าฝ่ายหญิงจะรู้ที่กวดกั้วลเพียงใด

บางทีเขาอาจคิดอยู่ในใจแต่ไม่กล้าพูดก่อน เพราะกลัวหญิงสาวหรือภรรยาจะไม่พอใจ

การพูดคุยเรื่องเพศสัมพันธ์และเฮดส์อย่างเปิดเผยระหว่างหญิงชาย เป็นจุดเริ่มต้นดีในการหาทางป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

เป็นภาพการ์ตูนผู้ชายผู้หญิงแสดงท่าทางนั่งคุยกันอยู่ และผู้หญิงชี้นิ้วไปทางผู้ชายมีสัญลักษณ์ของการแสดงการเคลื่อนไหวของการ์ตูนเป็นรูปเส้น 2 เส้นอยู่บริเวณนิ้วมือของผู้หญิง ส่วนผู้ชายแสดงสีหน้า (Facial expression) อย่างสนใจในคำพูดของผู้หญิงคนนั้น เนื้อหาทั้งหมดถูกกำกับด้วยรหัส

ของภาษาว่า "คุยเรื่อง "เฮดส์" กับผู้ชายจำเป็นไหม" เป็นการนำเสนอเนื้อหาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้หญิงที่จำเป็นจะต้องป้องกันตัวเองโดยการชักชวนและตอรองให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัย โดยผู้หญิงต้องพยายามหาโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกกับผู้ชายไม่ว่าจะเป็นเพื่อนคู่รักหรือสามี เพื่อเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการหาทางป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ได้

4. การวิเคราะห์การสื่อความหมาย เนื้อหาส่วนของการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

ภาพที่ 9 ชุด คุยเรื่องเอดส์กับ "แอกเซส"

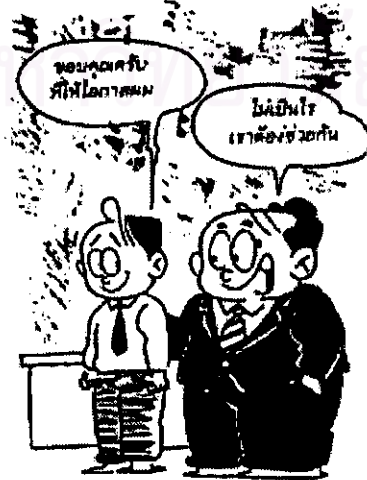
"ยอมรับการอยู่ร่วมกัน คือการสร้างสรรค์สังคม"

ยอมรับการอยู่ร่วมกัน คือการสร้างสรรค์สังคม

- ผู้ติดเชื้อเอดส์ในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 6-8 แสนคน กระจายอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง ทุกคนอาจจะเคยได้พูดคุย สัมผัส รับประทานอาหารร่วมกัน หรือทำงานด้วยกันอย่างใกล้ชิด เพราะยังคงไม่อาจจะกันหรือแยกผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ออกไปได้ ทุกคนยังคงต้องการอาหาร ต้องการงานและต้องการมีชีวิตอยู่ต่อไปทั้งนี้ ทุกคนต้องหันรอนออกไปทำงาน ออกไป ในสถานที่ต่างๆ ดังที่เคยปฏิบัติมาโดยที่อาจจะไม่มีใครรู้ว่า ใครบ้างคือคนที่มีเชื้อเอดส์อยู่ในตัว

- การทำงานในโรงงานเดียวกัน อยู่บ้านเดียวกัน หรือใจตกต้นคอบนรถเมล์ และแม้กระทั่งงานอาหารร่วมกันด้วย จะไม่ทำให้ผู้คนติดเชื้อเอดส์เพราะเราทราบกันดีว่าเอดส์นั้นติดต่อได้เพียงการมีเพศสัมพันธ์และการรับเลือดหรือใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกันเท่านั้น
- การกินดื่ม ไล่ไปจนตรอกแล้วการไม่ยอมรับให้ทำงาน ไม่สังสรรค์ด้วย จะช่วยทำให้ไม่มีผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้นหรือทำให้ไม่หันหน้าเข้าหากัน ขอมรับกัน และปฏิบัติต่อกันเหมือนเพื่อนที่ดี เพราะกลัวกันเกร็ง คนที่ติดเชื้ออาจเป็นญาติพี่น้องของคุณ หรือแม้กระทั่งตัวคุณเอง

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ภาพบนเป็นรูปการ์ตูนหลายคน มีบุคลิกลักษณะหน้าตาที่แตกต่างกัน เดินอยู่ในเมืองใหญ่ แสดงสีหน้า (Facial expression) ที่เป็นมิตรและยิ้มแย้มแจ่มใส ส่วนภาพล่างเป็นรูปผู้ชาย 2 คน คนหนึ่งรูปร่างอ้วนและอีกคนหนึ่งรูปร่างผอม กำลังคุยกันโดยปรากฏสัญลักษณ์แสดงการนึกคิดเป็นรูปบอลลูน (Balloon) อยู่บนศีรษะของชายทั้ง 2 พร้อมกับถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า “ขอบคุณครับที่ให้โอกาสผม” ผู้ชายคนอ้วนพูดว่า “ไม่เป็นไรเราต้องช่วยกัน” และภาพทั้งหมดถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาที่เป็น Head line ว่า “ขอรับการอยู่ร่วมกันคือการสร้างสรรค์สังคม” ภาพทั้งหมดต้องการสื่อความหมายให้เข้าใจตัวเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี อยู่ในสังคมได้อย่างปกติ โดยเน้นที่การยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม

จะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่ของการสื่อความหมายด้วยภาพของการ์ตูนกลุ่มที่เป็นองค์กรผู้ผลิตองค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) โดยมี PATH เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการรณรงค์ครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบถึงการนำเสนอทั้งด้านเนื้อหาและการสื่อความหมายของชุดการ์ตูนที่ทำหน้าที่เป็นภาพประกอบ (The Cartoon Illustration) ส่วนใหญ่พบการใช้รหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก การแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของตัวการ์ตูนที่นำเสนอ (Presentational Code) โดยเฉพาะที่การใช้รหัสแสดงสีหน้าต่าง ๆ (Facial expression) มีลักษณะให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังพบการใช้รหัสย่อย (Sub-Code) อื่น ๆ เพื่อแสดงความหมายต่าง ๆ เช่น รหัสเกี่ยวกับเสื้อผ้าและลักษณะท่าทาง (Clothes and appearance) การแสดงอาการต่าง ๆ (Posture) นอกจากนี้ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาพบว่าการ์ตูนชุดสูตรรักช.ชายมีการเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยป้องกันเอชไอวีทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ส่วนในชุด ญ.หญิง รักเป็น พบการเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างทักษะทางสังคม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้หญิงเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาโรคเอชไอวี การ์ตูนทั้ง 2 ชุดนี้ ไม่พบเนื้อหาการสร้างความมั่นใจและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี อยู่ในสังคมได้ตามปกติ ส่วนในการ์ตูนชุด คุยเรื่องเอชไอวีกับ “แอกเซส” พบการนำเสนอเนื้อหาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอชไอวี การใช้ถุงยางอนามัยป้องกัน 100% และการดูแลช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

2. วิเคราะห์การใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอชไอวีของสำนักนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วยจุดสารชุดการ์ตูน เอชไอวี บันเทิง ความรู้

กลุ่มองค์การของรัฐที่เป็นตัวตั้งตัวตี (The Advocacy Role) และให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการ์ตูนชุด เอชไอวี บันเทิง และความรู้ คือสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเจตนารมณ์ในการผลิตคือ

มุ่งที่จะให้ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบที่แปลกใหม่กว่าสื่อสิ่งพิมพ์ทั่ว ๆ ไป โดยผสมผสานความบันเทิงไป กับความรู้เรื่องเอดส์ วางแนวทางการสื่อด้วยภาพที่คล้ายภาพวาดจำลอง เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอดส์ควบคู่ไปกับความบันเทิงจากภาพต่าง ๆ โดยเน้นให้ประชาชน ตระหนักว่าเอดส์เป็นเรื่องที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการติดและแพร่เชื้อเอดส์ โดยเฉพาะเนื้อหาเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ เพื่อลด หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการติดและแพร่เชื้อเอดส์

กลุ่มเป้าหมาย

บุคคลทั่วไป และกลุ่มผู้จบการศึกษาภาคบังคับขึ้นไป ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่กินพื้นที่กว้าง และไม่ ได้จำเพาะเจาะจงให้แน่ชัดลงไป การตัดสินใจจึงเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม มีความหลากหลายทั้ง ด้านรายได้และการศึกษา ซึ่งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายกว้างอย่างนี้ อาจจะทำให้เกิดข้อจำกัดบาง ประการในการใช้การ์ตูนสื่อความหมายเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

โดยผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่การวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้เรื่องเอดส์แก่ประชาชน
2. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการใช้ถุงยางอนามัยป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
3. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน การสร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์
4. เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจ และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

ลักษณะของการ์ตูนชุด เอดส์ บันเทิง และความรู้ จัดเป็นการ์ตูนประเภทการใช้การ์ตูนประกอบภาพ (The Cartoon Illustration) คือ ภาพการ์ตูนเป็นตัวเสริมความหมายของตัวเนื้อหาเท่านั้นและ การ์ตูนทำหน้าที่พักสายตาของคนอ่านให้เกิดการผ่อนคลาย โดยมีการสื่อความหมายในลักษณะต่าง ๆ ดังจะนำเสนอต่อไปตามหมวดหมู่ของเนื้อหา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะดังกล่าว

การสื่อความหมายการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ ชุด เอดส์ บันเทิง และความรู้

1. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้เรื่องเอดส์แก่ประชาชน

ภาพการ์ตูนชุด “เฮดส์ บ้านเท็ง และความรู้”

ภาพที่ 1 “เฮดส์คืออะไร”

วิเคราะห์ในส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

เป็นภาพแม่และลูกกำลังคุยกัน โดยใช้รหัสที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก (Presentational Code) แสดงระดับความใกล้ชิด (Proximity) ซึ่งบอกความสัมพันธ์ในการสื่อสารว่าทั้ง 2 นี้เป็นแม่เป็นลูกกัน แม่จะมีลักษณะหน้าคามืออายุ สื่อความโดยใช้ลักษณะการแต่งตัวแบบผู้หญิงที่ทำงาน ส่วนลูกชายมีลักษณะหน้าตาที่เป็นเด็ก เพราะผมสั้น และตกแต่งห้องเป็นการดูรูปโดโนเสาร์ยังเป็นการย้ำให้ทราบว่าเป็นเด็กชายที่อายุไม่มาก โดยแม่เข้ามาปลุกลูกไปโรงเรียน แต่ลูกบอกว่า ตัวเองเป็นไข้ ปวดหัว ปวดท้อง เข้าใจผิดว่าเป็นโรคเฮดส์ เพื่อโยงภาพเข้าสู่ตัวเนื้อหาข้างล่างว่า เฮดส์คืออะไร และทราบความหมายต่างๆ ว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาการปวดหัว ไข้หวัด แต่อย่างไร

การสื่อความหมายของภาพนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลความรู้พื้นฐานเรื่องเฮดส์แก่ประชาชน เพื่อให้เข้าใจถึงอาการป่วยใช้ต่างๆ ที่ไม่ได้เกิดจากสภาพภูมิคุ้มกันบกพร่องก็ไม่เกี่ยวกับการเป็นโรคเฮดส์ ต้องการบอกกับผู้รับสารว่า ไม่ควรวัดกักรวดจนเกินไป แต่ควรที่จะเรียนรู้และเข้าใจโรคเฮดส์จึงจะถูกต้อง

2. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยง คือการใช้ถุงยางอนามัยป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 2 “หากจะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เราไม่แน่ใจว่ามีเลือดคอบ ต้องใช้ถุงยาง”

หากจะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เราไม่แน่ใจว่ามีเลือดคอบเอ็ดมี ต้องใช้ถุงยาง

ในกรณีที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เราไม่แน่ใจว่ามีเลือดคอบเอ็ดมี หรือปอดคอบเอ็ดมี นั้น การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อการป้องกันที่ได้ผลนั้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับจำนวนถุงยางที่เราใช้ แต่เป็นวิธีการใช้ที่ถูกต้อง เช่น การบีบที่ปลายกระเปาะให้ลมออกจากถุงยางก่อนสวม และหากจะใช้สารหล่อลื่นก็ควรจะเป็นสารหล่อลื่นประเภทล้างน้ำออกได้ เช่น เค-วอด อย่าใช้ถุงยางกับสารประเภทน้ำมัน เช่น วาสลีน เพราะวาสลีนจะทำให้ถุงยางเสื่อมคุณภาพเสียหายได้ในระหว่างการใช้

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญญาณ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพการ์ตูนประกอบด้วยการ์ตูนผู้ชายและผู้หญิง แสดงสีหน้าและลักษณะท่าทาง (Presentation Code) คือผู้หญิงนั่งอยู่บนเตียงนอน ใส่ชุดนอน แสดงอาการ (Posture) และแสดงท่าทาง (Gesture or Kinesics) การโบกมือ และขู่นิ้วขึ้นมา 3 นิ้วพร้อมทั้งมีรหัสทางภาษา (Language Code) กำกับไว้ว่า "คุณจะทำหรือไง ใสถุงยางที่ไม่ดีก็อัน" ส่วนผู้ชายใส่เสื้อคลุมหันหน้าไปทางผู้หญิงแล้วพูดว่า "แค่ 3 ชั้นเอง ผมไม่แน่ใจว่าคุณมีเลือดคอบเอ็ดมีหรือเปล่า" สื่อความหมายได้ว่าผู้ชายและผู้หญิงคู่นี้ อยู่ในห้องนอนแห่งหนึ่ง แล้วกำลังจะมีเพศสัมพันธ์กัน แต่ฝ่ายชายไม่แน่ใจว่าผู้หญิงมีเชื้อเอ็ดมีหรือเปล่า โดยใช้ถุงยางอนามัยป้องกันถึง 3 ชั้น ซึ่งตรงใสถุงยาง 3 ชั้น คงเป็นมุกตลกที่ต้องการเขียนให้มี

อารมณ์ขันมากกว่า ภาพทั้งหมดทำหน้าที่ขยายความเนื้อหาต่างว่าในกรณีที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนคนที่เราไม่แน่ใจว่ามีเลือดคลอเคล็ด ต้องใช้ถุงยางป้องกันให้ถูกวิธี เพื่อป้องกันเอดส์ได้อย่างได้ผล

จะเห็นได้ว่าถ้านำเสนอเนื้อหาของภาพนี้เป็นการลดความเสี่ยง โดยการใชถุงยางอนามัย ป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ โดยเสนอแนะการใชถุงยางอนามัยให้ถูกวิธี เช่น บีบกระเปาะให้ลมออกจากถุงยางก่อนสวม การใช้สารหล่อลื่นก็ควรเป็นประเภทล้างน้ำออกได้ เช่น เเค-ววย เป็นต้น

ภาพที่ 3 “ทางไม่แพร่เชื้อเอดส์ โดยการเข็มเย็บผู้คิดเชื้อเอดส์”

ทางไม่แพร่เชื้อเอดส์โดยการเข็มเย็บผู้คิดเชื้อเอดส์

การเข็มเย็บผู้คิดเชื้อเอดส์ โดยไม่มีเพศสัมพันธ์ หรือการใชถุงยางอนามัย อย่างถูกต้องเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์กับผู้คิดเชื้อเอดส์ เป็นทางไม่คิดหรือไม่แพร่เชื้อเอดส์

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

การสื่อความหมายของภาพนี้ ประกอบด้วยชายหญิงคู่หนึ่งนั่งอยู่บนโซฟาปรับแจก โดยผู้ชายใช้รหัสที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก (Presentational Code) แสดงสีหน้า (Facial expression) มองไปที่อกของผู้หญิงที่ใส่เสื้อผ้าที่ค่อนข้างโป้ (Clothes and appearance) และที่มือซ้ายของฝ่ายชายก็แสดงท่าทางคล้ายไปที่เป้ากางเกง ส่วนผู้หญิงก็แสดงอาการ (Posture) โอบกอดผู้ชายไว้พร้อมกับถูกกำกับด้วยรหัสของภาษามนลูกบอลลูนว่า “ก็เหมือนบอกว่าการมาเข็มเย็บผู้คิดเชื้อเอดส์นี่ไม่ลดเอดส์”

โกรธวังได้ตามดังที่เห็น ด้านล่างถูกกำกับด้วยรหัสของภาษาว่า "อย่ารังเกียจและจงช่วยเหลือให้ผู้ติดเชื่อเอดส์" โดยเน้นให้ความช่วยเหลือและไม่รังเกียจผู้ติดเชื่อ เพราะเนื่องจากเขาติดเชื่อใหม่ ๆ อาการจะไม่ปรากฏให้เห็น แต่มีอาการทางจิตใจคือวิตกกังวล สิ้นหวัง อยากรตาย ผู้คนรอบข้างจึงควรเป็นมิตรและให้กำลังใจให้พวกเขาเสมอ

ส่วนของเนื้อหายังคงเป็นการนำเสนอให้ผู้คนรอบข้างให้โอกาสผู้ติดเชื่อเอดส์ โดยการสร้างความมั่นใจและช่วยเหลือพวกเขาให้อยู่ในสังคมได้ตามปกติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ติดเชื่อมีสุขภาพจิตที่ดีและมีชีวิตอยู่ได้ปกติเป็นเวลานาน

4. เนื้อหาเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงอื่น ๆ

ภาพที่ 5 “การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เซฟเซ็กซ์ (Safe Sex)”

การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เซฟเซ็กซ์ (Safe Sex)

การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (Safe Sex) นั้น มีหลายรูปแบบ เช่น การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี งดการใช้ปากกับอวัยวะเพศ (Oral Sex) แต่ปัจจุบันแพทย์แนะนำให้ช่วยตนเองทางเพศ (Masturbation) เป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุด

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ภาพประกอบด้วยชายและหญิง ที่ใช้รหัสการแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Presentational Code) กำลังสนทนากัน โดยฝ่ายหญิงแสดงอาการ (Posture) ขึ้นมือไปบริเวณอวัยวะเพศของฝ่ายชาย พร้อมกับพูดในสัญลักษณ์รูปบอลลูนที่กำกับด้วยรหัสทางภาษาว่า “ก็เค้าแนะนำว่า การช่วยตัวเองเป็นเซฟเซ็กส์ที่ดีที่สุด เมื่อคุณไม่ยอมช่วยตัวเอง ชั้นก็จะช่วยคุณให้ช่วยตัวเอง”

ในส่วนของเนื้อหาถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษาว่า “การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เซฟเซ็กส์ (Safe Sex) โดยมีหลายรูปแบบ เช่น การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี การช่วยตนเองทางเพศ (Musturbation) ซึ่งเป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุด

ภาพที่ 6 “นักเรียนหรือนักศึกษาไม่ควรหาเงินโดยบริการทางเพศ”

นักเรียนหรือนักศึกษาไม่ควรหาเงินโดยบริการทางเพศ

ปัจจุบัน การบริการทางเพศมีหลายรูปแบบ ทั้งแบบเปิดเผยและอย่างแอบแฝง ประเภทที่เรียกว่า ขอรับทุนการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาหรือรุ่น นือตุ้มเกมาอในหมู่นักธุรกิจ นักบริหารในหลาย ๆ วงการ โดยความเป็นจริงแล้ว ผู้ให้บริการที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเข็ดสันมากพอ ๆ กันกับผู้ขอรับบริการ เพราะผู้ขอรับบริการส่วนใหญ่จะขอรับทุนการศึกษาแทนแหล่งแหล่งหรือมี ๆ กัน

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

ในภาพประกอบด้วยชายและหญิง โดยผู้ชายใช้รหัสของการแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Presentational Code) ที่แสดงสีหน้า (Facial expression) ตาเบิกกว้าง อ้าปากค้าง และมองไปที่ผู้หญิง โดยจากลักษณะการแต่งกาย (Clothes and appearance) ใส่สูท สวมแว่นตา แต่งตัวดี โดยที่โต๊ะทำงานกำกับด้วยรหัสของภาษา (Langauge Code) ว่า “อธิการบดี” จึงทำให้ตีความได้ว่าชายค่อนข้างมีอายุคนนี้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งโดยมีลูกศิษย์สวยอวบอ้วนแต่งตัวเซ็กซี่เข้ามาขอรับทุนส่วนตัว ในที่นี้หมายถึงการขายบริการทางเพศลับ ๆ กับอธิการบดีนั่นเอง

ส่วนของเนื้อหานำเสนอเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศที่มีอยู่หลายรูปแบบ ทั้งเปิดเผยและแอบแฝง โดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้องการหาเงินเพื่อส่งเสียตนเองเรียน ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายบริการจึงมีความเสี่ยงในการติดเชื่อเอดส์พอกัน เนื้อหาจึงต้องการนำเสนอให้หลีกเลี่ยงการให้บริการทางเพศแบบนี้เสีย

ภาพที่ 7 “เด็กวัยรุ่นควรหันไปสนใจกิจกรรมการศึกษา เพื่อเบี่ยงเบนการหมกมุ่นทางเพศ”

เด็กวัยรุ่นควรหันไปสนใจกิจกรรมการศึกษา เพื่อเบี่ยงเบนการหมกมุ่นทางเพศ

นอกเหนือไปจากการศึกษาแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่นดนตรี การจับกลุ่มเพื่อทำประโยชน์ให้กันซึ่งกัน ด้วยกิจกรรมที่มีขนาดเล็ก ปกติไม่ได้เป็นอะไรมาก เป็นสิ่งที่เด็กวัยรุ่นควรให้ความสนใจเข้าร่วมอย่างมาก เพราะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเบี่ยงเบนการหมกมุ่นในเรื่องเพศที่ผิด ๆ อื่นๆ หากเด็กเลือกไม่ได้ ควรแสวงหาที่ปรึกษาแนะนำให้ช่วยเหลือ

วิเคราะห์ส่วนของภาพ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) ต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าส่วนของภาพและเนื้อหาแทบจะไม่มีมีความเกี่ยวข้องกัน หากแต่เป็นการสื่อความหมายที่ใช้ความหมายแฝง (Connotation Meaning) ที่เข้าใจได้เฉพาะกลุ่ม โดยเป็นการนำเสนอภาพผู้หญิงกำลังแสดงลักษณะอาการ (Posture) นั่งตกเบ็ด ส่วนผู้ชายแสดงอาการชกมวย ซึ่งถ้าตีความหมายแฝงแล้ว การตกเบ็ดหมายถึงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองของฝ่ายหญิง ส่วนการชกมวยคือ การสำเร็จความใคร่หรือการช่วยตนเองของฝ่ายชาย ภาพจึงนำเสนอความหมายเป็นสองแง่สองง่าม นอกจากนี้ได้ภาพยังถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา (Language Code) ว่า “เด็กวัยรุ่นควรหันไปสนใจกิจกรรมการกีฬาเพื่อเบี่ยงเบนการหมกมุ่นทางเพศ” โดยตัวเนื้อหานำเสนอถึงทางเลือกอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมไม่ให้หมกมุ่นในเรื่องเพศสัมพันธ์ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การปลูกต้นไม้ เก็บขยะ เป็นต้น แต่ถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้วงการแพทย์แนะนำให้ช่วยตนเอง ประโยคสุดท้ายนี้เองที่เป็นตัวโยงนำไปสู่ภาพที่สื่อความหมายแฝงถึงการช่วยตัวเองของผู้หญิงและผู้ชาย

เนื้อหาของภาพต้องการนำเสนอเพื่อลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อเอดส์ โดยเน้นให้เด็กวัยรุ่นหันไปสนใจกิจกรรมการกีฬาเพื่อเบี่ยงเบนการหมกมุ่นทางเพศ แต่ถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้วงการแพทย์ปัจจุบันแนะนำให้ช่วยตนเอง

จากการวิเคราะห์การสื่อความหมาย และการนำเสนอเนื้อหาของการ์ตูน ชุด เอดส์ บันเทิง และความรู้ ของสำนักนายกรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายที่นำเสนอเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กว้างมาก คือกลุ่มที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นการนำเสนอจึงมีความหลากหลาย ในส่วนของ การสื่อความหมายด้วยภาพนั้น พบว่าการ์ตูนชุดนี้มีลักษณะการนำการ์ตูนมาใช้ประกอบภาพ (The Cartoon Illustration) ความสำคัญของเรื่องราวยังอยู่ที่ตัวเนื้อหาทั้งหมด พบการใช้รหัสที่ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก (Facial expression) ที่เป็น (Presentation Code) ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจง่าย ทุกภาพจะถูกกำกับด้วยรหัสทางภาษา (Language Code) นอกจากนี้การสื่อความหมายของภาพยังประกอบด้วย การใช้รหัสย่อยต่าง ๆ เช่น การแสดงอาการ (Posture) การแสดงลักษณะท่าทางการพูด (Nonverbal aspects of speech) การใช้รหัสเกี่ยวกับเสื้อผ้า (Clothes and appearance) การแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gestures or Kinesics) พบการใช้รหัสที่อ้างอิงที่อยู่นอกเหนือตัวมันเอง (Representational Code) ทำให้เกิดความหมายแฝง (Connotative Meaning) เช่น คำว่า ตกเบ็ด และชกมวย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อความหมายเพื่อการสาธารณสุขในกรณีศึกษา เฉพาะโรคเอดส์ คือ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงความเสี่ยงแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการลดความเสี่ยงโดยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือ และไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยอยู่ร่วมกับเขาและให้กำลังใจเขาให้อยู่กันอย่างปกติ เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้การ์ตูนสื่อความหมายของสำนักนายกรัฐมนตรี

ไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างทักษะทางสังคม มีการซักถามต่อรองก่อนมีเพศสัมพันธ์ การสื่อความหมายของการ์ตูนชุด เอดส์ บันเทิง และความรู้ ได้นำมาซึ่งข้อถกเถียงบางประการเกี่ยวกับการใช้สื่อการ์ตูนที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการใช้รหัส (Code) ต่าง ๆ เป็นคำกล่าวสองแง่สองง่าม จึงทำให้เกิดความหมายแฝง (Connotative Meaning) ที่เข้าใจเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายใหญ่ไม่สามารถถอดรหัส (Encode) ให้เข้าใจอย่างทั่วถึง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การ์ตูนชุด เอดส์ บันเทิง ความรู้ ได้นำเอารหัสเฉพาะทางสังคม วัฒนธรรมไทยบางอย่างมานำเสนอ ทำให้เกิดความหมายแฝง (Connotation) ที่มีหลายสองแง่สองง่าม ซึ่งกลุ่มผู้ทำงานในองค์การเอกชน (NGOs) ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับการ์ตูนที่สำนักนายกรัฐมนตรีนำเสนอ เพราะรหัสของลูกเล่นที่เป็นมุขต่าง ๆ เป็นลักษณะ Dirty Joke คือ ตลกลามก ดังคำสัมภาษณ์ของคุณทัศนีย์ ชันตยาภรณ์ ผู้กำหนดเนื้อหาการรณรงค์ขององค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข กล่าวว่...

...“การใช้คำว่า ตกเบ็ด อย่างนี้ เป็นการดูถูกผู้หญิงอย่างมาก ดูถูกอะไรตั้งหลายเรื่อง ทั้ง ๆ ที่เราต่างก็สื่อโดยใช้ภาพการ์ตูนเหมือนกัน แต่ทางสำนักนายกรัฐมนตรียอมรับว่า มันตรงกับความรู้ของคนในสังคมไทย แต่จุดยืนของเราคือถึงแม้เนื้อหามันจะตรงกับความรู้ของคน แต่เราก็ต้องนำเสนอในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง ไม่ใช่เอาด้านมืดของสังคมมาทำ ทาง NGOs ของเรายอมรับไม่ได้ เพราะฉะนั้นปรัชญาการนำเสนอมันต่างกัน เขาเสนอการ์ตูนเพราะเขาต้องการให้มันถึงใจ แต่ของ PATH มีมากกว่านั้น” (สัมภาษณ์ทัศนีย์ ชันตยาภรณ์, พฤศจิกายน 2541)

นอกจากนี้คุณอุษาสินี ธีวทอง ยังกล่าวเสริมว่า

...“การ์ตูน เอดส์ บันเทิง ของสำนักนายกรัฐมนตรียิ่งถึงแม้การ์ตูนจะถูกนำเสนอในบริบทของเรื่องเอดส์ แต่มันเป็นการ์ตูนที่ดูแล้วรู้สึกไม่ผ่อนคลาย เป็นประเด็นที่เหมือนกับพยายามทำให้ตลก แต่ไม่ตลก เป็นการนำสื่อการ์ตูนโดยไม่ได้ทำการบ้านกับเนื้อหา คือไม่ได้ประสานความเป็นการ์ตูนกับตัวเนื้อหาเท่าไร แต่กลับเอาเนื้อหาไปจับตัวการ์ตูน แทนที่จะเข้าใจธรรมชาติของสื่อการ์ตูน ทาง PATH จึงพยายามนำเสนอการ์ตูนในเชิงสนุก แต่ว่าสนุกไปกับเนื้อหาของเรา เป็นเรื่องภาพสวยงาม เป็นเรื่องที่เราต้องเปิดเผยเรื่องเพศแต่ไม่ลามก” (สัมภาษณ์ อุษาสินี ธีวทอง, พฤศจิกายน 2541.)

การนำเสนอความหมายแฝง (Connotative Meaning) ของการ์ตูนเพื่อการรณรงค์โรคเอดส์ จึงเกี่ยวข้องกับบริบทของการรับรู้ของคนในสังคม วัฒนธรรมของการรับรู้แต่ละคนต่างกัน การนำรหัสที่เป็นรหัสเฉพาะกลุ่มมาใช้ จึงยังไม่ได้รับการยอมรับ การสื่อความหมายก็เช่นเดียวกันจะต้องสื่อเรื่องเอดส์และเรื่องเพศสัมพันธ์ให้พอเหมาะจะพอดีและยอมรับได้ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย ไม่สื่อให้เป็นการ์ตูนลามกและอนาจาร